

© TERÜLET ÉS NÉPESSÉG ©

Németország népessége.¹⁾

Population de l'Allemagne.¹⁾

A Németbirodalom jelenlévő lakosságának összes száma az 1925. június 16-án megtartott népszámlálás (foglalkozási és üzemi összeírás) adatai szerint 62·5 millió²⁾ volt; hozzáadva ehhez a számhoz az ezidőszerint megszállás alatt lévő Saar-vidék mintegy 770.000 főnyi lakosságát, a népesség összes száma 63·3 millióra becsülhető; ugyanennyi volt Németország lakosainak száma a háború előtti területen az 1908. évben.

Németország népessége (l. az 1. számú táblázatot) a világháború előtti határok között 1871-től 1914-ig 26·7 millióval (65·1%) gyarapodott és 1914-ben 67·8 milliót ért el; ezzel szemben a birodalom népessége a világháború folyamán a következő veszteségeket szenvedte: 2 millió produktív korú hősi halottat, a blokád következtében ³/₄ millió polgári lakost, elmaradt születések folytán 3 millió gyermeket és végül a 70.579 négyzetkilométernyi elszakított területrészekben kerekben 7 millió lakost.

1. A Németbirodalom népessége (a háború előtti területen) 1871—1910.

Population de l'empire allemand, dans le territoire d'avant-guerre, 1871—1910.

Év Année	A jelenlévő népesség száma <i>Nombre de la population présente</i>			Évi szaporulat a közép népesség %-ában <i>Accroissement annuel en % de la population moyenne</i>
	férfi <i>hommes</i>	nő <i>femmes</i>	együtt <i>ensemble</i>	
1871	20,152.055	20,906.737	41,058.792	—
1875	20,986.701	21,740.659	42,727.360	1·00
1880	22,185.433	23,048.628	45,234.061	1·14
1885	22,933.664	23,922.040	46,855.704	0·70
1890	24,230.832	25,197.638	49,428.470	1·07
1895	25,661.250	26,618.651	52,279.901	1·12
1900	27,737.247	28,629.931	56,367.178	1·51
1905	29,884.681	30,756.597	60,641.278	1·46
1910	32,040.166	32,885.827	64,925.993	1·36

¹⁾ A „Wirtschaft u. Statistik“ 1925. évi 13. és 24. számában, valamint a 2. külön számában közölt adatok alapján. — D'après les données de „Wirtschaft u. Statistik“. Numéros 13 et 24 de 1925, 2e numéro spécial, 1925.

²⁾ A legújabb adatok szerint 62,565.000. — D'après les données les plus nouvelles, 62,565.000.

Németország a mai 63 milliós lakosságával népességre Európa második állama, amelyben Európa 454 millió lakosának 15·9%-a él (Oroszországban 22·2, Nagybritanniában és Észak-Írországon 9·7, Magyarországon 1·8%). A birodalom mai területén élő népességnek a három legutolsó népszámlálás szerinti alakulását a 2. számú összeállítás közli.

2. A Németbirodalom mai területén élő népesség száma 1910—1925.

Nombre de la population du territoire actuel de l'Allemagne, 1910—1925.

A népszámlálás időpontja <i>Epoque du recensement</i>	Jelenlévő népesség <i>Population présente</i>		
	férfi <i>hommes</i>	nő <i>femmes</i>	együtt <i>ensemble</i>
1910 dec. 1. — 1 déc. 1910.	28,489.787	29,308.552	57,798.339
1919 okt. 8. — 8 oct. 1919.	28,171.007	31,005.207	59,176.214
1925 jun. 16. — 16 juin 1925.	30,183.567	32,355.531	² 62,539.098

A népesség száma 1910—1919-ig 1,377.875 fővel (2·4%), 1919—1925-ig 3,362.884 fővel (5·7%), 1910—1925-ig tehát összesen 4,740.759 fővel (8·2%) szaporodott. Ebből a férfinépeség gyarapodása 1,693.780, a női népesség növekvése pedig 3,046.979 fő, ami 6·0, illetve 10·4%-os szaporodásnak felel meg. A két nem különböző szaporodása következtében a nemek aránya lényeges eltolódást szenvedett a világháború előtti időkkel szemben: míg ugyanis 1910-ben 1000 férfire 1029 nő esett, ez az arány az 1919. évi (nem teljesen megbízható) népszámlálás szerint 1101-re emelkedett és 1925-ben is még 1072 volt.

Tekintettel arra, hogy az 1925. évi német népszámlálás júniusban, tehát oly időpontban tartatott, amidőn a népesség általában sokkal mozgékonyabb, mint decemberben (a népszámlálások szokásos időpontjában), ezúttal nagyobb jelentőséggel bírnak a rendes lakó népességre vonatkozó adatok is. Az eddig rendelkezésre álló előzetes adatok szerint a ren-

3. A Németbirodalom területe, népessége és népsűrűsége.

Territoire, population et densité de population de l'Allemagne.

Ország neve <i>Nom du pays</i>	Terület négyzetkilo- méterekben — <i>Territoire en kilomètres carrés</i>	N o m b r e				Accroissement		1000 férfit — <i>Sur 1000 hommes combien y avait-il de femmes?</i>	Népsűrűség négyzetkilométerenként — <i>Densité de la population par kilomètre carré</i>
		A jelenlevő népesség — <i>de la population présente</i>							
		s z á m a			szaporulata				
		1910	1 9 2 5		1910—1925				
		férfi <i>hommes</i>	n ö <i>femmes</i>	együtt <i>ensemble</i>	szám sze- rint ezrek- ben — <i>en</i> <i>milliers</i>	o/ó-ban <i>en o/ó</i>			
Poroszország — <i>Prusse</i>	293.325	35,000.830	18,479.389	19,701.654	38,181.043	3.180·2	9·1	1.066	130·2
Bajorország — <i>Bavière</i>	75.997	6,882 237	3,556.919	3,842 690	7,399.609	517·4	7·5	1.080	97·4
Szászország — <i>Saxe</i>	14.993	4,806.661	2,363.362	2,610.157	4,973.519	166·9	3·5	1.104	331·7
Württemberg — <i>Wurtemberg</i>	19 508	2,437.574	1,249.155	1,345.128	2,594.283	156·7	6·4	1.077	133·0
Baden — <i>Baden</i>	15.071	2,142.833	1,121.904	1,205.132	2,327.036	184·2	8·6	1.074	154·4
Thüringia — <i>Thuringe</i>	11.724	1,510.538	783.958	844.575	1,628.533	118·0	7·8	1.077	138·9
Hessen — <i>Hessen</i>	7.691	1,282.051	659.917	698.802	1,358.719	76·7	6·0	1.059	176·7
Hamburg — <i>Hambourg</i>	415	1,014.664	541.127	587.642	1,128.769	114·1	11·3	1.086	2.719·9
Mecklenburg-Schwerin — <i>Mecklembourg-Schwerin</i>	13.161	639.958	335.183	352.216	687.399	47·4	7·4	1.051	52·2
Oldenburg — <i>Oldenbourg</i>	6.424	483.042	271.938	281.601	553.539	70·5	14·6	1.036	86·2
Braunschweig — <i>Braunschweig</i>	3.672	494.339	243.450	264.867	508.317	14 0	2·8	1.088	138·4
Anhalt — <i>Anhalt</i>	2.299	331.128	170.245	181.261	351 506	20·4	6·2	1.065	152·9
Bremen — <i>Brême</i>	256	299.526	162.337	171.031	333.368	33·8	11·3	1.054	1.302·2
Lippe — <i>Lippe</i>	1.215	150.937	76.791	89.247	166 038	15·1	10 0	1.162	136·7
Lübeck — <i>Lubeck</i>	298	116.599	61.332	66.228	127.560	11·0	9·4	1.080	428·1
Mecklenburg-Strelitz — <i>Mecklembourg-Strelitz</i>	2.001	106.412	54.717	57.331	112.048	5·6	5·3	1.048	56·0
Waldeck — <i>Waldeck</i>	1.055	52.358	28.559	30.594	59.153	6·8	13·0	1.071	56·1
Schaumburg-Lippe — <i>Schaumbourg-Lippe</i>	340	46.652	23.284	25.375	48.659	2·0	4·3	1.090	143·1
Németbirodalom össz. — <i>Allemagne entière</i>	469.445	57,798.339	30,183.567	32,355.531	62,539.098	4.740·8	8·2	1.072	133·2

des lakó népesség száma 1925-ben 62,365.000 volt (közel 200.000-rel kevesebb, mint a jelenlevő népesség összes száma 62,539.000).¹ A rendes lakó népesség száma a népszámlálás szerint a városokban és az ipari vidékeken általában nagyobb a jelenlevő népesség számánál, míg a vidéken és a nagyobb idegenforgalommal bíró helyeken a jelenlevő népesség száma néhol jelentékenyen meghaladja a lakó népesség számadatait.

A Németbirodalom egyes részeinek területi és lélekszámadatait a 3. számú táblázat foglalja össze.

A birodalom egyes részeinek különböző szaporodási viszonyai módosították a birodalom lakosságának földrajzi elhelyezkedésére vonatkozó adatokat is. Poroszországban a háború előtti területen 1871-ben a birodalom össznépségének 60·1, 1910-ben 61·9, a mai területen 1910-ben 60·6, 1925-ben 61·1%-a élt, viszont Bajorország népességének a birodalmi népességhez viszonyított arányszáma az 1871. évi 11·8%-ról 1910-ig 10·6%-ra csökkent; Németország mai területén élő népességhez viszonyítva a bajor népesség számát, ez az arányszám 1910-ben 11·9, 1925-ben pedig 11·8%. A nagyobb államok közül Szászországban él még a legújabb népszámlálási adatok szerint az összlakosság 8·0, Württembergben 4·2, Badenben pedig 3·7%-a.

A népesség gyarapodásának megfelelően alakult a birodalom népsűrűsége is: 1910-ben 123·1, 1919-ben 126·1, 1925-ben pedig 133·2 lakos élt átlagban egy négyzetkilométernyi területen.

A népesség tömörülésére vonatkozó adatok szerint rendkívül megnövekedett a tízezernél több lakossal bíró községek (városok) népessége: 1871-ben 17·4, 1910-ben, a háború előtti területen 41·2, a mai területen 45·9, 1925-ben 46·1% volt a tízezernél népesebb városok népességének a birodalom lakosságához viszonyított arányszáma; a bennük lakó népesség száma (28·8 millió) 1925-ben meg-

¹ A legújabb adatok szerint 62,565.000. — D'après les données les plus nouvelles, 62,565.000.

4. A kétszázötvenezerrel több lakossal bíró német nagyvárosok népessége.

Population des grandes villes allemandes de plus de 250.000 habitants.

A város neve <i>Nom de la ville</i>	A jelenlévő népesség száma <i>Nombre de la population présente</i>		A rendes lakó népesség száma <i>Nombre de la population y habitant régulièrement</i>	A jelenlévő népesség szaporodása %-ban 1910—1925 <i>Accroissement, en %, de la population présente, 1910—1925</i>	Az 1925. évi rendes lakó népesség növekvése az 1910. évi jelenlévő népességhez viszonyítva (%-ban) — <i>Accroissement de la population y habitant régulièrement en 1925, par rapport à celle de 1910 (En %)</i>	1000 férfire esett nő ²⁾ <i>Sur 1000 hommes, combien de femmes? ²⁾</i>
	1910 ¹⁾ <i>En 1910</i>	1925 <i>En 1925</i>				
Berlin	3,734.258	3,932.391	4,013.588	5·3	7·5	1173
Hamburg	953.103	1,053.986	1,079.092	10·6	13·2	1091
Köln	600.291	693.319	726.584	15·5	21·0	1094
München	607.592	669.290	680.704	10·2	12·0	1132
Lipce (Leipzig)	644.644	663.548	679.322	2·9	5·4	1113
Drezda (Dresden)	608.841	607.160	618.684	—0·3	1·6	1168
Boroszló (Breslau)	514.979	550.313	554.801	6·9	7·7	1226
Essen	410.214	466.088	468.696	13·6	14·3	1005
Frankfurt a. M.	414.576	457.826	460.248	10·4	11·0	1124
Düsseldorf	358.728	429.035	431.096	19·6	20·2	1076
Hannover	381.678	410.251	422.435	7·5	10·7	1106
Nürnberg	343.142	384.663	392.494	12·1	14·4	1105
Stuttgart	298.462	337.933	341.461	13·2	14·4	1106
Chemnitz	301.295	326.307	331.641	8·3	10·1	1105
Dortmund	258.962	318.122	320.256	22·9	23·7	1000
Bréma (Bremen)	257.248	289.151	294.966	12·4	14·7	1058
Magdeburg	279.629	287.639	292.296	2·9	4·5	1114
Königsberg i. Pr.	245.994	274.601	279.880	11·6	13·8	1188
Duisburg	229.483	272.210	271.790	18·6	18·4	959
Stettin	237.402	250.217	253.727	5·4	6·9	1118

¹⁾ A város mai területén. — *Dans le territoire actuel de la ville.*²⁾ A jelenlévő népességben. — *Relatives à la population présente.*

közelítette a kisebb községekben élő népesség számát (33·7 millió). A városi népesség legnagyobbarányú fejlődését a 100.000-nél népesebb (ú. n. nagyvárosok) adatainál látjuk. 1871-ben a birodalom 8 ilyen városában még alig 2 millió (4·8%) lakos élt, 1925-ben 45 városban 16·4 millió (26·2%).

A legújabb adatokból összeállítható a húsz 250.000-nél több lakossal bíró német nagyváros jelenlévő és rendes lakó népességének száma (l. a 4. számú táblázatot). A népszámlálás júniusi terminusa következtében éppen a nagyvárosokban a legnagyobb a differencia a jelenlévő és a rendes lakó népesség száma között: az egész német birodalomban a jelenlévő népesség száma 200.000 fővel haladta meg

a lakó népesség számát, viszont a 45 német nagyváros rendes lakó népessége (16,646.321) és jelenlévő népessége (16,380.064) közötti különbség 266.000 a rendes lakó népesség javára.

A birodalom 1910—1925. évek közötti szaporodása 8·2%; ezzel szemben a városi népesség gyarapodásának lassubbodását jelzi az a körülmény, hogy a 45 német nagyváros népnövekvésének aránya a jelenlévő népesség adatait véve alapul kisebb (7·8%) Németország átlagos népszaporulatánál, sőt még ha az 1925. évi rendes lakó népesség adatait viszonyítjuk az 1910. évi jelenlévő népesség számához, akkor is alig haladja meg ez az arányszám (9·5%) a birodalmi átlagot (8·2%).

Munkanélküliség Magyarországon az 1925. év december havában.

Chômage en Hongrie au mois de décembre 1925.

Résumé. Le nombre des chômeurs relevés par les syndicats professionnels de Hongrie s'est élevé, en décembre 1925, à 27,984, contre 27.488 au mois précédent. Cet accroissement (1·8%) fut amené par l'augmentation du nombre des chômeurs de Budapest, lequel s'accrut de 4·9%. Le tableau ci-dessous présente la formation du chômage pendant les deux dernières années, mettant vivement en relief la tendance de 1924 (aggravation) et celle de 1925 (amélioration.)

En décembre 1925, l'Office public de placement a relevé, contre 4.710 offres d'emploi, 13.481 personnes cherchant du travail. Il y a eu 2888 placements, de sorte qu'il est revenu 61 placements sur 100 offres d'emploi. En novembre 1925, 22·5%, des sans-travail ont été placés, et en décembre, 20·9%.

Magyarországon a téli hónapok (november — február) munkaviszonyai rendszeren úgy alakulnak, hogy normális gazdasági állapotok mellett is majdnem kivétel nélkül minden évben megnehezítik a munkapiac helyzetét, válságos időkben pedig erősen kiélezik a kedvezőtlen tüneteket. Így a munkanélküliek száma az 1924/25. telén szokatlan magasra szökkent. Az 1925. évi november hó szintén ha nem is ilyen arányban súlyos emelkedést hozott (15·6%), a december havi adatok azonban bizonyos fokig különleges képet mutatnak. A munkásérdekképviseltek által nyilvántartott munkanélküliek összes száma — 27.984 — országos átlagban ugyan az előző hóval szemben is még valamivel, 1·8%-kal emelkedett, de ezt kizárólag Budapest számottevő (4·9%-os) növekedése okozta, hol a munkanélküliek száma az év végén már 17.053-ra rúgott. Ami különösen szembeszökő akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a december havi nagy havazás éppen a székesfővárosban juttatott szép számú munkanélkülinek igaz ideig-óráig tartó munkaalkalmat. A vidéken a nyári javulás folytatódott s a munkanélküliek száma 11.263-ról 10.931-re (2·9%-kal) csökkent. Természetesen itt nagymértékben kell számolnunk azzal a jelenséggel, hogy a huzamosabb ideig kenyérkereset nélkül maradt egyének a vidékről is a fővárosba tódulnak téli munkaalkalmat keresni. E helyen is meg

kell említenünk, hogy az a képviselői statisztikai módszer, mely hazánkban éppúgy, mint a legtöbb külföldi államban jelenleg egyedül áll a munkanélküliség megfigyelése céljából rendelkezésre, mintegy csak statisztikai iránytű gyanánt kezelhető, ebben a tekintetben igen hasznos szolgálatokat tesz, a fontos részletkérdésekre nézve azonban általában nem nyújt kellő felvilágosítást. Ezért rendkívüli érdeklődéssel várjuk a székesfőváros által 1925 december 24-én végrehajtott munkanélküliségi összeírás eredményeit. Megjegyzendő, hogy ez a felvétel csak az iparforgalmi népesség munka nélkül maradt egyéneire terjedt ki.

Az itt közölt ábra éles és tanulságos képet nyújt a munkanélküliség alakulásáról az utolsó két igen mozgalmas évben. A munkanélküliek összes számának hullámlását mutató görbéről határozottan leolvashatjuk: a) a maradandó nyugvó ponthoz nem jutott gazdasági helyzet függvénye gyanánt a szokottnál erősebb mértékben jelentkező *idényszerű* eltolódásokat; b) a két év nagy átlagban *ellentétes jellemzőjét*, vagyis az 1924. év emelkedő (rosszabbodó) és az 1925. év csökkenő (javuló) irányzatát. A változások kilengéseinek rendkívüli erős mértékét az okozza, hogy ezúttal a válságos állapot emelkedő rohama és enyhülése összeesett az idényhullámlással s így hullámhegyek és hullámvölgyek külön-külön találkozásáról van szó.

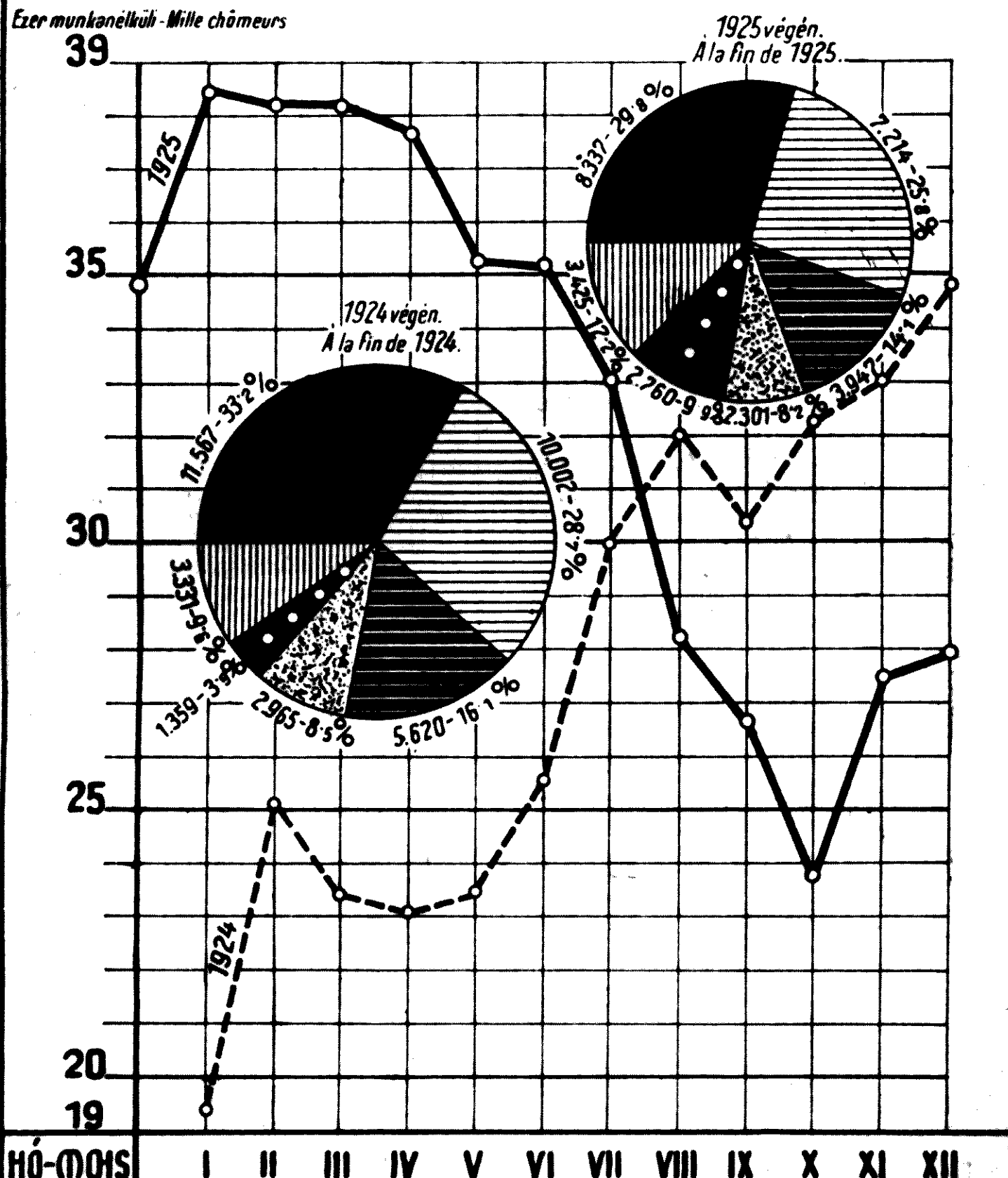
A munkanélküliek számának *foglalkozási ágak* szerint vizsgált megoszlásánál nem évi átlaggal dolgoztunk, hanem a legújabb állapot megvilágítása kedvéért évvégi adatokat hasonlítottunk össze. Tanulságos azonban megemlíteni, hogy a munkanélküliek összes számánál az évi átlag 1924-ben 27.632, 1925-ben 32.508 volt, tehát 18·0%-kal növekedett.

A fontosabb foglalkozási ágaknál azt látjuk, hogy az építőipar, a vasipar, továbbá a pénzügyi, magán- és kereskedelmi alkalmazottak csoportjaiban nemcsak a munkanélküliek abszolút száma csökkent az 1924. évi állapottal szemben, hanem a nyilvántartott munkanélküliek összes számához viszonyított arányszámok is alacsonyabbak lettek. A sorrend azonban változatlan maradt s így az 1925. év végén is legtöbb munkanélküli

MUNKANÉLKÜLIEK SZÁMA AZ 1924. ÉS 1925. ÉVBEN.

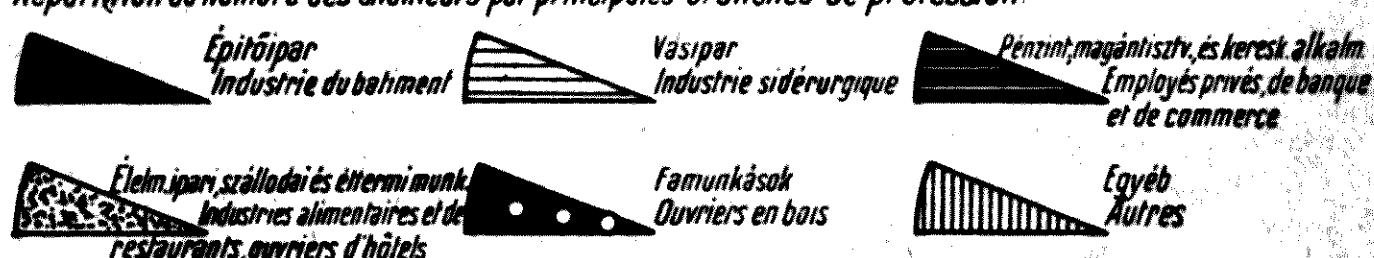
NOMBRE DES CHÔMEURS EN 1924 ET 1925.

Ezer munkanélküli - Mille chômeurs

A munkanélküliek számának megoszlása a főbb foglalkozási ágak szerint.

Répartition du nombre des chômeurs par principales branches de profession.

R. Kaplonyi S.

I. A magyarországi szociáldemokrata szakszervezetek által kimutatott munkanélküliek száma foglalkozás szerint 1924 és 1925 dec. havában.

Nombre et répartition par profession des chômeurs relevés par les syndicats professionnels socialistes-démocrates de Hongrie en décembre 1924 et 1925,

Foglalkozás <i>Profession</i>	1924	1 9 2 5		
	dec. déc.	d e c e m b e r d e c e m b r e		
	Össz. Au tot.	Férfi Hom.	Nő Femm.	Össz. Ensemb.
Aranyműves <i>Orfèvres</i>	33	68	19	87
Borbély <i>Coiffeurs</i>	25	30	1	31
Bőrmunkás <i>Ouvriers en cuir</i> . .	25	26	44	70
Bőröndös <i>Faiseurs de malles</i> .	35	131	6	137
Cipész <i>Cordonniers</i>	1234	954	169	1123
Élelmezési munkás <i>Ouvr. d'alimentation</i>	611	676	5	681
Építő <i>Ouvr. de bâtiment</i> .	11500	8007	275	8282
Famunkás <i>Ouvriers en bois</i> . .	1331	2676	36	2712
Fényképész <i>Photographes</i> . . .	—	7	2	9
Grafikus <i>Ouvriers graphiques</i>	51	34	18	52
Húsipari munkás <i>Ouvr. d'ind. de la viande</i>	770	560	—	560
Kalapos <i>Chapeliers</i>	114	83	33	116
Kereskedelmi alk. <i>Empl. de commerce</i>	153	249	18	267
Kesztyűs <i>Gantiers</i>	—	5	6	11
Könyvkötő <i>Relieurs</i>	52	66	81	147
Magántisztviselő <i>Employés privés</i> . .	861	650	404	1054
Mintakészítő <i>Faiseurs de modèles</i>	113	117	—	117
Nyomdász <i>Typographes</i>	576	237	71	308
Pénzüntézetit tisztv. <i>Empl. d'établ. de crédit</i>	4069	1327	966	2293
Pénzünt. segédm. <i>Ouvr. auxil. d'établ. de cr.</i>	380	62	—	62
Segédmunkás <i>Ouvriers auxiliaires</i>	141	49	—	49
Szabó <i>Tailleurs</i>	184	293	115	408
Szállítási munkás <i>Ouvriers de transport</i>	78	86	—	86
Szállodai, éttermim. <i>Ouvr. d'hôtel et de rest.</i>	782	561	76	637
Szobrász <i>Sculpteurs</i>	128	150	—	150
Textilmunkás <i>Ouvr. d'industr. textile</i>	14	6	11	17
Üveges <i>Verriers</i>	39	62	—	62
Vasmunkás <i>Ouvriers en fer</i> . . .	9590	6955	6	6961
Vegyész <i>Chimistes</i>	190	162	28	190
Zenész <i>Musiciens</i>	16	27	5	32
Összesen — Total:	33095	24316	2395	26711
Ebből Budapest Dont à Budapest:	19106	—	—	15780

II. A keresztényszocialista szakszervezetek országos szövetsége által kimutatott munkanélküliek száma foglalkozás szerint Budapesten 1924 és 1925 december havában.

Nombre et répartition par profession des chômeurs de Budapest relevés, en décembre 1924 et 1925, par l'Association nationale des syndicats socialistes-chrétiens.

F o g l a l k o z á s P r o f e s s i o n	1924	1 9 2 5		
	december—decembre			
	Összesen Au total	Férfi Hommes	Nő Femmes	Összesen Ensemble
Cipészek és bőrmunkások — <i>Cordonniers et ouvriers en cuir</i>	29	30	4	34
Egészségügyi alkalmazottak — <i>Employés d'hygiène</i>	115	5	65	70
Élelmezési munkások — <i>Ouv- riers d'alimentation</i>	14	15	—	15
Építőmunkások — <i>Ouvriers de bâtiment</i>	67	55	—	55
Éttermi alkalmazottak — <i>Em- ployés de restaurant</i>	755	356	25	381
Famunkások — <i>Ouvr. en bois</i>	28	45	3	48
Festőmunkások — <i>Peintres en bâtiment</i>	25	19	—	19
Húsipari munkások — <i>Ouvriers d'industrie de la viande</i> . .	33	27	—	27
Kereskedelmi alkalmazottak — <i>Employés de commerce</i> . . .	96	59	14	73
Kéményseprőmunkások — <i>Ouv- riers ramoneurs</i>	2	—	—	—
Könyvkötőmunkások — <i>Ouv- riers relieurs</i>	22	7	7	14
Magántisztv. — <i>Employés priv.</i>	61	122	76	198
Molnárak és malommunkások — <i>Meuniers et ouv. de moulin</i>	3	3	—	3
Segédmunkások — <i>Ouvriers auxiliaires</i>	42	21	2	23
Szabómunk. — <i>Ouvr. tailleurs</i>	44	29	13	42
Textilmunkások — <i>Ouvriers d'industr. textile</i>	1	4	14	18
Vas- és fémmunkások — <i>Ouvr. en fer et en métaux</i>	412	253	—	253
Összesen — Total . . .	1749	050	223	1273

tartozott az építőipar körébe. A makacsul tartó vasipari válság folytán a munkanélküli vasipari munkások csoportja mindenesetre meglehetősen megközelítette a vezető csoportot. Az élelmezési és rokoniparok kereset nélkül maradt alkalmazottjainak arányszáma (8·2%) csekély mértékű javulást mutat, viszont feltűnő rosszabbodás állt be a faipar munkapiacán, amennyiben az 1924. év végén a munkanélküli famunkások száma 1.359 (3·9%) volt s az 1925. év végéig számuk 2.760-ra (9·9%-ra) szökkent fel.

Az állami munkaközvetítő hivatal jelentése szerint a munkapiac viszonyai 1925 december havában valamivel kedvezőtlenebb voltak, mint akár az előző hónapban, akár különösen az 1924. év december havában. A legfrissebb

adatok ugyanis azt mutatják, hogy 1925 december hó folyamán 4.710 munkahelyet és 13.481 munkakeresőt tartottak nyilván. Száz munkahelyre tehát 286 (novemberben 268) munkakereső jutott. Közvetítés csak 2.888 esetben sikerült, minek folytán száz munkahelyre 61 (novemberben 60) közvetítés esett. A munkakeresőknek novemberben 22·5%-a, decemberben 20·9%-a kapott munkahelyet.

A munkaközvetítő hivatal adatai igazolják azon megfigyelésünket, amit a munkanélküliek számára vonatkozó adatok alapján a munkanélküliség területi alakulására nézve tettünk. Budapesten ugyanis a száz munkahelyre eső munkakeresők száma 1925 november havával szemben december hó végéig 314-ről 349-re (11·1%-kal), a vidéken pedig 207-ről

210-re (1·4%-kal) emelkedett. Különösen szembeszökő a különbség Budapest és a vidék között, ha a munkaalkalomhoz jutott munkakeresők arányszámait állítjuk szembe: a fővárosban száz munkáért jelentkezők közül 15, a vidéken 34 egyén jutott munkához. A munkaadók szempontjából az eltérés már nem ilyen nagy, de még mindig jelentékeny, amennyiben száz fölkinált munkahelyre Budapesten 52, vidéken 72 közvetítés történt.

A vidéki jelentékenyebb városok közül legkedvezőtlenebbül alakult a munkapiac Miskolcon, hol száz munkahelyre 325 és Győrött, hol 308 munkakereső jelentkezett. Viszonylag kedvezőbb arányszámot találunk Szegednél (166) és Debrecennél (171).

Kovács Norbert dr.

Munkanélküliség a külföldön.¹⁾

Chômage à l'Etranger.¹⁾

Állam Etat	A munkanélküliek száma ²⁾ — Nombre de chômeurs ²⁾										
	1924 — en 1924				1925 — en 1925						
	március mars	június juin	szept. sept.	december décembre	március mars	június juin	július juillet	auguszt. août	szept. sept.	okt. oct.	nov. nov.
Németország — <i>Allemagne</i>	674.606	340.774	362.997	282.645	211.259	130.116	131.966	154.032	168.657	214.054	—
Ausztria — <i>Autriche</i>	106.908	63.556	77.550	154.491	175.580	118.315	117.183	116.365	119.004	130.921	159.250
Belgium — <i>Belgique</i>	4.060	6.659	4.597	9.344	9.414	6.483	6.701	5.634	4.758	4.305	—
Kanada — <i>Canada</i>	10.051	9.250	9.156	18.373	13.631	9.578	—	—	8.974	—	—
Dánia — <i>Danemark</i>	43.184	13.116	15.121	45.206	39.475	24.146	22.528	26.347	26.489	35.142	41.400
Finnország — <i>Finlande</i>	1.620	672	1.186	2.234	3.502	1.155	984	1.563	2.011	2.776	3.604
Franciaország — <i>France</i>	1.022	547	447	509	1.016	626	637	581	618	523	557
Nagybritannia — <i>Grande-Bretagne</i>	1.137.683	1.084.517	1.240.045	1.260.465	1.307.937	1.406.155	1.326.910	1.440.628	1.423.566	1.354.029	1.313.903
Olaszország — <i>Italie</i>	218.740	130.793	115.590	150.449	142.552	85.532	79.526	72.211	82.764	85.769	112.059
Norvégia — <i>Norvège</i>	4.101	1.714	1.830	4.386	4.018	3.256	3.056	3.764	—	—	—
Hollandia — <i>Pays-Bas</i>	29.320	15.843	22.716	34.910	25.718	18.243	22.791	23.328	21.182	—	—
Lengyelország — <i>Pologne</i>	109.531	137.830	156.110	161.940	185.400	171.340	174.729	184.910	195.044	213.480	249.666
Svédország — <i>Suède</i>	28.133	14.033	13.911	32.650	25.824	17.709	16.252	16.728	19.802	23.500	—
Svájc — <i>Suisse</i>	31.380	10.938	8.718	11.419	10.185	8.084	9.751	9.895	10.356	12.219	—
Cseh-Szlovákia — <i>Tchéco-Slovaquie</i>	—	71.127	—	65.213	60.710	40.200	42.036	45.402	42.440	39.743	—

¹⁾ L. Bull. Mens. de Stat. 1925. 11. és 12. sz. — Voir Bull. Mens. de Stat. 1925. Num. 11 et 12.

²⁾ Az adatok csak a teljes munkanélküliekre vonatkoznak. — Ces données ne se rapportent qu'aux ouvriers manquant tout à fait de travail.

A külföldi munkanélküliségről újabban rendelkezésre álló (1925. évi október és november havi) adatok több államban a munkanélküliek számának újabb, jelentékeny emelkedéséről számolnak be. Fokozatosan és nagyobb mértékben növekedett október és november folyamán a munkanélküliek száma Lengyelországban, ahol a november havi adat (249.666 munkanélküli) mintegy 50%-kal nagyobb az előző évvégi adatoknál.

Hasonlóképpen kedvezőtlen a munkapiac helyzete Németországban és Ausztriában, valamint emelkedett a munkanélküliek száma a november havi adatok szerint Olaszországban és Finnországban, az október havi adatok szerint pedig Svédországban is. Némi javulás mutatkozott ezzel szemben Nagybritanniában, ahol a munkanélküliek száma lassú csökkenéssel az augusztus havi 1.440.628-ról novemberig 1.313.903-ra szállott alá.

A korlátozott forgalmú birtokok Magyarországon.

Les propriétés foncières à mutation limitée en Hongrie.

Résumé. C'est l'exposé des données du relevement statistique agricole de 1895 qui a traité la première fois des données des propriétés foncières à mutation limitée de la Hongrie. Celles-là se rapportaient au début de 1900, car au printemps de cette année, l'Office central royal de statistique de Hongrie avait renvoyé les questionnaires aux autorités administratives, afin de relever les changements survenus dans la superficie ou dans la gestion des propriétés en question. Les propriétés foncières à mutation limitée ont été relevées d'après les 9 catégories suivantes: 1° Propriétés du fisc. 2° Propriétés de commune, de ville, de comitat, de ville municipale. 3° Propriétés de la fondation catholique hongroise de culte et d'étude. 4° Propriétés d'autres fondations. 5° Propriétés d'Eglise détaillées selon les cultes et les titres de possession. 6° Propriétés d'école. 7° Propriétés d'associations, de corporations, de compagnies, de sociétés par actions, de chemins de fer. 8° Propriétés de fidéicommiss. 9° Propriétés de compossessorat, copropriétés d'anciens serfs. La superficie totale des propriétés à mutation limitée énumérées était en 1900 de 16,381.451 arpents cadastraux, dont les terres en culture faisaient 33.5%. La plus grande partie de cette superficie, soit 82.1%, n'était pas affermée.

Tandis que les données publiées en 1900 concernaient toutes les propriétés à mutation limitée de la Hongrie, les relevements effectués depuis — pour la statistique du mouvement des propriétés et pour le Livre d'adresse des cultivateurs — ne visaient que les grandes et les moyennes propriétés d'au moins 100 arpents cadastraux et au-dessus; ainsi ces relevements ne sont pas propres à être comparés avec les données de 1900. En 1913 la superficie totale des grandes et des moyennes propriétés à mutation limitée était de 15,585.566 arpents cadastraux, soit 58.6% de la superficie cultivée.

Le tableau II indique, par comitats et villes municipales, les données de 1925, en les détaillant suivant les propriétaires et en faisant connaître le mode de la gestion. Ce tableau ne comprend que 8 catégories de propriétaires, car les propriétés foncières des

fondations d'école et des autres fondations y furent classées dans une même catégorie.

Au début de 1925, la superficie totale des grandes et des moyennes propriétés à mutation limitée était en Hongrie de 3.693.776 arpents cadastraux, soit 45.9% de la superficie totale cultivée. Le nombre des propriétaires des propriétés à mutation limitée était de 3202; la plupart de celles-ci, soit 1670, appartenaient à des compossessorats. Il y avait le plus de propriétaires dans le comitat de Pest-Pilis-Solt-Kiskun, et le moins, dans celui de Bács-Bodrog. Les propriétés les plus grandes se trouvaient également dans le comitat de Pest-Pilis-Solt-Kiskun; et les plus petites, dans les comitats, provisoirement réunis, de Szatmár, d'Ugocsa et de Bereg. Au commencement de 1925, des grandes et des moyennes propriétés à mutation limitée, 955.722 arpents cadastraux (25.87%) étaient affermés, dont la plus grande partie (74.81%) appartenait à la fondation catholique hongroise de culte et d'étude, tandis que les compossessorats n'y figuraient que pour 0.69%.

Les tableaux III et IV indiquent l'extension, dans les différents comitats et villes municipales, des propriétés de fidéicommiss et de compossessorats, qui sont les plus intéressantes parmi les types de propriété en question, et ils rapprochent la situation actuelle de celle du temps d'avant-guerre.

Tandis que la Hongrie a perdu après la guerre, 67.1% de sa superficie totale, on voit, par la comparaison des données de 1913 et de 1925, que la superficie des propriétés de fidéicommiss n'a diminué que de 57%. Par contre, le pays a perdu 81.6% des propriétés de compossessorat, et 91.6% des forêts appartenant à celles-ci.

A földbirtokokra vonatkozó kérdések, lehet mondani, minden változatban érdeklik manapság a nagyközönséget. A földbirtokreform lebonyolítása, a földhöz jutott nincstelenek eredményes gazdálkodásánál mutatkozó nehézségek, a nehézségek megszüntetésére, illetőleg enyhítésére vonatkozó hatósági intézkedések kritikája a napisajtónak és a szak-sajtónak úgyszólván állandó témái. A föld-reformra vonatkozó kérdéseken kívül Magyar-

ország földbirtokainak egyik igen érdekes típusa, a korlátolt forgalmú birtokok szerepelnek elég sűrűn még a napisajtóban. Ezek közül is főleg a már is erősen reformra szoruló hitbizományi birtokok kérdésének célszerű megoldása, továbbá az egyházi birtokok helyes kezelésének kérdése és az állattenyésztés szempontjából nagyfontosságú közbirtokossági birtokok ügyei a legaktuálisabbak.

Ezeknek a kérdéseknek tüzetesebb megvilágítása céljából szükségesnek véljük Magyarország korlátolt forgalmú birtokaira vonatkozó fontosabb statisztikai adatok rövid ismertetését.

A korlátolt forgalmú birtokokra vonatkozólag részletes statisztikai adatokat Magyarországon először az 1895. évben végrehajtott mezőgazdasági statisztikai felvétel keretei között dolgozták fel. A közzétett adatok azonban nem az 1895. évre vonatkoznak, mert a statisztikai hivatal az összes községi kérdőíveket 1900. év elején újra kiküldötte a közigazgatási hatóságokhoz, hogy a korlátolt forgalmú birtokoknak nagyságában vagy kezelési módjában időközben beállott változásokat mutassák ki; a korlátolt forgalmú birtokok adatai tehát az 1900. év elején kimutatott állapotot tüntetik fel.

Az 1900. évi felvétel a következő kilenc jogcím alatt foglalja össze a korlátolt forgalmú birtokokat: 1. Kincstári birtokok, 2. Községi, városi, törvényhatósági birtokok, 3. A magyar kath. vallás- és tanulmányi alap birtokai, 4. Egyéb alapítványok birtokai, 5. Egyházi birtokok (részletezve felekezetek és azon belül jogcímek szerint), 6. Iskolai birtokok, 7. Egyletek, testületek, társulatok, részvénytársaságok és vasutak birtokai, 8. Hitbizományi birtokok, 9. Közbirtokosság és volt úrbéresek közös birtokai. Az itt részletezett jogcímek alapján Magyarországon 1900-ban 16,381.451 kat. hold volt a korlátolt forgalmú birtokok összes területe, ami a művelés alatt álló 48,834.673 kat. hold területnek 33,5%-a. A korlátolt forgalmú birtokoknak fent kimutatott területe jogcímek és művelési ágak szerint az I. sz. kimutatásban közölt módon oszlott meg.

Az 1900. évre vonatkozó adatok beszámolnak még a korlátolt forgalmú birtokok kezelésének módjára vonatkozólag is. A korlátolt forgalmú birtokok legnagyobb része — 13,448.936 kat. hold (82,1%) — házi kezelésben tartatott. A házi kezelésben tartott rész magas százalékát főleg a legelő és az erdő aránya adja ki. Példaképen felemlítjük, hogy a korlátolt forgalmú birtokok erdőterületének mindössze 5,5%-a volt bérbeadva,

ezzel szemben a 2,274.248 kat. holdat kitevő szántóföldnek már 54,1%-a, azaz 1,231.010 kat. hold volt bérbeadva. Jogcímek szerint vizsgálva a kérdést, kimagaslik az egyéb alapítványok birtoka, ennek 81,5%-a bérbe volt adva. Ellenkező végleletet a bérbeadott terület arányára vonatkozólag a közbirtokosság és volt úrbéresek közös birtokai mutatják, itt a bérbeadott terület rész mindössze 3,8% volt.

Az 1900. évvonatköző adatait azért tartottam szükségesnek — erősen kivonatosan — ismertetni, hogy a békeévekről az összes korlátolt forgalmú birtokok legfontosabb adatai tájékozódás céljából rendelkezésre álljanak. Az újabb felvételek adataival ugyanis ezeket az adatokat összehasonlítani nem áll módunkban, mert az 1900. évben végrehajtott felvétel az összes korlátolt forgalmú birtokok adatait mutatja be, ezzel szemben a statisztikai hivatal birtokforgalmi adatgyűjtése és az 1925. év végén megjelent „Gazdacímtár” csak a legalább 100 kat. holdas vagy ennél nagyobb közép- és nagybirtokok adatairól számol be. Ennek dacára az adatok mégis alkalmasak a további következtetésekre, mert például a két legérdekesebb jogcím, a hitbizomány kizárólag, az egyházi birtok pedig túlnyomórészt 100 kat. holdon felüli birtokokból áll, így a két adatgyűjtés között fennálló eltérés dacára a különbség ezeknél a kategóriáknál a legcsekélyebb. Ha az összes korlátolt forgalmú birtokok területének nagyságát vizsgáljuk, 1900-ban — mint már fentebb említettük — területük 16,381.451 kat. hold volt, az 1913. évben pedig, amikor a felvételnél csakis a 100 kat. holdas és ennél nagyobb korlátolt forgalmú birtokokat vették figyelembe, területük 15,585.566 kat. hold volt. Megállapítható tehát, hogy a két felvételnél mutatkozó lényeges elvi eltérés dacára a különbség mindössze 795.885 kat. hold, vagyis 4,9% volt.

Az 1913. évben Magyarország régi területén a 100 kat. holdas és ennél nagyobb közép- és nagybirtokok összes területe 26,604.012 kat. hold volt, ennek a területnek a fentebb már említett korlátolt forgalmú földbirtokösszterület (15,585.566 kat. hold) 58,6%-át teszi ki. Az 1900. évi 33,5%-ot ez természetesen erősen meghaladja és pedig azért, mert éppen a 100 kat. holdas és ennél nagyobb földbirtokok között a legnagyobb a korlátolt forgalmú földbirtokok aránya.

Az 1913. évi birtokforgalmi statisztikai felvétel szerint az ország korlátolt forgalmú birtokai tulajdonosainak száma 11.588 volt.

I. Magyarország korlátolt forgalmú földbirtokai jelleg és művelési ágak szerint 1900. évben.
Propriétés foncières à mutation limitée de la Hongrie d'après leur caractère et les branches de culture en 1900.

A birtok jellege <i>Caractère de la propriété</i>	Összes terület <i>Superficie totale</i>	Szántó-föld <i>Terres labourables</i>	Kert <i>Jardins</i>	Szőlő <i>Vignes</i>	Rét <i>Prairies</i>	Legelő <i>Pâturages</i>	Erdő <i>Forêts</i>	Nádas <i>Roselières</i>	Földadó alá nem eső ter. <i>Terres non frap. d'imp. foncier</i>
katasztrális hold — en arpents cadastraux									
1. Kinestári birtokok — <i>Propriétés de l'Etat</i>	2,510.774	103.333	4.805	705	62.302	295.343	1,963.642	1.034	79.610
2. Községi, városi, törvényhatósági birtokok — <i>Propri. communales, de villes, de comit. et de villes municipales</i>	4,749.196	351.197	11.441	5.450	148.207	1,170.547	2,202.214	13.568	846.572
3. A vallás és tanulmányi alap birtokai — <i>Propriétés de la fondation de culte et d'étude</i>	290.644	104.525	807	225	20.605	38.428	103.510	3.486	19.058
4. Egyéb alapítványok birt. — <i>Propri. d'autres fondations</i>	36.876	14.277	309	108	3.021	5.258	11.568	21	2.314
5. Egyházi birtokok — <i>Propriétés de l'Eglise</i>	2,352.827	855.761	14.496	4.226	196.090	291.048	850.309	12.768	128.129
6. Iskolai birtokok — <i>Propriétés d'école</i>	16.106	6.240	299	143	1.268	1.705	5.636	119	696
7. Egyletek, testületek, társulatok, részvénytársaságok és vasutak birtokai — <i>Propri. de sociét., de corporations, d'associations, de soc. anonym. et de chemins de fer</i>	431.307	58.312	3.049	580	20.044	59.696	248.154	415	41.057
8. Hítbizományi birtokok — <i>Propriétés de fidéicommiss</i>	2,329.206	675.214	6.902	2.056	191.037	292.641	999.003	12.827	149.526
9. Közbirtokosság és volt úrbéresek közös birtokai — <i>Propriétés de compossess., copropri. d'anciens serfs</i> .	3.664.515	105.389	12.451	1.891	80.392	1,470.594	1,792.019	3.560	198.219
Összesen — <i>Total</i> . .	16,381.451	2,274.248	54.559	15.384	722.966	3,625.260	8,176.055	47.798	1,465.181

A szélsőségeket a földbirtokosok számában és a földbirtokok nagyságában egyaránt a minimumban Ugocsa vármegye képviselte, itt ugyanis 64 birtokosnak 35,694 kat. hold korlátolt forgalmú földbirtoka volt, ami a birtokosok számához viszonyítva 0·5%-nak, az ország összes korlátolt forgalmú birtokainak összterületéhez viszonyítva 0·2%-nak felel meg. A maximumot ezzel szemben Krassó-Szörény vármegyénél találjuk, ahol 427 birtokosnak (3·7%) 1,208.681 kat. hold kiterjedésű korlátolt forgalmú földbirtoka volt, ez a terület pedig az ország összes korlátolt forgalmú földbirtokának nem kevesebb mint 7·8%-a.

A békeévek idevonatkozó legfontosabb adatainak rövid ismertetése után most már áttérhetünk tulajdonképeni tárgyunkra, a mai Magyarország korlátolt forgalmú birtokainak ismertetésére. Az ország megcsonkítása utáni idevonatkozó felvételek között a következők levonására legalkalmasabb a „Gazdacímtár” szerkesztésének céljaira végrehajtott 1925. évi felvétel, melynek adataiból a korlátolt forgalmú közép- és nagybirtokok jog-

címek és birtoknagyságcsoporthoz szerinti megoszlása a Gazdacímtárban be is mutattatott. A jogcímek, melyek szerint a Gazdacímtár részletezi a korlátolt forgalmú birtokokat, nagyrészt megegyeznek az 1900. évben használtakkal, a különbség mindössze az, hogy az egyéb alapítványi és az iskolai alapokra vonatkozó adatok a Gazdacímtárban összevonattak, tehát itt a korlátolt forgalmú nagy- és középirtokok nem kilenc, hanem csak 8 jogcím szerint szerepelnek.

A korlátolt forgalmú nagy- és középirtokok, birtoknagyság szempontjából vizsgálva, azt a rögtön feltűnő jelenséget mutatják, hogy a 100—500 kat. hold kiterjedésű birtokok — a földbirtokok területét véve figyelembe — az összes kötött forgalmú birtokoknak csak 15%-át teszik. Ezzel szemben azonban, ha az ilyen nagyságú földbirtokok tulajdonosainak számát nézzük, az összes korlátolt forgalmú nagy- és középirtokok 3203-t kitevő tulajdonosainak számából az említett birtoknagyságkategória tulajdonosainak száma 2486, ami nem kevesebb, mint 77·8%-nak felel meg.

Csak a területet véve figyelembe, a legkisebb nagyságú birtokkategória 15%-os arányánál az 50.000—100 000 kat. holdas nagyságú korlátolt forgalmú birtokok aránya nagyobb, 19·3%. Ebben a birtoknagyságkategóriában a következő 10 földbirtokos a tulajdonos:

Hg. Festetich Tasziló	96.128 k. hold	(Hitbizomány)
Debrecen tjt.	94.242	„ (Közs. birtok)
Egri r. kath. főkáptalan	89.953	„ (Egyh. birtok)
Magyar kath. vallásalap	88.704	„ (M. kath. vall. és tanul. alap)
Szeged tjt.	69.404	„ (Közs. birtok)
Kalocsai érsekség	65.509	„ (Egyh. birtok)
Órgr. Pallavicini Alfonz Károly	56.347	„ (Hitbizomány)
Veszprémi r. kath. püspökség	52.137	„ (Egyh. birtok)
Kecskemét tjt.	51.353	„ (Közs. birtok)
M. kir. koronauradalom	50.122	„ (Kincst. birtok)

Ezt a hatalmas 10 korlátolt forgalmú birtokot nagyságban erősen megelőzi az egyetlen — egy tulajdonban levő — 100.000 kat. holdnál nagyobb korlátolt forgalmú birtok, a hg. Esterházy Pál 221.451 kat. holdat kitevő hitbizománya. Ez a hitbizomány egymaga az összes korlátolt forgalmú birtokok 6%-át teszi.

A birtoknagyságkategória szerinti megoszlást figyelve, megemlítjük még, hogy a közbirtokossági földbirtokok 1.670 tulajdonos kezén vannak. Ebből a számból nem kevesebb mint 1.353 közbirtokossági földbirtok tartozik az első 100—500 kat. holdas birtoknagyságkategóriába. A közbirtokossági birtokoknál a legnagyobb kategória az 5.000—10.000 kat. holdas birtoknagyságkategória. Ilyen nagyságú közbirtokossági birtok is csak 5 van az országban. Ezzel szemben az 58 földbirtokos tulajdonában levő hitbizományi birtokoknál éppen az 5.000—10.000 holdas birtoknagyságkategória a legelterjedtebb, 19 hitbizomány ebbe a csoportba tartozik, a 100—500 holdas csoportba a korlátolt forgalmú közép- és nagybirtokok most tárgyalt jogcímű birtokai közül csak egyetlen egy tartozik, a gr. Széchenyi Károly tulajdonában levő balfi (Sopron vm.) 494 kat. holdas hitbizományrészlet. A hitbizományoknál általában meg lehet állapítani, hogy a legkisebb két birtokkategóriában (100—500 kat. hold és 500—1000 kat. hold) tartozó három hitbizomány tulajdonképpen a jelenleg az ország mai határain kívül eső hitbizományoknak itt maradt csonka része.

Ha ezt a három középirtok-jellegű hitbizományi birtokot a hitbizományi birtokok összterületéből levonjuk, megállapíthatjuk, hogy

az 1000 kat. holdon felüli hitbizományok összes területéből egy-egy hitbizománytulajdonosra átlag 17,859 kat. hold hitbizományi birtok jut. Ezzel szemben, ha az ország összes nagy- és középbirtokainak összterületéből (8,038.091 kat. hold) a középbirtokokra eső rész (2,654.603 kat. hold) levonásával megmaradó 1000 kat. holdon felüli nagybirtokok összes területét (5,383.488 kat. hold) a nagybirtokosok összes számával (1.130) elosztjuk, megállapíthatjuk, hogy átlagban egy nagybirtokosra 4.764 kat. hold kiterjedésű földbirtok jut. Ezt az adatot szembeállítva a hitbizományoknál nyert átlaggal, könnyű megállapítani, hogy a hitbizományok megoszlási aránya nálunk nem a legszerencsésebb.

Ami a korlátolt forgalmú birtokok törvényhatóságok szerint való megoszlását illeti, az 1925. év elején fennállott állapotokat jogcímek szerinti részletezéssel és a gazdálkodás kezelési módjára vonatkozó adatokkal a II. számú táblázat mutatja be.

A minimumot a korlátolt forgalmú földbirtokok tulajdonosainak számában a vármegyei törvényhatóságok között Bács-Bodrog vármegye képviseli. Az egész vármegyében mindössze 27 (0·8%) korlátolt forgalmú földbirtok van. A területet véve figyelembe, a vármegyei törvényhatóságok közül ebből a szempontból legkisebb Szatmár, Ugocsa és Bereg ideiglenesen egyesített vármegye, 33.379 (0·9%) kat. hold területtel. A maximumot a korlátolt forgalmú nagy- és középbirtokok tulajdonosainak számában, valamint ezen birtokok területének nagyságában Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye képviseli, ahol 376.823 (10·2%) hold kiterjedésű korlátolt forgalmú nagy és középbirtok van 354 (10·4%) tulajdonos kezén.

A korlátolt forgalmú nagy- és középbirtokok kezelési módjára vonatkozó adatainkból kitűnik, hogy az említett földbirtoktípus 3,693.776 kat. holdat kitevő összterületéből 955.722 kat. hold (25·87%) volt bérbeadva. Az egyes jogcímek szerint vizsgálva a korlátolt forgalmú birtokok kezelési módját, bérleti viszonyaikról legjobban a következő kis összeállítás tájékoztat:

Jogcím	Bérbeadott terület az összes terület %-ában
Kincstári	2·02
Községi stb.	29·39
Közbirtokosság	0·69
Vallás- és tan. alap	74·81
Iskolai és egyéb alap	60·68
Egyházi birtokok	24·24
Hitbizományok	40·01
Egyletek stb.	6·80

II. Korlátolt forgalmú földbirtokok jogcímei

Propriétés foncières à mutation limitée par comitats

Országgrész, törvényhatóság <i>Partie du pays, comitat, ville municipale</i>	Korlátolt forgalmú földbirtokok összesen — <i>Propriétés f. à mutation limitée, ensemble</i>		Kincstári földbirtokok <i>Propriétés du fisc</i>		Községi stb. földbirtokok <i>Propriétés communales, etc.</i>		Közbirtokosági stb. földbirtokok <i>Propriétés de compossessorat etc.</i>		Magy. kath. vallás és tanulmányi alap földbirtokai <i>Propriétés de la fondation cath. hongr. de culte et d'étude</i>		Iskolai és egyéb alapítványi földbirtokok <i>Propriétés d'écoles, propriétés d'autres fondations</i>	
	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>	A földbirtokok terület — <i>Superficie totale des propriétés</i>	Ebből bérbeadott terület — <i>Dont superficies affermées</i>
kat. hold — <i>en arpents cadastraux</i>												
a) Dunántúli dombosvidék — <i>Région de collines transdanubienne</i>												
Com. de Baranya vm.	192728	33005	—	—	18176	962	46234	16	7127	3306	10186	2589
Ville m. Pécs tjt.	4672	58	—	—	4672	58	—	—	—	—	—	—
Com. de Fejér vm.	145359	39189	4899	1070	9965	937	8352	11	11146	11146	1517	1517
Ville m. Székesfehérvár tjt.	5787	3123	—	—	5787	3123	—	—	—	—	—	—
Com. de Győr, Moson, Pozsony vm.	84420	12884	585	115	9822	2164	10391	35	1618	950	388	—
Ville m. Győr tjt.	3182	2285	—	—	3182	2285	—	—	—	—	—	—
Com. de Komárom, Esztergom vm.	134625	15114	15706	—	12518	1588	13965	24	7332	439	—	—
" Somogy vm.	340930	102613	—	—	7593	559	75109	193	—	—	—	—
" Sopron vm.	91328	19937	—	—	3527	344	4870	46	—	—	577	—
Ville m. Sopron tjt.	14791	1733	—	—	14791	1733	—	—	—	—	—	—
Com. de Tolna vm.	127049	56595	—	—	13665	1928	24603	62	9960	6403	20680	10790
" Vas vm.	67738	15355	—	—	12339	781	7328	51	742	482	—	—
" Veszprém vm.	227936	44562	17927	257	10189	1253	39954	210	14729	10044	432	198
" Zala vm.	273510	24654	—	—	22845	67	56566	8	2043	396	186	186
a) együtt — <i>ensemble</i>	1,714055	371107	39117	1442	149071	17782	287372	656	54697	33166	33966	15280
b) Északi dombosvidék. — <i>Région de collines du Nord.</i>												
Com. de Abaúj-Torna vm.	49582	7768	—	—	7045	2382	17045	—	—	—	1207	1207
" Borsod, Gömör, Kishont vm.	173053	25791	43843	—	7661	1788	50210	—	2656	2020	2630	2630
Ville m. Miskolc tjt.	2428	—	—	—	1376	—	920	—	—	—	—	—
Com. de Heves vm.	182638	19573	—	—	22075	3574	32036	—	—	—	568	347
" Nógrád és Hont vm.	104437	13933	4920	—	5393	920	27920	17	1584	—	104	104
" Zemplén vm.	69998	22025	—	—	10679	952	21610	94	1688	1688	3236	2280
b) együtt — <i>ensemble</i>	582136	89090	48763	—	54229	9616	149741	111	5928	3708	7745	6568
c) Alföld. — <i>Grande plaine hongroise.</i>												
Com. de Bács-Bodrog vm.	48883	14900	759	—	27076	666	2510	—	9430	9430	—	—
Ville m. Baja tjt.	5020	3822	—	—	5020	3822	—	—	—	—	—	—
Com. de Békés vm.	77561	7934	—	—	27099	4150	12857	—	—	—	989	286
" Bihar vm.	111267	41396	—	—	23596	4040	26252	246	4798	4798	340	—
" Csanád, Arad, Torontál vm.	61013	10372	30257	160	12852	2595	3136	76	—	—	—	—
" Csongrád vm.	90278	44829	358	88	19415	7746	2817	4	—	—	104	—
Ville m. Hódmezővásárhely tjt.	7628	3113	—	—	5228	1806	—	—	—	—	121	—
" Szeged tjt.	65142	49495	—	—	64574	49391	—	—	—	—	—	—
Com. de Hajdu vm.	122678	53603	—	—	21874	7914	49541	909	20466	20466	1015	1015
Ville m. Debrecen tjt.	87588	24768	—	—	84889	23066	—	—	—	—	1457	901
Com. de Jász-Nagykun-Szolnok vm.	114258	48618	773	—	19085	1445	37774	111	13445	13445	9706	8725
" Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.	376823	98160	52123	1682	81128	23156	65902	2456	12773	5905	1522	1027
Capitale Budapest sz. főv.	12749	4105	—	—	12468	3968	—	—	—	—	—	—
Ville m. Kecskemét tjt.	51208	35098	202	—	49464	34775	—	—	—	—	—	—
Com. de Szabolcs és Ung vm.	132110	42613	342	—	29006	7353	13693	15	—	—	2332	2132
" Szatmár, Ugocsa és Bereg vm.	33379	12699	153	112	5566	36	8075	—	—	—	118	118
c) együtt — <i>ensemble</i>	1,397585	495525	84967	2042	48340	175929	222557	3817	60912	54044	17704	14204
Végösszeg — <i>Totaux</i>	3,693776	955722	172847	3484	691610	203327	659670	4584	121537	90918	59415	36052

szerint, törvényhatóságunkint, 1925. évben.

et villes municipales, d'après les propriétaires, en 1925.

Egyházi föld- birtokok <i>Propriétés d'Eglise</i>		E b b ö l — D o n t						Hitbizományok <i>Propriétés de fidéicomis</i>		Egyesületek sth. föld- birtokai <i>Propriétés de sociétés, d'asso- ciations etc.</i>	
		róm. kath egy- házi földbirtok- kok — à l'Eglise cath. rom.	gör. kath. egyházi föld- birtokok à l'Eglise cath. grecque	ref. egy- házi föld- birtokok à l'Eglise calviniste	ág. h. ev. egy- házi föld- birtokok à l'Eglise luthérienne	gör. kel. egyházi föld- birtokok à l'Eglise gréco-orient.	izr. egyházi földbirtokok à l'Eglise juive				
A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees	A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees	A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees	A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees	A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees	A földbirtokok összes területe — Superficie totale des propriétés	Ebből bérbeadott terü- let — Dont superficies affermees

k a t. h o l d — e n a r p e n t s c a d a s t r a u x

a) Dunántúli dombosvidék. — Région de collines transdanubienne.

52449	16697	52449	16697	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56153	9190	2104	245
299	—	299	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51580	6952	50410	5782	—	—	1170	1170	—	—	—	—	—	—	53725	17517	4175	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34748	7439	33927	6618	—	—	206	206	615	615	—	—	—	—	21864	1764	4575	49
429	368	429	368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38538	1849	37828	1234	—	—	710	615	—	—	—	—	—	—	38718	10658	7848	556
77038	12280	77038	12280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	176384	87903	4806	1678
11830	3058	11830	3058	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64370	16438	6154	51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3800	1034	3655	1034	—	—	—	—	—	—	145	—	—	—	53948	36200	393	178
23781	4339	23781	4339	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21307	9701	2241	1
77190	3606	74783	3538	—	—	133	68	2274	—	—	—	—	—	66418	28771	1097	223
72630	3216	72501	3216	—	—	—	—	129	—	—	—	—	—	116491	20781	2749	—
444312	60838	438930	58164	—	—	2219	2059	3018	615	145	—	—	—	669378	238923	36142	3020

b) Északi dombosvidék — Région de collines du Nord.

7865	2430	6903	1946	—	—	962	484	—	—	—	—	—	—	16166	1495	254	254
46124	11752	41159	9560	3263	1962	695	230	1007	—	—	—	—	—	16253	7553	3676	48
132	—	—	—	—	—	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79439	7712	79332	7605	—	—	107	107	—	—	—	—	—	—	40977	7940	7543	—
37498	7950	37498	7950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13209	4942	13809	—
6826	677	6006	232	—	—	820	445	—	—	—	—	—	—	22490	16334	3469	—
177884	30521	170898	27293	3263	1962	2716	1266	1007	—	—	—	—	—	109095	38264	28751	302

c) Alföld. — Grande plaine hongroise.

6173	2013	6173	2013	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2935	2791
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7028	3375	2137	931	—	—	2954	1240	1499	1030	438	174	—	—	24521	—	5067	123
40553	20934	36990	19904	127	—	3331	925	—	—	—	—	105	105	12307	11069	3421	309
7850	3837	6997	3285	—	—	429	250	302	302	122	—	—	—	4335	3704	2583	—
908	189	640	189	—	—	268	—	—	—	—	—	—	—	57314	36802	9362	—
1203	1203	435	435	—	—	768	768	—	—	—	—	—	—	—	—	1076	104
104	104	104	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	464	—
10171	4653	6061	1327	417	390	3693	2936	—	—	—	—	—	—	18646	18646	965	—
945	801	—	—	—	—	945	801	—	—	—	—	—	—	—	—	297	—
21123	18932	17910	16557	—	—	2839	2021	225	213	149	141	—	—	5960	5960	6392	—
115675	54496	108548	48766	—	—	5820	4962	802	282	103	84	402	402	37016	8613	10684	825
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	281	137
323	323	175	175	—	—	148	148	—	—	—	—	—	—	—	—	1219	—
54120	13121	47808	9393	256	102	5870	3499	186	127	—	—	—	—	29768	19937	2849	55
1495	406	262	125	167	—	1066	281	—	—	—	—	—	—	15728	11891	2244	136
267671	124387	234240	103204	967	492	28131	17831	3014	1954	812	399	507	507	205595	116622	49839	4480
889867	215716	844068	188661	4230	2454	33066	21156	7039	2569	957	399	507	507	984068	393809	114732	7802

III. Az öt törvényhatóság, amelyek területén a hitbizományi birtokok a legkiterjedtebbek 1913. és 1925. évben.

Les cinq comitats où les propriétés de fidéicommiss étaient les plus étendues en 1913 et en 1925.

Törvényhatóság és év <i>Comitat et année</i>	A tulajdonosok száma - <i>Nombre de propriétaires</i>	Az összes te- rület - Super- ficie totale	Az összes területből — <i>De toute la superficie, il y avait</i>								földadó alá nem eső <i>terr. non frapp. d'impôt foncier</i>
			szántó- föld <i>terres la- bourables</i>	kert <i>jardins</i>	szőlő <i>vignes</i>	rét <i>prairies</i>	legelő <i>pâturages</i>	erdő <i>forêts</i>	nádas <i>roselières</i>		
			katasztrális hold — <i>en arpents cadastraux</i>								
Magyarország régi területén 1913-ban — <i>Dans le territoire ancien de la Hongrie, en 1913</i>											
összesen — total	153	2,291.078	721.541	7.303	3.214	161.100	247.413	1,006.197	19.525	124.785	
Com. de Bereg vm. . .	1	229.200	19.407	210	134	14.833	17.444	173.302	1.058	2.812	
" " Somogy vm. . .	16	194.479	84.586	573	396	13.624	19.295	57.723	1.270	17.012	
" " Gömör és Kishont	3	160.726	5.185	247	14	3.662	13.009	135.304	—	3.205	
" " Sopron vm. . .	4	155.503	45.478	446	502	20.821	12.608	53.655	6.262	15.731	
" " Baranya vm. . .	4	147.863	42.438	352	81	10.560	21.628	50.483	4.980	17.341	
Magyarország mai területén 1925-ben — <i>Dans le territoire actuel de la Hongrie, en 1925</i>											
összesen — total	58	984.068	401.693	3.022	2.416	80.630	114.375	316.673	5.967	59.292	
Com. de Somogy vm. . .	15	176.384	73.339	577	412	11.383	18.082	55.139	1.069	16.383	
" " Zala vm.	5	116.491	18.729	240	311	10.004	9.973	64.526	433	12.275	
" " Veszprém vm. . .	6	66.418	30.699	220	27	2.202	4.645	26.994	56	1.575	
" " Sopron vm. . . .	6	64.370	20.092	147	27	14.675	6.619	12.909	3.054	6.847	
" " Csongrád vm. . .	2	57.314	31.468	49	489	2.113	13.968	3.587	151	5.489	

IV. Az öt törvényhatóság, amelyek területén a közbirtokossági birtokok a legkiterjedtebbek 1913. és 1925. évben.

Les cinq comitats où les propriétés de compossessorat étaient les plus étendues en 1913 et en 1925.

Törvényhatóság és év <i>Comitat et année</i>	A tulajdonosok száma - <i>Nombre de propriétaires</i>	Az összes te- rület - <i>Super- ficie totale</i>	Az összes területből — <i>De toute la superficie, il y avait</i>								földadó alá nem eső <i>terr. non frapp. d'impôt foncier</i>
			szántó- föld <i>terres la- bourables</i>	kert <i>jardins</i>	szőlő <i>vignes</i>	rét <i>prairies</i>	legelő <i>pâturages</i>	erdő <i>forêts</i>	nádas <i>roselières</i>		
			katasztrális hold — <i>en arpents cadastraux</i>								
Magyarország régi területén 1913-ban — <i>Dans le territoire ancien de la Hongrie, en 1913</i>											
összesen — <i>total</i>	5.689	3,583.084	67.702	7.587	171	50.668	1,306.515	1,947.789	3.217	199.435	
<i>Com. de</i> Krassó-Sz. vm. . .	141	324.853	5.066	4.776	3	2.790	54.390	248.739	—	9.089	
" " Hunyad vm. . .	232	243.817	624	65	8	1.113	63.240	170.523	41	8.203	
" " Máramaros vm. . .	100	186.389	536	101	—	2.383	35.153	144.693	—	3.523	
" " Csik vm.	45	177.357	233	9	—	3.609	42.517	129.071	—	1.918	
" " Bihar vm.	354	148.697	2.930	31	7	1.187	94.359	41.359	448	8.376	
Magyarország mai területén 1925-ben — <i>Dans le territoire actuel de la Hongrie, en 1925</i>											
összesen — <i>total</i>	1.670	659.670	22.325	378	478	11.671	403.318	163.171	1.935	56.394	
<i>Com. de</i> Somogy vm. . .	209	75.109	2.670	85	42	1.282	31.970	29.612	2	9.446	
" " Pest-P.-S.-Kk. vm.	143	65.902	3.862	62	195	1.769	40.993	13.851	1.023	4.147	
" " Zala vm.	180	56.566	639	52	9	727	19.770	21.706	92	13.571	
" " Borsód-Gömörvm.	166	51.130	981	37	—	981	32.662	13.842	29	2.598	
" " Hajdu vm.	33	49.541	1.504	4	1	156	41.005	4.870	90	1.911	

Láthatjuk tehát, hogy a 25·87%-ot kitevő átlagot legjobban a vallás- és tanulmányi alap birtokai haladják túl; ezeknek nem kevesebb, mint 74·81%-a van bérbeadva. Az ellenkező szélsőséget a közbirtokossági birtokok képviselik, itt az összterületnek mindössze csak 0·69%-a van bérbeadva, sokkal kevesebb, mint az 1900. évben, amikor — mint már említettük — a közbirtokossági földeknek még 3·77%-a haszonbérbe volt adva.

A III. és IV. sz. két kis összeállításban bemutatjuk a tárgyalt földbirtoktípusok két legérdekesebbjének, a hitbizományi és közbirtokossági birtokoknak egyes törvényhatóságokban való elterjedését, szembeállítva a békeidő megfelelő adataival.

A hitbizományi birtokok nagysága szempontjából előlszereplő vármegyék között úgy 1913-ban, mint 1925-ben egyaránt szerepelt Somogy és Sopron vármegye, ezzel ellentét-

ben a közbirtokosság tulajdonában levő földbirtokok nagysága szempontjából előlszereplő 5 törvényhatóság közül egyik sem fordul elő mindkét év adatai között. Az 1913. évben az előlszereplő 5 vármegyei törvényhatóság közül 4-et a trianoni békekötés után teljesen elvesztettünk, az 5-iknek pedig éppen a nagy erdő- és legelőbirtokokat magában foglaló részét veszítettük el.

Végül bemutatunk néhány adatot, melyek az ország megcsonkítása következtében a korlátolt földbirtokok területében előállott változást %-osan mutatják ki. Magyarország a háború után összterületének tudvalevőleg 67·1%-át veszítette el, ezzel szemben a hitbizományok összes területe, az 1913. és 1925. évi adatokat szembeállítva, csak 57%-al csökkent, tehát területveszteségének aránya kedvezőbb az ország területveszteségének arányánál. A korlátolt forgalmú birtokok között

a másik végletet a közbirtokossági birtokok mutatják. Az 1913. évben Magyarországon a 100 kat. holdas és ennél nagyobb közbirtokossági birtokok összterülete 3,583.084 kat. hold volt, az 1925. évben kimutatásaink szerint ez a terület 659.670 kat. hold lett, ez pedig nem kevesebb mint 81·6%-os csökkenésnek felel meg.

Ha továbbmenve a közbirtokossági birtokok két legfontosabb művelési ágát külön tesszük kutatásunk tárgyává, megállapíthatjuk, hogy a közbirtokossági legelőkben a fogyás csak 69·1%, ez az ország területének fent kimutatott 67·1%-os fogyásával körülbelül egyezik, ezzel szemben a közbirtokossági erdőterületek nem kevesebb mint 91·6%-kal csökkentek. Ez a hatalmas arányú csökkenés is eléggé megvilágítja, hogy az ország erdőterület szempontjából mit veszített.

Sajóhelyi István.

A ponttérképek módszere és alkalmazása a mezőgazdasági statisztikában.

Méthode et application des cartes pointillées dans la statistique agricole.

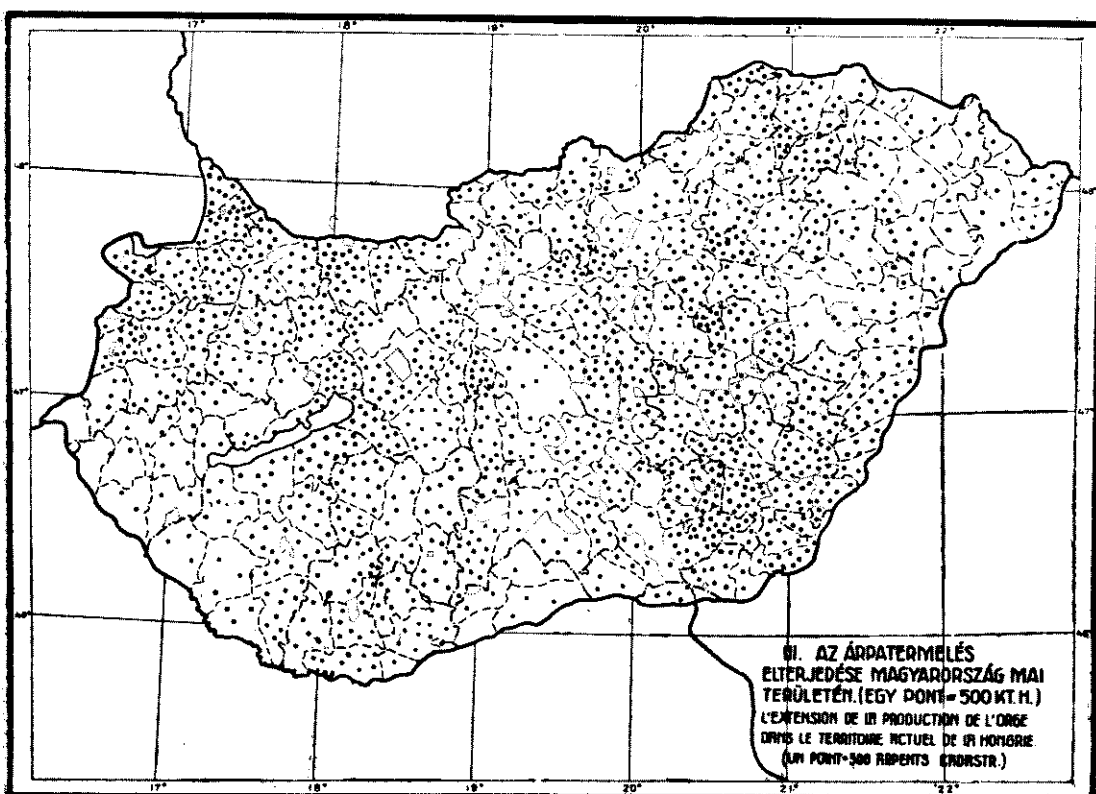
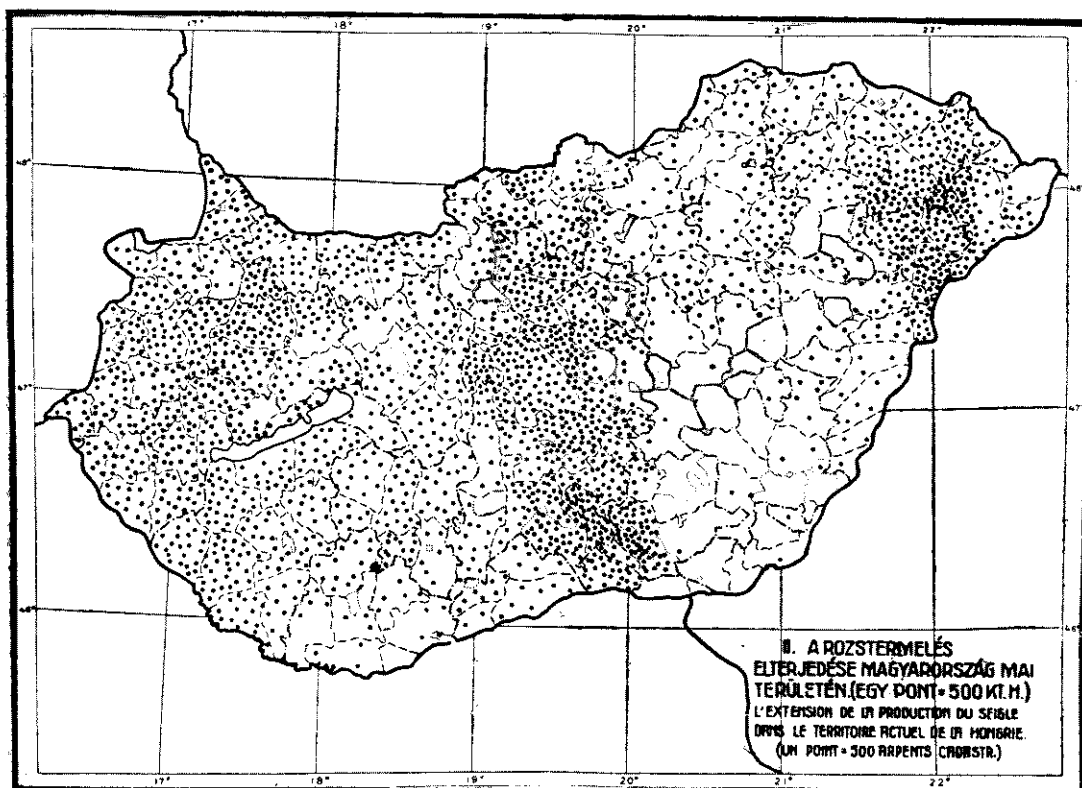
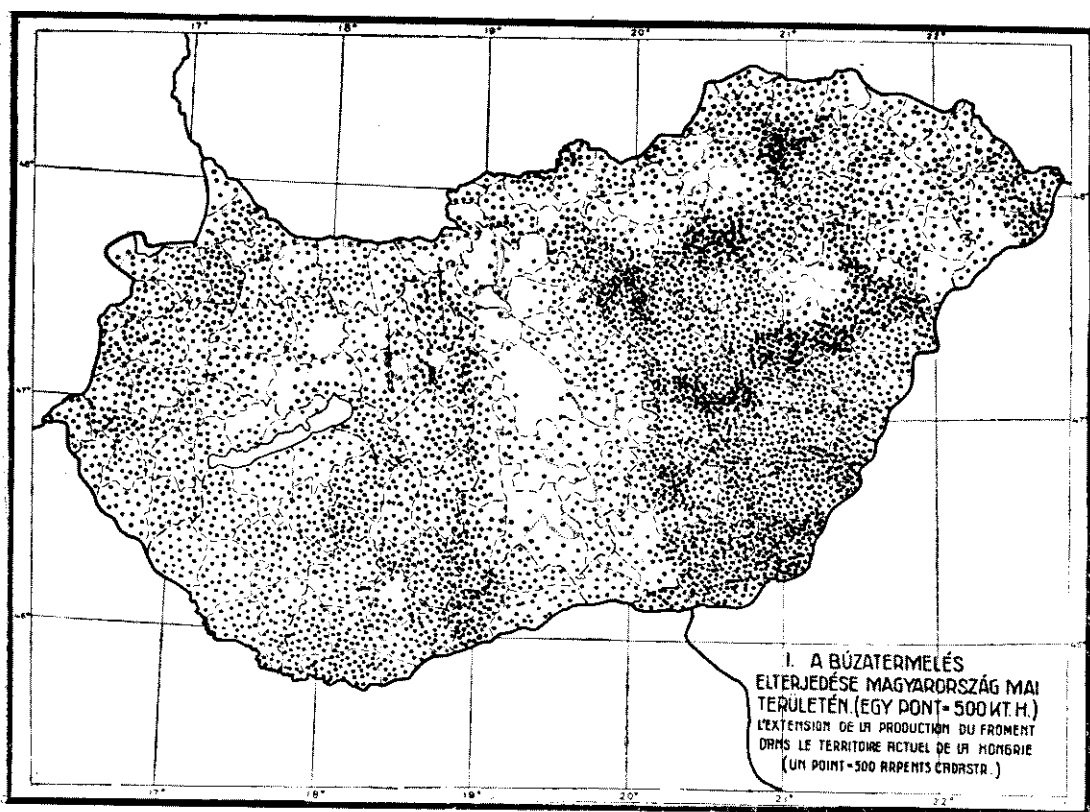
Résumé. La méthode de carte pointillée en question, qui fut employée par le Dr. O. E. Baker, aux Etats-Unis, la première fois, est à présent très répandue dans les publications agricoles d'Amérique. Les cartes, faites d'après cette méthode, que nous présentons ici, montrent l'extension de la production des céréales, du maïs et des pommes de terre en Hongrie. Chaque point y correspond à une superficieensemencée de 500 arpents cadastraux.

A szín és a forma az emlékezetben jobban megrögzítődik, mint a szám. Ha két különböző színű, vagy nagyságú négyszöget látunk, a közöttük mutatkozó különbséget jobban megjegyezzük, mintha a számokat írják elénk. Ezért mindazokat az adatokat, amelyeket a statisztikai felvételek összegyűjtenek, célszerű, sőt szükséges is bizonyos általános, főbb jellemzést adó ábrázolásba önteni. Természetes, hogy ez az ábrázolás nem a részletes kutatásnak, hanem csupán az alapvető rögzítésnek céljait szolgálhatja. Az ábrázolás terén a statisztika különösen a térben kiterjedt anyagkörben áll nehezebb feladattal szemben. A területtel szoros összefüggésben nem álló jelenség és annak időbeli változása ugyanis igen világosan feltüntethető a grafikon görbéje által, ellenben egy olyan jelenséget, amely a területen észlelhető és azzal szorosan összefügg, már rendkívül nehéz tökéletes pontos-

sággal ábrázolni. Különösen áll ez az őstermelés adataira vonatkozólag.

A különböző művelési ágakhoz tartozó területek vagy az egyes terményekkel bevetett területek bizonyos kiterjedésben, bizonyos meghatározott helyen fekszenek és a vizsgált közigazgatási egység (állam, vármegye, járás, község) területének egy bizonyos részét foglalják el. E területeket mégis rendszerint vagy úgy tüntetjük fel, hogy egy adott egységes mérték szerint diagrammokat rajzolunk és azokat az illető közigazgatási egység határai közé illesztjük, vagy pedig úgy ábrázoljuk, hogy egy százalékkulcs segítségével a közigazgatási egységekre az árnyékolás (straffozás) különböző fokait alkalmazzuk. Mindkét ábrázolási mód világszerte általánosan elfogadott és szélmalomharc volna jóságukat kétségbevonni.

A mindjobban tért hódító gazdaságföldrajzi szempontból ítélve azonban, kétségtelen, hogy ezek az ábrázolási módok még sem megfelelőek. A diagramm-rendszer térben szimbolizál ugyan, de nem szemléltető és a közigazgatási egységek kerek, hosszúkás vagy szabálytalan alakjához formált négyszögek összehasonlításra nem alkalmasak. Az árnyékolás (straffozás) pedig még kevésbé geográfikus, mert többnyire nagy felületekre terjed ki, az ábrázolni szándékolt tényezőnek csak egy viszonyát (pl. a szántóföldét az összes területhez) mutatja és a részletek finomsága iránt érzéketlen.

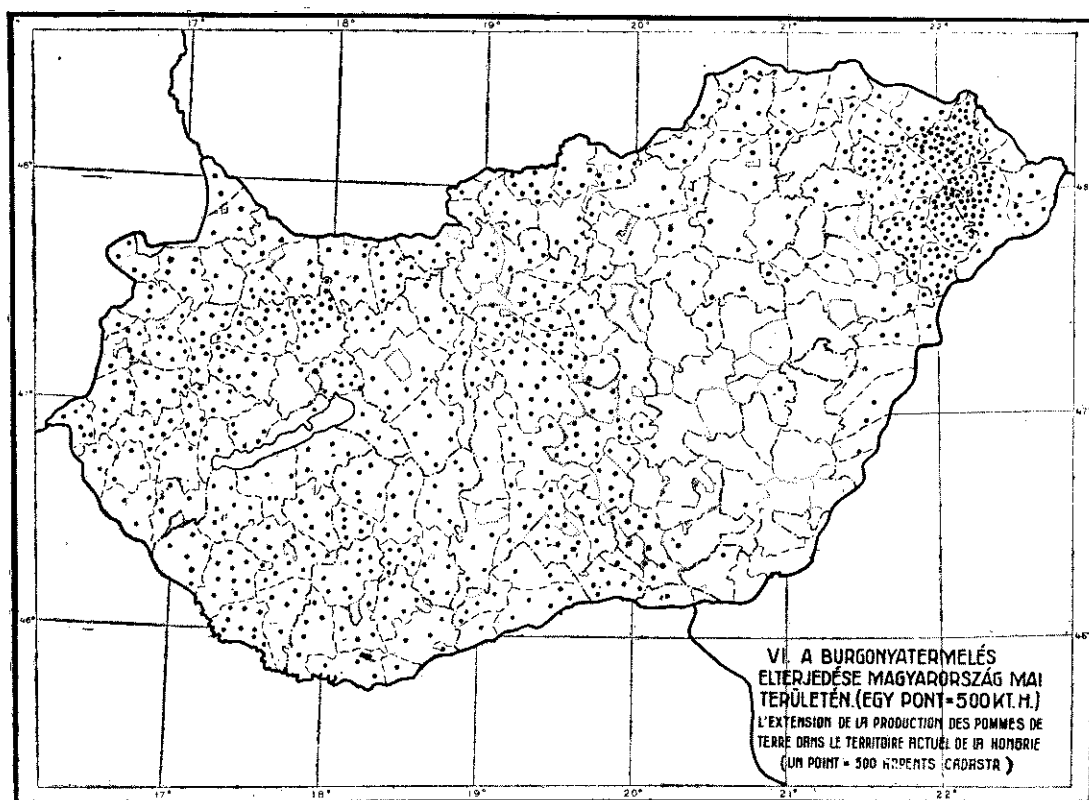
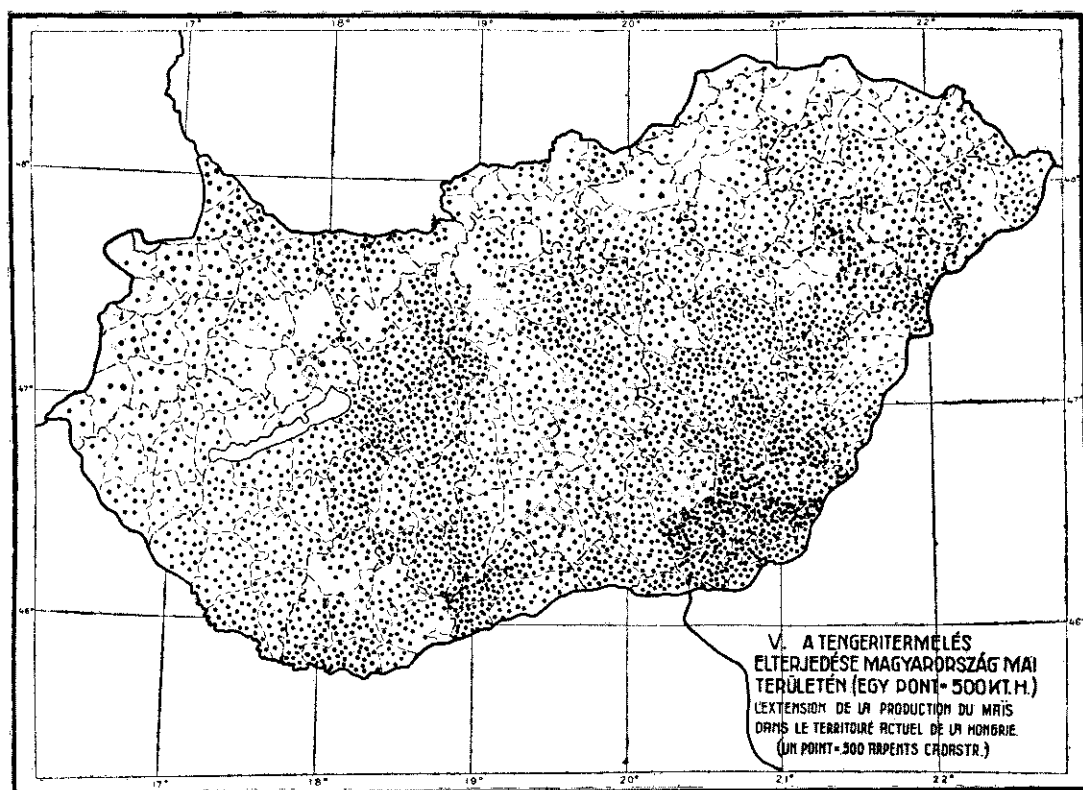
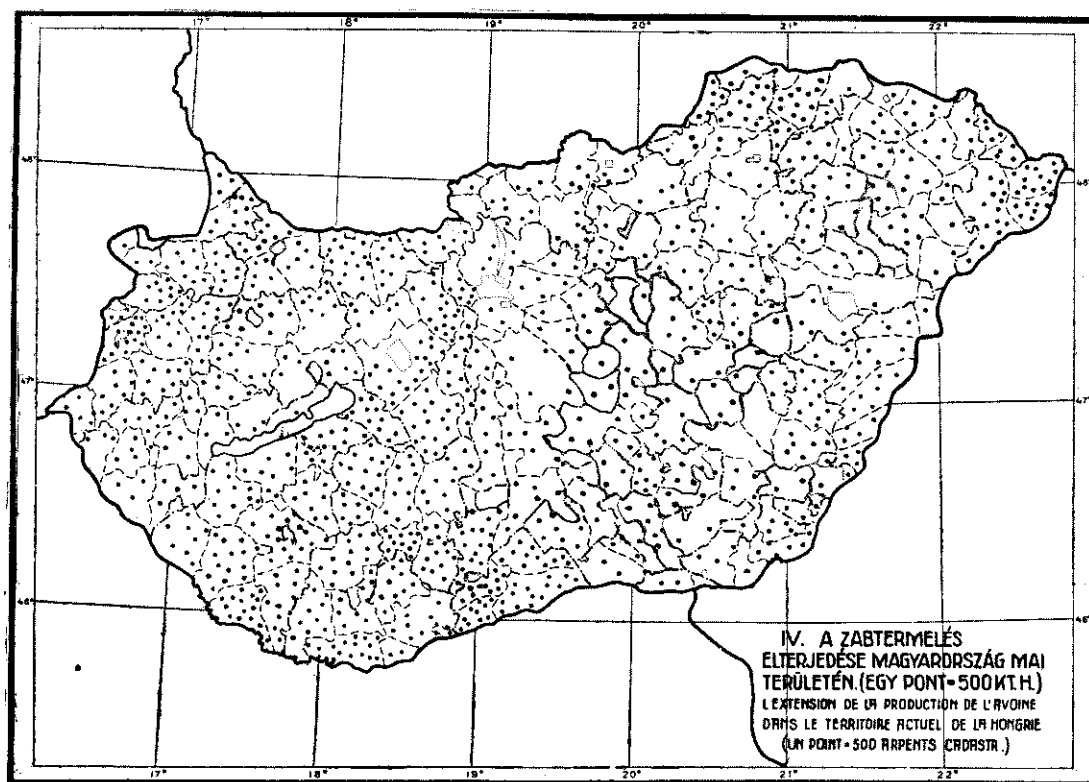
A gazdasági kartográfusnak tehát egyrészt arról kell törekednie, hogy az ábrázolandó tételt oly kis egységekre aprítsa fel, amelyek ezeknek az egységeknek eloszlását magyarázó földrajzi tényezőket is érvényre engedik juttatni; másrészt pedig az a feladata, hogy oly sematikus idomot használjon, amely megfelelő módon általánosítva a rajz kivitelét könnyűvé teszi. Erre a célra legalkalmasabbnak a *ponttérkép* mutatkozik.

A ponttérképet először dr. O. E. Baker, az Észak-amerikai Egyesült-Államok mezőgazdaságának legjobb ismerője és ismeretője használta. Az ő módszere szerint készített ponttérképeket azokban a kiadványokban, amelyek az amerikai földművelést ismertetik, ma már általánosan használják. E ponttérképeken az ábrázolandó területi egységet egy szabályos köralakú pont jelenti. E pontok nagyságát pedig a térkép léptéke és az ábrázolás tárgyának minemősége együttesen határozza meg, amennyiben — tekintettel arra, hogy a különböző kultúráknál, azok kiterjedtsége alapján különböző nagyságú pontokat kellene használni — az amerikai rendszer a pontok nagyságát általánosította és a feltüntetett pontok rendszerint nagyobb felületet jelentenek, mint amennyit a térkép léptéke szerint jelenteniök kellene. Így az amerikai kiadványokban a termelésre vonatkozó térképeken a pont nagysága a gabonaműveknél 3—10-szer, a gyümölcsfáknál 70-szer, és a kisebb jelentőségű terményeknél 400-szor nagyobb területet jelent, mint

amennyit tényleges nagyságuk a térképléptéke alapján mutat.

Az Egy.-Államok után az ábrázolásnak erre a módszerére Svédország is áttért. Báró Steen de Geer és földrajzi iskolája azonban ábrázolási egységül a kör helyett a négyzetet használja. A négyzet használata ugyanis biztosítja azt, hogy oly területeken, ahol valamely művelési ág területe rendkívül nagy kiterjedésű, vagy valamely termény termelése rendkívül elterjedt, a pontok ne fedhessék egymást, sőt össze se érhesse-
nek, aminagra felvett pontok esetén elkerülhetetlen. A technikai előnyök azonban határozottan a pont mellett döntenek s a pontrendszer használatát teszik kívánatossá különösen akkor, ha oly közbelső megoldást tudunk találni, melynek segítségével nem kell követnünk az amerikaiakat abban, hogy a viszonylagosan legnagyobb sűrűséget mutató területeket teljesen fekete foltokkal ábrázoljuk s a pontok nagyságát az így ábrázolt legnagyobb sűrűségű területek jelzéséhez méretezzük.

Az ily módszer alapján készült térképek nagyon előnyösek, velük rendkívül szemléltetően ábrázolhatunk. Az ily térképek a holt számanyagot felbontják és élővé teszik, a térbeli megoszlást feltűnően szemléltetik, anélkül, hogy ehhez nagyobb arányú munkára lenne szükség. Emellett a pontok segítségével a statisztikai felvételek által megállapított legaprólékosabb részletekre is ki lehet terjeszkedni s egy község, járás vagy vármegye képét szinte a terület egység (kat. hold, hekt.) adataiból lehet szintetizálni. A sötétebb,

másutt ritkább, majd egészen üres foltok pedig mindjárt első pillantásra felhívják a figyelmet arra, hogy a szembeötlő jelenségek okát a termelésen kívül álló domborzati, talaj, klimatikus, csapadék, szociális stb. viszonyok valamelyikében kell keresni. Az ismertetett rendszer főelőnye tehát az, hogy tetszés szerinti nagyságú területre pontos és finom részletezéssel, egységes és plasztikus képet ad.

Különösen kimagasló e ponttérképek jelentősége akkor, ha az úgynevezett „vak” térképen a legfontosabb földrajzi tényezők, mint a domborzat és vízhálózat is, legalább bizonyos fokig sejtetve van. De mert e célra a pontozással megegyező, a pontok kifejezőképes-

ségét azonban zavaró fekete szín nem alkalmas, más színnek használata pedig a reprodukálást rendkívül költségessé teszi, napjainkban — bármennyire kívánatos volna is — a két- vagy többszínű ponttérképek előállítása még aligha valósítható meg.

Az elmondottak alapján megkíséreltük Magyarországra vonatkozólag azokat a ponttérképeket összeállítani, amelyek a gabonafélék, a kukorica és a burgonya termelésének elterjedését tüntetik fel. E ponttérképeket a közlemény kapcsán bemutatjuk s megjegyezzük, hogy e térképek minden egyes pontja 500 kat. hold bevetett területnek felel meg.

Schibelka Artúr.

Magyarország szőlőterülete és musttermése az 1925. évben.¹⁾

Superficie de vigne et production de moût de la Hongrie en 1925.¹⁾

Résumé. La superficie des vignes de la Hongrie était en 1925¹⁾ de 385.812 arpents cadastraux. Elle restait ainsi à-peu-près au niveau des deux années précédentes, quoique le nombre des villes et des communes où l'on s'occupait de viticulture, se soit élevé à 2.604, contre 2.588 en 1924.

La production du moût est passée de 1,368.165 hectolitres en 1924, à 3,589.523 en 1925, et la moyenne, par arpent cadastral, de la production du pays, de 3.50 hectolitres en 1924, à 9.30 en 1925.

Az 1924. évi katasztrófálisan gyenge termés után — ámbár a m. kir. központi statisztikai hivatalnak az 1925. évi szőlőterületre és musttermésre vonatkozó adatai még nem véglegesek, mert a szőlőműveléssel foglalkozó községek közül 122 községnek (összesen 18.345 kat. hold 1924. évi szőlőterülettel) adatai még hiányoznak — parancsoló szükségnek tartjuk az 1925. évi szüreti eredményeket legalább ideiglenes adatokban ismertetni; még pedig akként, hogy a hiányzó községek szőlőterületét az 1924. évi szőlőterületük szerint, musttermésük mennyiségét pedig a község járási körzetének 1925. évi termésátlagára alapján számítottuk.

Az így megállapított adatokat — szembeállítva az előző évek adataival — a következő táblázat tünteti fel:

Mint a most közölt adatok mutatják, 1923 óta, mikor az ország szőlőterülete körülbelül elérte az 1913., az utolsó békeévi szőlőterületnek a megcsonkított Magyarország terüle-

¹⁾ Az 1925. évi adatok ideiglenesek. — Les données de 1925 ne sont pas définitives.

Magyarország szőlőterülete és musttermése.

Superficie de vigne et production de moût de la Hongrie.

Év Année	Községek, (városok) száma, hol szőlőműveléssel foglalkoztak Nombre des villes et des communes où l'on s'occupe de viticulture	Szőlőterület kat. holdakban Superficie de vigne en arpents cadastraux	Mustermés hektoliterekben Production du moût en hectolitres	Termésátlag kat. holdanként h.-literekben Moyenne, par arpent cadastral, de la production, en hectolitres
1921	2.508	364.056	3,476.281	9.55
1922	2.549	374.779	4,624.084	12.31
1923	2.577	384.601	4,640.250	12.07
1924	2.588	386.219	1,368.165	3.50
1925 ¹⁾	2.604	385.812	3,589.523	9.30

tére vonatkoztatott nagyságát (386.112 kat. holdat), — jöllehet azoknak a községeknek (városoknak) száma, melyek területén szőlőműveléssel foglalkoztak évről évre szaporodott — a szőlőművelés stagnál. Ennek oka, hogy szőlősgazdáink egy részét az utolsó esztendőök mostoha gazdasági viszonyai arra kényszerítették, hogy a sok viszontagsággal és készkiadással járó és a borkiviteli lehetőségek megromlása miatt igen bizonytalan jövővelmezőségű szőlőművelés helyett más, jövővelmezőbb művelési ágra, leginkább kerti vetemények termesztésére térjenek át.

Az 1925. évi szüreti eredmény, mind mennyiség, mind minőség tekintetében a várakozásokat általában felülmúlta. Mert ámbár a szőlők — kevés kivétellel — jól teleltek, a tavaszi és nyári, a normálnál sokkal hűvösebb időjárás, a heves viharok, zivatarok és a gyakori jégverés (mely több vármegyében 50%-ig menő kárt okozott), de legfőké-

pen az állandó esőzés következtében fellépett szőlőbetegségek csak gyenge minőségű és alig közepes termésre nyújtottak kilátást. Különösen gyengültek a terméskilátások, mikor a sok csapadék következtében a fakórothadás annyira elhatalmasodott, hogy egyes vidékeken a gazdáknak kényszerzüretet kellett tartaniok. Azonban a szeptember hó második felében bekövetkezett nyárias időjárás a rothadás terjedését megakadályozta és lehetővé tette a szőlőbogyók teljes beérésének kivárását. Az októberi szokatlanul meleg és száraz időjárás pedig még kedvezőbben hatott a szőlőtermésre, különösen annak minőségére. Mert míg azoknál a szőlősgazdáknál, kik kénytelenek voltak korábban szüretelni, a must cukortartalma alig 14—15 klosterneuburgi fok volt és ezért csak besűrítési eljárással tudták azt elfogadhatóvá tenni, addig a később, alkalmas időben szüretelt must cukortartalma általában 18—24 fokot, sőt Kecse-

mét környékén, egyes fajtaúknál 30 fokot is elért.

A musttermés mennyisége az 1925. évben 3,589.523 hektoliter volt, melynek országos termésátlagban kat. holdankint 9.30 hektoliter must felel meg. És míg a jobb fekvésű és jól kezelt szőlőkben 15—35 hektoliter mustot szüreteltek, a romlott szőlőkben kat. holdankint csak 1—10 hektoliter must termett.

Az 1925. évi kat. holdankinti országos termésátlagot jelentékenyebben felülmúló átlagot a következő törvényhatóságok értek el: Fejér vm. (18.0 hl.), Pécs tjv. (17.1 hl.), Sopron tjv. (16.6 hl.), Heves vm. (15.2 hl.), Sopron vm. (12.9 hl.), Debrecen tjv. (11.4 hl.), Győr—Moson—Pozsony vm. (11.3 hl.) és Baranya vm. (11.1 hl.); míg a legkisebb termésátlaggal Székesfehérvár tjv. (2.4 hl.), Szeged tjv. (3.2 hl.), Abauj-Torna vm. (3.3 hl.) és Békés vm. (3.3 hl.) szerepeltek.

D. Gy. dr.

Magyarország állatállománya 1925-ben.

L'effectif du bétail de la Hongrie en 1925.

Résumé. *Le ministre hongrois de l'Agriculture vient de publier les résultats du recensement de bétail effectué au printemps de l'année 1925. En comparant les données de 1925 à celles des années antérieures, on voit que, parallèlement au développement de l'agriculture, le cheptel de Hongrie s'accroissait au cours de ces dernières années; cependant il n'a pas atteint l'effectif d'avant-guerre. C'est surtout le nombre des porcs qui est resté au-dessous de celui établi lors du recensement de 1911; il ne représentait, en 1925, que 79.2% de l'effectif de 1911. Les bêtes à corne faisaient 89.3% de l'effectif d'avant-guerre; l'espèce chevaline, 97.7% et l'espèce ovine, 78.6% seulement.*

Magyarország 1924. évi állatállományát a földművelésügyi minisztérium évenként megismétlődő tavaszi haszonállatösszeírásának adatai alapján a Szemle 1925. évi 5—6. számában ismertettük. Az 1924. évi állatösszeírás eredményeinek a korábbi esztendőök állatlétszámával való összehasonlítása a háború alatt bekövetkezett nagyarányú visszafejlődés meg-

szűnését, sőt az utolsó évek alatt mezőgazdaságunk fejlődésével párhuzamosan már állatállományunknak határozott, fokozatos fejlődését mutatta. S tekintve, hogy a vetésterületi statisztikai adatgyűjtés eredményei a mesterséges takarmányfélékkel bevetett területek növekedéséről számolnak be az utolsó esztendőökben, állatállományunk további gyarapodása volt várható. A földművelésügyi minisztérium most közzétett 1925. évi állatösszeírásának eredményei e feltevést mindenben megerősítik.

Az 1925. évi tavaszi állatösszeírás vég-eredményeit 1922—1924. évek idevonatkozó adataival, továbbá az 1911. évi állatszámolásnak Magyarország régi és mai területére vonatkoztatott adataival összehasonlítva, — a következő képet nyerjük:

Állattenyésztésünk mai helyzetének helyes megítélhetése érdekében a következő kimutatásban a földművelésügyi minisztérium 1925. évi állatösszeírásának eredményeit az 1911. évi állatszámolásnak a mai területre átszámított adataival vármegyénként összehasonlítva ismertetjük.

Adataink szerint az állatállomány megoszlása az említett két esztendőben a következő volt:

Magyarország mai területének állatállománya 1911-ben és 1925-ben.

L'effectif de bétail du territoire actuel de la Hongrie en 1911 et en 1925.

Országgrész, vármegye <i>Parties du pays, comitats</i>	Szarvasmarha <i>Espèce bovine</i>		L ó <i>Espèce chevaline</i>		S e r t é s <i>Espèce porcine</i>		J u h <i>Espèce ovine</i>		
			d a r a		b a z				
	1911	1925	1911	1925	1911	1925	1911	1925	
	é v b e n								
I. Dunántúli dombosvidék — <i>Région de collines du Transdanube</i>									
Comi- tat de	Baranya vm. . .	109.123	92.480	52.675	54.416	165.848	135.700	72.770	74.861
"	Fejér vm. . .	93.079	80.310	29.625	33.973	175.670	134.364	177.500	112.256
"	Győr, Moson, Pozsony vm. ¹⁾	67.079	68.821	19.541	20.862	97.095	86.261	31.860	21.496
"	Komárom, Esz- tergom vm. .	35.183	34.274	14.915	13.760	60.357	47.640	43.886	26.032
"	Somogy vm. .	188.813	144.429	70.928	77.222	332.923	258.019	245.282	161.118
"	Sopron vm. . .	63.001	77.082	13.593	16.164	64.270	69.729	31.161	21.445
"	Tolna vm. . .	95.492	86.584	39.267	41.769	168.192	152.839	108.172	108.418
"	Vas vm. . . .	115.214	124.514	14.845	16.570	114.088	97.014	33.088	22.456
"	Veszprém vm. .	101.416	95.945	22.800	20.598	144.750	112.124	81.026	70.414
"	Zala vm. . . .	149.836	148.918	27.296	32.528	162.834	143.054	87.797	63.895
Összesen — Total		1,018.236	953.357	305.485	327.862	1,486.027	1,236.744	912.542	682.391
II. Északi dombosvidék — <i>Région de collines du Nord</i>									
Comi- tat de	Abauj-Torna vm.	32.406	36.935	11.537	13.569	32.976	24.825	55.919	45.964
"	Borsod, Gö- mör-Kishont vm.	75.693	73.380	32.831	30.096	74.103	55.038	137.074	95.574
"	Heves vm. . .	69.200	55.619	33.252	30.944	88.955	60.266	121.687	81.590
"	Nógrád, Hont vm.	49.852	48.055	18.622	18.423	73.922	60.329	143.244	102.724
"	Zemplén vm. .	36.528	45.899	8.864	11.506	37.074	34.890	28.019	29.974
Összesen — Total		263.679	259.888	105.106	104.538	307.030	235.348	485.943	355.826
III. Alföld — <i>La grande plaine hongroise</i>									
Comi- tat de	Bács-Bodrog vm.	31.564	28.120	19.356	20.830	87.365	82.364	40.861	43.106
"	Békés vm. . .	77.926	54.307	53.607	49.348	195.949	135.657	83.516	72.421
"	Bihar vm. . .	59.527	46.078	28.116	25.183	110.957	78.353	132.845	93.021
"	Csanád, Arad, Torontál vm. ¹⁾	42.842	35.874	34.837	34.990	119.570	108.029	19.999	20.935
"	Csongrád vm. .	78.055	56.732	55.284	48.697	186.543	117.714	90.769	76.195
"	Hajdu vm. . .	66.879	50.840	35.913	28.892	106.116	69.674	131.769	96.455
"	Jász-Nagy-Kun- Szolnok vm. .	106.388	83.319	56.624	53.756	144.706	129.188	118.009	141.449
"	Pest-Pilis-Solt- Kiskun vm. .	224.048	189.031	139.507	124.514	349.488	269.991	194.389	159.398
"	Szabolcs, Ung vm. ¹⁾	118.029	105.109	42.759	38.917	160.810	123.166	119.002	100.795
"	Szatmár, Bereg, Ugocsa vm. ¹⁾ .	62.583	57.371	19.904	18.241	67.846	46.738	76.397	48.519
Összesen — Total		867.841	706.781	485.907	443.368	1,529.350	1,160.874	1,007.556	852.294
Magyarország ösz- szesen — <i>Ensem- ble du pays</i> . .		2,149,756	1,920.026	896.498	875.768	3,322.407	2,632.966	2,406.041	1,890.511

¹⁾ Pozsony, Torontál, Ung és Ugocsa vm. jelenlegi területének állatállománya az 1911. évi adatokban nem foglaltatik benn. — *L'effectif du bétail du territoire actuel des comitats de Pozsony, de Torontál, d'Ung et d'Ugocsa n'est pas compris dans les données de 1911.*

Magyarország állatállománya az 1911. és 1922—1925. években.

L'effectif du bétail de la Hongrie en 1911 et en 1922—1925.

Terület <i>Territoire</i>	Szarvasmarha <i>Espèce bovine</i>	Ló — <i>Espèce</i> <i>chevaline</i>	Sertés <i>Espèce porcine</i>	Juh <i>Espèce ovine</i>	Kecske <i>Chèvres</i>	Szamar <i>Espèce asine</i>	Öszvér <i>Mulets</i>
	d a r a b						
Régi terület <i>Territoire</i> <i>ancienne</i>							
1911	6,184 264	2,001.431	6,416.424	7,697.719	331.383	20.103	1.850
Mai terület <i>Territoire</i> <i>actuelle</i>							
1911	2,149 756	896.498	3,322.407	2,406.041	20.647	7.994	424
1922	1,827.832	717 485	2,473.251	1,352.449	48.241	5.386	2.232
1923	1,819.221	814.851	2,133.133	1,587.357	45.016	5.013	1.991
1924	1,896 041	849.771	2,458 006	1,814.155	55.400	4.907	1.963
1925	1,920 026	875.768	2,632.966	1,890.511	59.831	5.039	1.787

Az egyes haszonállatok száma az 1925. évi állatösszeírás idején *fajták és ivar* szerint a következőképen oszlottak meg:

Szarvasmarha. — *Espèce bovine.*

Megjelölés — <i>Désignation</i>	Darab <i>Pièce</i>	%
<i>a) Fajták szerint — Suivant les races</i>		
Magyar fajta — <i>Race hongroise</i>	322.907	16·8
Siementáli fajta — <i>Race de Siementhal</i>	1,408.506	73·4
Borzderes fajta — <i>Race d'Innthal</i>	29 710	1·5
Egyéb fajta — <i>Autres races</i>	150.934	7·9
Együtt — <i>Ensemble</i>	1,912.057	99·6
Bivaly — <i>Buffles</i>	7.969	0·4
Összesen — <i>Total</i>	1,920.026	100·0
<i>b) Ivar szerint — Suivant le sexe</i>		
Bika — <i>Taureaux</i>	24.013	1·3
Bikaborjú (2 éven alul) — <i>Taurillons (au-dessous de 2 ans)</i>	67.776	3·5
Tehén — <i>Vaches</i>	903.462	47·1
Üsző (2 éven felül) — <i>Génisses (au-dessus de 2 ans)</i>	158.807	8·3
Üsző (2 éven alul) — <i>Génisses (au-dessous de 2 ans)</i>	289.482	15·1
Ökör — <i>Boeufs</i>	298.071	15·5
Tinó (2 éven alul) — <i>Bouvillons (au-dessous de 2 ans)</i>	178.415	9·2
Összesen — <i>Total</i>	1,920.026	100·0

Mint az adatokból látható, legjobban elterjedt (73·4%) a korán fejlődő és jól tejelő siementáli, utána jó messze (16·8%) következik a később fejlődő, de szívós és jó munkabíró magyar fajta szarvasmarha.

A kimutatásból látjuk, hogy a tehén az összes szarvasmarhaállománynak 47·1%-át

képezi. Ha a tehenek arányszámához a bika (1·3%), a két éven felüli üsző (8·3) és az ökör (15·5%) számaait hozzászámítjuk, a felnőtt szarvasmarhák együttes arányszáma az összes állomány 72·2%-át teszi, míg ezzel szemben a két éven aluliak az összes szarvasmarháknak 27·8%-át képezik.

A lóállomány ivar és meleg- vagy hidegvérűség szerint részletezve.

Espèce chevaline suivant le sexe et les espèces à sang chaud et froid.

Ivar — <i>Sexe</i>	Melegvérű <i>A sang chaud</i>		Hidegvérű <i>A sang froid</i>		Összesen <i>Total</i>	
	darab	%	darab	%	darab	%
Mén — <i>Étalons</i>	16901	2·5	3253	1·7	20154	2·3
Méncsikó (3. é. a.) — <i>Poulains (au-dessous de 3 ans)</i>	43495	6·4	16052	8·3	59547	6·8
Kanca — <i>Juments</i>	320880	47·0	93362	48·1	414242	47·3
Kancacsikó (3. é. a.) — <i>Pouliches (au-dessous de 3 ans)</i>	83109	12·2	31226	16·2	114335	13·0
Herélt felnőtt — <i>Hongres adultes</i>	183822	27·0	37504	19·4	221326	25·3
Herélt csikó — <i>Hongres poulains</i>	33811	4·9	12353	6·3	46164	5·3
összesen <i>Total</i>	682018	100·0	193750	100·0	875768	100·0
	77·8%		22·2%		100%	

Ezen kimutatásból kitűnik mindennek előtt, hogy az összes lovak számának több mint háromnegyedrészt, vagyis 77·8%-át melegvérű lovak képezik, míg a hidegvérű lovak az összes lóállománynak csak 22·2%-át teszik. A meleg- és hidegvérű lovak együttes számának legnagyobb részét, összesen 47·3%-át a kancák képezik, majd a heréltek követ-

keznek 25·3%-kal, míg a ménnek csak mind-össze 2·3%-kal szerepelnek. A felnőtt lovak összes száma az egész loállománynak 74·9%-a, az összes csikóké pedig 25·1%-a.

Sertés ivar és zsír- vagy húsfajták szerint részletezve.

Espèce porcine suivant le sexe et les espèces de saindoux ou de viande.

Ivar — Sexe	Zsírsertés Porcs à graisse		Húsertés Porcs à viande		Összesen Total	
	darab têtes	%	darab têtes	%	darab têtes	%
Kan — Porcs verrats	40051	1·6	1845	1·2	41896	1·6
Növendék kan (1 éven alul) — Porcelets mâles (au-dessous de 1 an)	257759	10·4	11692	7·8	269451	10·2
Koca — Truies portières	573883	23·1	28490	18·9	602373	22·9
Nöst. malac (1 é. alul) — Porce- lets femelles (au- dessous de 1 an)	796566	32·1	49242	32·6	845808	32·1
Ártány her. feln. 1 é. f.) — Porcs châtrés (au-des- sus de 1 an) . . .	220863	8·9	11802	7·8	232665	8·8
Ártány (her. mal. 1 é. a.) — Porcs châtrés (au-des- sous de 1 an)	593028	23·9	47745	31·7	640773	24·4
Összesen Total	2482150 94·3%	100·0	150816 5·7%	100·0	2632966 100%	100·0

Az összes sertések számának túlnyomó nagy része (94·3%-a) zsírsertés, s csupán 5·7%-a húsertés. A felnőtt (1 éven felüli)

Juh — Espèce ovine

ivar szerint részletezve. — *suivant le sexe.*

Ivar — Sexe	darab têtes	%
Kos — Béliers	53.951	2·9
Növendék-kos (1 é. a.) — Jeunes béliers (au-dessous de 1 an) . . .	74 820	3·9
Anyajuh (1 é. f.) — Brebis por- tières (au-dessus de 1 an)	1,084.266	57·4
Nöstény bány (1 é. a.) — Agneaux femelles (au-dessous de 1 an)	281.926	14·9
Ürü (herélt) felnőtt (1 é. f.) — Moutons châtrés (au-dessus de 1 an)	254.210	13·4
Ürü (herélt) bány (1 é. a.) — Agneaux châtrés (au-dessous de 1 an)	141.338	7·5
Összesen — Total	1,890.511	100·0

sertések közül koca 22·9%-a, ártány 8·8%-a és kan 1·6%-a, vagyis együtt 33·3%, míg az 1 éven aluli fiatal sertések és malacok együttvéve az összes sertések számának 66·7%-át képezik.

E kimutatás szerint az 1 éven felüli anyajuh az összes juhoknak 57·4%-a, kos 2·9%-a és az 1 éven felüli ürü 13·4%-a, vagyis felnőtt az összes állománynak 73·7%-a, a többi 26·3%-ot az 1 éven aluli növendék-kos és bárány képviseli.

Kecskék — Chèvres

korszerinti megoszlása. — *répartition selon l'âge.*

Felnőtt (1 é. f.) Adultes (au-des- sus de 1 an) 49.166 db — têtes	Növendék (1 é. a.) Jeunes (au-des- sous de 1 an) 10.665 darab — têtes	Összesen — Tot. 59.831 darab — têtes
---	---	--

Szamarak és öszvérek — Anes et mulets

korszerinti megoszlása. — *répartition selon l'âge.*

Megjelölés Désignation	Felnőtt (2 é. f.) — Adultes (au-dessus de 2 ans)	Növendék (2 é. a.) — Jeu- nes (au-des- sous de 2 ans)	Összesen Tot.
Szamar — Anes (db — têtes)	4.270	769	5.039
Öszvér — Mulets (db — têtes)	1.690	97	1.787

A közölt adatokból az állatlétszám fokozatos gyarapodása megállapítható. Az egyes állatfajok létszáma azonban az 1911. évi állatszámolásnak az ország mai területére kiszámított eredményeit még most sem érte el. Az 1925. év tavaszán az 1911. évi létszám-nak a juhállomány csak 78·6%-át, a sertések száma csak 79·2%-át, a szarvasmarhák száma pedig 89·3%-át tette. A loállomány

Élőállatkivitelünk az 1922—1924. években és 1925. év I—IX. havában.

Exportation d'animaux vivants de la Hongrie en 1922—1924 et dans les neuf premiers mois de 1925.

Faj -- Espèce	1922 <i>en</i> 1922	1923 <i>en</i> 1923	1924 <i>en</i> 1924	1925 I—IX havában dans les neuf pre- miers mois de 1925
	é v b e n			
	darabokban — têtes			
Szarvasmarha — Bêtes à cornes	110.432	40.464	71.959	88.078
Ló — Chevaux . .	13.457	12.759	21.305	34.438
Sertés — Porcs . .	70.602	51.208	46 016	63.393
Juh — Moutons . .	33.246	6.151	29.282	25.322

ellenben már mindössze 2·3%-al kisebb 1925. év tavaszán, mint 1911-ben volt. Úgyhogy jogosnak látszik az a feltevés, hogy világhíres lótenyésztésünk már a legközelebbi jövőben eléri a háború előtti létszámot.

Ha még az utolsó évek élőállatkivitelét,

különösen az 1925. év I—IX. hónapjaiban elért nagy kiviteli forgalmat is figyelembe vesszük, amely az előző teljes esztendő eredményeit is túlszárnyalta, megállapítható, hogy az állattenyésztés terén az utolsó esztendőben elért eredményeink elég kedvezők.

Sz. Z. dr.

A világ komlótermelése.¹⁾

Production mondiale du houblon.

A komlótermés az 1925. évben az átlagosnál jobb volt, azonban az 1924. év igen kitűnő termését nem érte el. Különösen az európai termelésben első helyen álló Nagy-Britannia és Cseh-Szlovákia egyébként kedvező termése mutat csökkenést az előző évvel szemben. Magyarországon az átlagnál 50%-kal nagyobb volt a komlóföldek területe s a megajtott becslés szerint — az adatok még nincsenek feldolgozva — a termés igen jó volt.

A világtermelésben az első helyen Nagy-Britannia és Írország áll, amelynek komlótermelése 1925-ben a csökkenés ellenére is mintegy 50%-kal nagyobb a második helyen álló Amerikai Egyesült-Államok termelésénél. A többi állam közül Cseh-Szlovákia után a közel egyenlő nagy terméssel rendelkező Németország és Franciaország következnek. Jelentékeny még a komlótermelés Belgium-

ban, az Sz.-H.-Sz. államban és Lengyelországban is.

O r s z á g Pays	Terület - Superf.			Termelés - Product.		
	1925	1924	1919-1923 átlag moy. 1919 à 1923	1925	1924	1919-1923 átlag moy. 1919 à 1923
	ezer hektárban milliers d'hectares			ezer m.-mázsában milliers de quintaux		
Németo. - <i>Allemagne</i>	12·5	11·6	10·9	48·3	56·3	45·1
Ausztria - <i>Autriche</i>	—	0·1	0·1	—	0·4	0·4
Belgium - <i>Belgique</i>	1·3	1·3	1·4	24·3	24·8	16·8
Sz. H.-Sz. állam - <i>Roy. Serb.-Cr.-Sl.</i>	2·1	2·2	1·4	—	21·9	10·2
Franciao. - <i>France</i>	3·9	4·1	4·2	43·8	50·7	33·9
Nagybrit. és Írország <i>Gr.-Bretagn. et Irl.</i>	10·6	10·5	9·2	180·3	225·6	124·5
Magy.-o. - <i>Hongr.</i>	0·15	0·1	0·1	1·3	0·5	0·9
Lengyelo. - <i>Pologne</i>	—	2·0	2·0	—	14·7	14·5
Cseh-Szl. - <i>Tchéco-Sl.</i>	9·1	8·2	7·9	65·4	99·6	42·3
Kanada - <i>Canada</i>	—	0·2	0·2	—	3·7	3·4
Észak-Am. Egy.-Áll. <i>États-Unis</i>	8·0	8·2	9·5	128·8	114·9	122·3
Ausztrália - <i>Austr.</i>	—	—	0·6	—	—	9·8
Új-Zél. - <i>Nouv.-Zél.</i>	—	—	0·2	—	—	3·7

¹⁾ Inst. Intern. d'Agriculture adatai. — *Données de l'Institut Intern. d'Agriculture.*

²⁾ Előzetes adatok. — *Données préliminaires.*

A Magyar Természettudományi Kongresszus és a statisztika.

Le congrès des sciences physiques et naturelles en Hongrie et la statistique.

Résumé. Réuni en faveur du développement de l'enseignement et des recherches de sciences physiques et naturelles, le premier congrès hongrois de ces sciences a, pour réaliser ses buts, décidé, à l'instar de l'Institut allemand de Kaiser Guillaume, la création de deux organes: le Conseil des Sciences Physiques et Naturelles, et la Société Scientifique Széchenyi.

Au congrès on a, principalement dans les sections agricole et technique, soulevé plusieurs problèmes dont la solution nécessite d'observations et de considérations statistiques. Les représentants de l'Office central royal de statistique de Hongrie ont souligné, au congrès, la nécessité de la collaboration, à laquelle, en raison des travaux faits par lui, cet Office est particulièrement qualifié.

L'article appelle l'attention des techniciens et des gens s'occupant de recherches de sciences naturelles, sur les observations que les statisticiens pratiques firent principalement lors des enquêtes sur les données de statistique minière et industrielle. Comme les résultats des principaux problèmes des sciences techniques ont presque toujours été faits à l'aide d'observations statistiques, on doit tenir compte des conclusions statistiques au développement des recherches et de l'enseignement de sciences physiques et naturelles.

A magyar természettudományi kongresszus célját és feladatait a f. évi január hó 3-án tartott megnyitóülésen a magyar kultuszminiszter nagyszabású elnöki megnyitóbeszédben ismertette. A gondolat, mely a magyar természettudósok, orvosok, mérnökök, nemzetgazdák szakvéleményének meghallgatása után a magyar tudományos kutatás eszközeinek és irányainak megállapítására törekszik, megjelölni kívánta azt a módot is, ahogyan megcsonkított, szegény hazánkban a tudományos kutatáshoz szükséges anyagi eszközökről gondoskodni lehetne.

Az állami pénzügyek súlyos viszonyai között ugyanis belátható időn belül aligha volnának megvalósíthatók még a legszükségesebb intézkedések is pusztán állami dotációval, a társadalmi erők bevonása nélkül. Tudományos intézményeink mindegyike, még

azok is, amelyek tisztán teoretikus irányban működnek, kétségkívül óriási szolgálatokat tesznek a társadalom legszélesebb rétegeinek. A klinikáknak mindnyájunk egészségét, életét megóvó, az emberi szenvedések ellen küzdő áldásos működésén kívül a mezőgazdasági és ipari kísérleti intézmények, kémiai laboratóriumok, anyagvizsgálat stb., mind oly intézmények, amelyeknek elsősorban a gazda, a gyáros, a kereskedő látja hasznát. Ez a gondolat vezette a németeket is arra, hogy a Kaiser Wilhelm Institut felállításánál, mely a tudomány ápolása mellett a hatalmas német ipar érdekeit kívánta legfőképpen szolgálni, az anyagi terhek egy részét a német társadalomra, a német ipari vállalatokra hárították s ezzel a tudományos kutatás továbbfejlesztését közvetlenül a termelés szolgálatába állították.

Az elnöki megnyitó hasonló megoldás képét vázolta a magyar természettudományi kutatás és tanítás felkarolása érdekében összehívott kongresszus célkitűzésénél, amikor annak megvalósítása érdekében egy állandó s a politikai élet hullámzásaitól mentes szervezet megalakításának tervét ismertette. Kettős szervezetről volna ugyanis szó: egy államiról és egy társadalmiról, mely utóbbiban a magyar mezőgazdasági és ipari üzemek is képviselve lesznek.

A nagyvonalú elnöki megnyitó, mely a kongresszusnak széleskörű feladatait csak legfőbb pontjaiban érinthette, az egészséges nemzetek katasztrófák utáni fejlődéséről szólva, a magyar nemzetnek regenerálását s így Magyarország feltámadásába vetett hitet, statisztikai példából kiindulva fejtette ki; statisztikusokra hivatkozott, ezzel is igazolva azt, hogy minden érvelés legerősebb támaszai a statisztikai ténymegállapítások. És a kongresszusi szakosztályok ülésein, különösen a mezőgazdasági és technikai szakosztályokban, mind a referátumok ismertetésénél, mind pedig a hozzászólásokban, bő anyagát ismerhettük meg a statisztikai feladatoknak, melyek nélkül a kitűzött célok el nem érhetők s a továbbkutatás csak tétova léptekkel haladhat előre. A mezőgazdasági szakosztály ülésén felhívta erre a figyelmet Konkoly Thege Gyula min. tanácsos, hangsúlyozva azt a fontos munkát, melyet tudományos intézményeink egyike, a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal

e téren végzett és végez. A technikai szakosztály ülésén elhangzottak még inkább ráterelhetik a figyelmet a statisztikai hivatal munkásságára. Ide sorozta a kongresszusi előkészítőbizottság a bányászatot, kohászatot s a műszaki tudományok közül főleg azokat, amelyek az ipar és a kereskedelem érdekeit mozgathatják elő.

A kongresszusi feladatok célkitűzésénél elsősorban a hazai szempontok vétettek figyelembe, a műszaki tudományok továbbfejlesztésének és a szükséges kutatásoknak irányai is ennek megfelelőleg a hazai viszonyokhoz alkalmazva állapították meg.

A gondolat tehát az volt, hogy elsősorban oly tudományos kutatásokra és kísérletekre van szükség, amelyek speciálisan magyar problémákra vonatkoznak, míg a többieknél bízzuk a feladatok megoldását a gazdagabb és boldogabb külföldre.

A magyar bányászatnak két ilyen fontosabb problémáját ismerhettük meg a kongresszuson Vitális István bányamérnöki főiskolai és Varga József műegyetemi professzorok előadásaiban, ezek: a hazai szén nemesítésének, illetőleg cseppfolyósításának kérdése és a dunántúli bauxit értékesítésének problémája. A szén cseppfolyósításának kérdése az egész művelt világ kutatóit és technikusait foglalkoztatja, széleskörű kísérletezések folynak a petróleumtermékeknek szénolajokkal és mesterséges úton előállított anyagokkal való helyettesítése iránt. Ezek a kutatások azonban minden egyes szénfélésegre külön-külön lefolytatandók, a magyar szénmedencék átkutatása s a magyar szénfajtáknak megfelelő kísérletekkel való kivizsgálása tehát kizárólag hazai feladat. És pedig elodázhatatlan feladat, mert a külföldnek egy eredményes lépése ezen a téren, mely a ma uralkodó amerikai petróleumot olcsóbb szénolajokkal helyettesítheti, a magyar ipar versenyképességét alapjaiban rendítheti meg.

Még sürgősebb, s talán a hazai viszonyokhoz közelebb álló probléma a szén nemesítés legmegfelelőbb megoldása, mely a gyengébb kalóriájú hazai szénnek rácson való eltüzelését kívánja minél gazdaságosabbá tenni.

A bányászat körébe eső másik fontos megoldásra váró feladat a dunántúli bauxit értékesítésének kérdése. Tapolca vidékén és Bicske környékén hatalmas bauxit-telep húzódik, mely az eddigi kutató fúrások szerint 180—270 millió tonnára becsülhető ércet tartalmaz.

A dunántúli bauxitnak azonban csak egy része, a halimbai és a gánti telep alkalmas

aluminiumhidroxid előállítására, míg a többinek kémiai összetétele a gyártás gazdaságossága szempontjából nem kedvező aluminium előállítására. A hatalmas bauxit-kincs értékesítésénél tehát más irányokat kell keresni s az eddigi kísérletek máris messzemenő lehetőségeket nyújtanak erre, a hazai bauxitnak nagy kezdő szilárdságú cement készítésére és tűzálló téglá gyártására való alkalmassága folytán.

A mai Magyarország bányászati problémái azonban dacára annak, hogy a trianoni béke a több évszázados multa visszatekintő s igen jelentős magyar bányászatot a legtöbb gazdag és virágzó bányaművelési ágaitól megfosztotta, — elszakítva arany-, ezüst-, ólom- és rézércbányászatunk mind a három főterületét: az Erdélyi Érchegységet, a keleten húzódó Avas-Kőhátat és az északnyugaton fekvő Magyar-Érchegységet, megfosztva hazánkat gazdag földgázmezőitől, nyersolajkútjától és sótelepeitől, valamint vasérctelepeinek több mint 80%-ától, de szénbányamezőink szénkincsének is több mint a fele elveszett, — a szén és bauxit értékesítési problémákkal még nem merülnek ki. Az élni akaró csonkaországon szorgos és nem eredménytelen kutatás folyik arany, ezüst, réz és mangánérc után, amit a Telkibányán és Recsken végzett fúrások bizonyítanak s még erős a remény, hogy a nagy magyar Alföldön Budapest iparának szolgálatába állítható földgáz-kutat sikerül felfedezni.

A kongresszus technikai szakosztályának ülésén Vitális Istvántól, a bányászati kutatás és tanítás előmozdítása érdekében elhangzott javaslat egyik legfontosabb pontja a soproni bányamérnöki főiskolának a budapesti műegyetemmel való egyesítése volt, oly módon, hogy a bányászati kutatásoknál a pénzügyminisztérium bányászati főosztályával is szoros kapcsolat létesíttessék. A pénzügyminisztérium bányászati főosztályának munkássága kiváltképpen statisztikai alapokon nyugszik. A magyar bányászati statisztika, mely egyike a legrégebb és legalaposabban végzett gazdasági statisztikáinknak, a legutóbbi években szélesen kibővült s ma már a bányakutatás és termelés minden mozzanatára épp oly kiterjedőleg műveltetik, mint a bányaművek üzemi és munkásviszonyainak legrészletesebb megismerése iránt. De lehet-e a bányakutatás és feltárás munkáját helyesen és gazdaságosan irányítani másképp, mint a bányaművek pontos és részletes statisztika megfigyelésével, üzemi és termelési viszonyainak teljes statisztikai feltárásával? A kémiai laboratóriumok mun-

kája az összes hazai szénfajták átvizsgálásánál éppúgy, mint a bauxittelepek különböző rétegeinek vegyelemzésénél, mindenkor támaszkodni fog a bányászati kutatás eredményeire, a bányamérnököknek a bányatermékek előfordulásánál szerzett megfigyeléseire; s azok gazdaságos értékesítése másképp el sem képzelhető, mint a feltárás és kitermelés mikéntjének és lehetőségeinek pontos megállapításával, mely a statisztika feladata.

A statisztikai hivatal a pénzügyminisztériumnak nagy szaktudással és kiváló gyakorlati szakismerettel irányított közreműködésével a bányahatóságok felügyelete mellett gyűjti a bányászati statisztikai adatokat, melyek szakszerű feldolgozás után a Magyar Statisztikai Évkönyvben jelennek meg. Fölötte kíváncsiak volna, hogy a bányászati kutatók és technikusok megismerjék a bányászati statisztikai adatokat s gondoljanak arra, hogy a bányászati tudományos kutatás és tanítás érdekében oly fontos bányászati statisztika eredményei e kutatások céljaira felhasználtassanak.

De számos más oly javaslat is hangzott el a kongresszus technikai szakosztályának ülésén, amelyre vonatkozó előmunkálatok máris statisztikai adatokra támaszkodva folynak s a további kísérletek és kutatások statisztikai megfigyelések nélkül el sem képzelhetők. Hogy ezek közül csak néhányat említsünk, az energiagazdálkodás problémáinak felsorolásánál, a szénfelhasználás leggazdaságosabb módjára vonatkozó kutatások kiegészítéseként, hallottunk az elektromos hálózat kiépítéséről, mely az egész országra kiterjedő s a ma meglevő elektromos művek bekapcsolásával, központilag irányított országos elektromos hálózat megteremtését sürgette. A statisztikai hivatal gyáripari termelési és üzemi statisztikai adatgyűjtésének keretében 1921 óta részletes statisztikai felvétel történik a közhasznú és részben közhasznú áramfejlesztőtelepek üzemi és termelési viszonyairól, mely 1924 óta minden áramfejlesztőberendezésre kiterjesztett. Az adatgyűjtés eredményei módot nyújtanak arra, hogy azok alapján megrajzoljuk az ország egész villamossági hálózatát, az elektromos centrálék, áramátalakítók feltüntetésével s megállapítsuk, hogy mely községeket látnak el a meglevő elektromos művek villamos energiával.

Nagy érdeklődésre tarthatnak számot a villamosáramfejlesztőkre és az elektromoshálózatra vonatkozó statisztikai adatok azok előtt a kutatók előtt is, akik az úgynevezett „fehér szén” problémájával, a vízierők által hajtott áramfejlesztőknek a hazai viszonyok-

nak megfelelőleg lassú folyású vízre megoldandó problémájával foglalkoznak.

És a statisztikai megfigyelések körébe kell vonni még számos olyan problémát is, mely az ipari termelés különféle irányait vizsgálja, mert keressük bár a magyar lisztnek azokat a sajátságait — mint Sigmond Elek professzor javasolta — amelyek a külföldi liszttel való versenyképességet vannak hivatva előmozdítani, a magyar malomipar berendezkedésének és teljesítményének teljes, átfogó statisztikai ismerete nélkül a laboratóriumi eredményeket aligha hasznosíthatjuk. Vagy kutassunk bár erdő nélkül maradt csonka hazánk papírszükségletének megoldása céljából a mezőgazdasági termékekből (kukorica, nád stb.) előállítható cellulóze után, papírszükségletünk s papirosfeldolgozó gyáraink teljesítményeinek ismerete nélkül a kutatás eredményeinek gazdaságossága nem lesz megismerhető.

A műszaki tudományok körébe eső kísérletek és kutatások egyike sem nélkülözheti a statisztika tudományos megfigyeléseit és azok eredményeit. A technikai vívmányok gyakorlati alkalmazásának ismerete nemcsak azért fontos, mert az ösztönözheti elsősorban a kutatót további munkára, látva valamely új géptípus gyors elterjedtségét, hanem módot nyújt a gyakorlati alkalmazás megfigyelése a kutatások oly irányban való folytatására, mely a hazai természeti energiák legjobb értékesítését, illetve hasznosítását szolgálja és a kitűzött célt a legegyszerűbb eszközökkel, a legbiztosabban és a leggazdaságosabban törekszik elérni. A természettudományi kutatók és technikusok munkáját tehát rendkívül elősegíti az iparstatisztika, melynek megfigyelési körébe esnek a gyár-iparban használt összes erő- és munkagépek, teljesítőképességükre vonatkozó adatokkal együtt s oly vonatkozásban, hogy megfigyelhető legyen, milyen mennyiségű és minőségű nyersanyag és tüzelőanyag felhasználással volt elérhető az a produktum melyet az ipar a megfigyelt évben felmutat.

A természettudományi kongresszus feladatainak és céljának a statisztikai megfigyelések körére való kiterjesztését kívánta az a javaslat is, amely a technikai szakosztály ülésén hangzott el s az iparstatisztika fontosságát hangsúlyozta. A javaslat legfőként a statisztikai hivatal személyzeti létszámának mérnökökkel való kibővítésére irányult, ami bármennyire üdvös volna, minthogy a kongresszus feladatkörén kívül eső javaslat volt, érdeklődésre számot nem tarthatott.

A természettudományi kongresszus által életrehívott kettős szervezet: az állami szerv, mely Természettudományi Tanács alakjában s a társadalmi, mely Széchenyi Tudományos Társaság néven fogja tovább építeni a hazai természettudományi kutatás és tanítás továbbfejlesztésére lerakott alapokat, kétségkívül

gondolni fog — mert a tudományos kutató-sok és kísérletek oda fogják vezetni — a statisztika tudományának megfelelő felhasználására, a nagy ügy érdekében sorompóba állítva többi tudományos intézményeink között a m. kir. központi statisztikai hivatalt is.

Farkasfalvi Sándor dr.

A világ alumíniumtermelése.¹⁾

Production mondiale de l'aluminium.

Év <i>Année</i>	Világ- termelés tonnában <i>Production mondiale en tonnes</i>	R é s z e s e d é s a v i l á g t e r m e l é s b e n % - b a n <i>Participation, en %, dans la production mondiale</i>								
		Német- ország <i>Allemagne</i>	Ausztria- Magy.-orsz. <i>Autriche Hongrie</i>	Svájc <i>Suisse</i>	Francia- ország <i>France</i>	Nagy- Britannia <i>Grande- Bretagne</i>	Norvégia <i>Norvège</i>	Olasz- ország <i>Italie</i>	Egyesült- Államok <i>Etats-Unis d'Amérique</i>	Kanada <i>Canada</i>
1912	62.600		19.1		20.8	12.0	2.4	1.3	31.1	13.3
1913	63.800		18.8		21.1	11.9	2.4	1.3	35.3	9.2
1914	69.000		21.7		14.5	10.9	3.6	1.3	38.2	9.8
1915	65.300		18.4		9.2	10.9	3.5	1.4	43.6	13.0
1916	94.000		22.1		10.2	8.2	4.6	1.2	44.7	9.0
1917	120.300		21.6		9.3	5.9	6.3	1.4	45.7	9.8
1918	134.900		25.2		8.9	6.1	5.1	1.3	42.3	11.1
1919	151.200		20.8		6.8	5.3	2.0	1.1	54.0	10.0
1920	158.100		19.7		7.8	5.1	3.5	1.1	55.2	7.6
1921	88.200		30.6		9.5	—	³⁾ 9.8	—	41.0	9.1
1922	112.700	13.1	13.5		10.6	4.4	4.4	0.7	44.0	8.9
1923	179.400	9.0	²⁾ 0.8	8.4	9.5	4.5	7.4	0.8	52.9	6.7
1924	187.100	11.2	²⁾ 0.4	5.3	9.8	6.4	11.8	0.1	49.7	4.3

¹⁾ Az Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität Kiel adatfeldolgozása. — *D'après les données de l'Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr à l'Université de Kiel.*

²⁾ Ausztria egyedül. — *L'Autriche actuelle.*

³⁾ Nagy Britannia, Norvégia, Olaszország. — *Grande-Bretagne, Norvège, Italie.*

A világ alumíniumtermelése, mely a fémipar válságos évében, 1921-ben, csaknem telére csökkent le, 1922 óta újból fokozatosan emelkedett s az 1924. év 187.100 tonnás világtermelése az eddig elért legnagyobb teljesítmény.

A termelésben az Amerikai Egyesült-Államok mintegy 50%-al részesedik. Európában Norvégia, Németország, Franciaország és Anglia a legnagyobb termelő.

Az alumínium nyersanyagának, az alumíniumércnek (bauxit) főlelőhelye szintén az

Egyesült-Államok, amely a kitermelt bauxitot csaknem teljes mennyiségben fel is dolgozza. Termelése 1923-ban 531, 1924-ben 352 ezer tonna volt. Franciaország bauxittermelése megközelíti az Egyesült-Államokét (1923-ban 314, 1924-ben 336 ezer tonna). Termelésének csak mintegy $\frac{1}{3}$ része kerül belföldi feldolgozásra. Olaszországban a bauxittermelés az utolsó években rohamosan emelkedett s 1924-ben már 146 ezer tonnát tett ki, úgy-hogy Olaszország az alumíniumérc-kivitel terén kezd Franciaország versenytársává válni.

© KERESKEDELEM ÉS KÖZLEKEDÉS ©

Külkereskedelmi forgalmunk 1925 november havában.

Commerce extérieur de la Hongrie au mois de novembre 1925.

Résumé. Pendant tous les mois écoulés depuis août 1925, le mouvement du commerce extérieur de la Hongrie s'est soldé par un excédent d'exportation, par suite de quoi la balance du commerce extérieur s'améliorait progressivement. La valeur des importations ayant été de 71.9 millions de couronnes-or en novembre, et celle des exportations, de 79.8 millions, l'actif du commerce extérieur représenta 7.9 millions de couronnes-or. L'élan de l'exportation était en premier lieu dû à cette circonstance, que l'exportation de blés et de farines, qui avait fléchi en octobre, reprit depuis vigoureusement. La Hongrie exporta, en novembre dernier, 299.000 q de farines, 405.000 q de froment et 127.000 q de seigle, contre 269.000 q de farines, 324.000 q de froment et 104.000 q de seigle en octobre.

L'excédent d'importation des 11 premiers mois de l'année 1925 a, par rapport à la même période de 1924, diminué de 111.8 millions à 44 millions de couronnes-or. Et si l'on tient aussi compte de la valeur des marchandises arrivées, en 1925, dans les entrepôts et expédiées de là à l'intérieur, — valeur qui, jusque-là, ne fut pas encore établie exactement, — on peut évaluer, pour les 11 premiers mois de 1925, le passif à environ 52 millions de couronnes-or. Par les quantités disponibles de blés, de farines et de sucre et par le lent accroissement, commencé à la fin de l'année, des prix mondiaux de blés, l'équilibre de la balance du commerce extérieur de la Hongrie est assuré pour un temps assez long.

Par rapport à novembre 1924, l'importation s'accrut. Par contre, elle resta de 5 millions de couronnes-or au-dessous de l'importation d'octobre 1925. Relativement aux données de novembre 1924, on voit aux détails, dans plusieurs cas, des écarts très considérables. Tandis que, par suite de la suppression, en octobre 1924, des interdictions d'importation de produits textiles, c'est dans le dernier trimestre de 1924 que les commerçants achetèrent à l'étranger des quantités de marchandises particulièrement considérables, ils ont importé, dès le troisième trimestre de 1925, la plupart des articles textiles nécessaires à la

saison d'hiver; c'est pourquoi l'importation de tissus de coton et de laine a diminué, en novembre dernier, de plus de 11 millions de couronnes-or. Outre les articles textiles, on ne voit de régression considérable que pour les cuirs préparés. Quant aux autres articles, l'accroissement fut presque général. En dehors de l'élan de l'importation de coton, de jute et de riz bruts, c'est l'accroissement de l'importation de bois, de charbon et de papier qui mérite d'être mentionnée. La diminution de l'importation de tissus de coton, de laine et de métaux bruts saute aux yeux par rapport à octobre 1925.

Relativement à novembre 1924, l'exportation s'est accrue de plus de 35%. Parmi les principaux produits d'exportation, seule l'exportation de sucre a diminué. La bonne récolte européenne de betteraves à sucre fit baisser, dans une grande mesure, le prix du sucre, et l'âpre concurrence amenée par elle diminua l'exportation. Tandis que l'exportation de certains articles a diminué légèrement, celle de farines, de blés, d'animaux de trait et de boucherie, de volaille, de saindoux, d'oeufs et de viande fraîche et préparée, a augmenté.

Magyarország külkereskedelmi forgalma 1925 augusztus óta minden hónapban kiviteli többlettel zárult s így a külkereskedelmi mérleg is fokozatosan javult. A passzívum csökkenését a novemberi forgalom kedvező alakulása is nagymértékben előmozdította. mert a külföldi árúcsere aktivuma novemberben 7.9 millió aranykoronává vált. A novemberben behozott árúk értéke ugyanis 71.9 millió, a kivitt árúk értéke pedig 79.8 millió aranykoronát tett. A kivitel fellendülését elsősorban az okozta, hogy a gabona- és lisztexport az október havi átmeneti ellanyhulás után ismét erőteljesen megindult. Lisztből az október havi 269 ezer métermázsával szemben 299 ezer, búzából 324 ezer métermázsá helyett 405 ezer, rozs-ból az októberi 104 ezer métermázsával szemben novemberben 127 ezer métermázsát vittünk ki külföldre.

Az év első tizenegy hónapjának behozatali többlete a múlt év hasonló időszakával összehasonlítva, 111.8 millió aranykoronáról 44 millió

Magyarország külkereskedelmi forgalma 1925. év november havában, szembállítva az 1924. évi november havi adatokkal.

Commerce extérieur de la Hongrie au mois de novembre 1925, confronté avec les données du mois de novembre 1924.

Az áruk, illetőleg árucsoportok megnevezése <i>Désignation des marchandises, respectivement des groupes de marchandises</i>	1924	1925	1924	1925	Az érték 1925 nov. havában több (+), v. kevesebb (—) ezer ar. K. — Excédent (+) ou dimi- nution (—) de la val. en nov. 1925 (en milliers de cour.-or)	Az 1925. évi november havi összérték %-ában En % de la valeur totale du mois de novembre 1925
	november hónapjában — au mois de novembre					
	Mennyiség méter- mázsákban <i>Quantité en quin- taux métr.</i>		Érték ezer arany- koronákban <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>			
A) Behozatal — A) Importation						
Nyers és megmunkált fa — <i>Bois brut et ouvré</i>	1,802.331	2,638.069	5.235·8	7.851·6	+ 2.615·8	10·92
Pamutszövet — <i>Tissus de coton</i>	15.690	7.273	13.579·9	6.374·7	— 7.205·2	8·86
Szén — <i>Charbon</i>	1,188.430	1,464.481	5.006·5	5.967·5	+ 961·0	8·30
Gyapjuszövet — <i>Tissus de laine</i>	4.977	2.235	7.056·8	3.235·5	— 3.821·3	4·50
Pamutfonál és -cérna — <i>Fils de coton et fils retors</i>	8.148	6.085	3.256·8	3.147·6	— 109·2	4·38
Papiros és papirosárúk — <i>Papier et art. de pap.</i>	29.110	51.889	1.208·2	2.876·3	+ 1.668·1	4·00
Gépek és készülékek — <i>Machines et appareils</i>	11.088	11.764	2.055·3	2.381·6	+ 326·3	3·31
Vasárúk — <i>Articles en fer</i>	11.480	13.190	886·5	1.831·7	+ 945·2	2·55
Nyerspamut — <i>Coton brut</i>	2.539	6.466	647·8	1.506·3	+ 858·5	2·09
Gyapjúfonál — <i>Fils de laine</i>	1.735	2.680	1.619·0	1.495·1	— 123·9	2·08
Ásványolaj — <i>Huile minérale</i>	98.195	88.221	1.329·7	1.432·8	+ 103·1	1·99
Nyersfémek — <i>Métaux bruts</i>	6.785	12.124	1.075·2	1.431·1	+ 355·9	1·98
Kikészített bőr — <i>Cuir préparés</i>	1.878	973	2.131·2	1.127·8	— 1.003·4	1·57
Nyersjuta — <i>Jute brut</i>	3.752	9.144	243·9	1.075·3	+ 831·4	1·49
Üveg és üvegárúk — <i>Verres, verreries</i>	13.577	17.268	678·8	1.025·3	+ 346·5	1·43
Selyem- és félselyemszövet — <i>Tissus de soie et de mi-soie</i>	214	129	914·2	969·6	+ 55·4	1·35
Nyersrizs — <i>Riz brut</i>	—	23.725	—	949·0	+ 949·0	1·32
Egyéb áruk — <i>Autres marchandises</i>	db — <i>pièce</i>	52.829	81.798	23.262·4	27.244·4	+ 3.982·0
	pár — <i>paire</i>	—	100.676			
	q — <i>q</i>	510.080	847.449			
Behozatal összesen — <i>Import. totale</i>	db — <i>pièce</i>	52.829	81.798	70.188·0	71.923·2	+ 1.735·2
	pár — <i>paire</i>	—	100.676			
	q — <i>q</i>	3,710.009	5,203.165			
B) Kivitel. — B) Exportation.						
Liszt — <i>Farine</i>	202.958	298.501	9.588·9	12.720·4	+ 3.131·5	15·93
Buza — <i>Froment</i>	102.717	404.527	3.184·2	10.113·2	+ 6.929·0	12·67
Vágó- és igásáll. — <i>Anim. de boucherie et de trait¹⁾</i>	16.317	34.148	4.377·9	7.538·5	+ 3.160·6	9·44
Tengeri — <i>Maïs</i>	91.131	330.901	1.640·4	5.294·4	+ 3.654·0	6·63
Leölt baromfi — <i>Volaille morte</i>	11.159	21.183	2.826·0	5.037·0	+ 2.211·0	6·31
Friss és elkészített hús, kolbász — <i>Viandes fraîches et préparées, saucisses</i>	4.156	24.650	919·0	4.371·9	+ 3.452·9	5·48
Cukor — <i>Sucre</i>	212.127	106.780	8.418·2	3.088·5	— 5.329·7	3·87
Rozs — <i>Seigle</i>	100.558	127.259	2.765·3	2.290·7	— 474·6	2·87
Disznózsír, szalonna — <i>Saindoux, lard</i>	1.007	13.024	171·0	2.203·3	+ 2.032·3	2·76
Gyapjú — <i>Laine</i>	6.254	6.806	2.277·2	1.678·2	— 599·0	2·10
Toll — <i>Plumes</i>	2.387	2.168	1.729·4	1.660·0	— 69·4	2·08
Zab — <i>Avoine</i>	10.654	79.724	250·4	1.435·0	+ 1.184·6	1·80
Villamosgépek és készül. — <i>Mach. et appar. électr.</i>	3.303	3.227	1.614·1	1.420·7	— 193·4	1·78
Bab, száraz — <i>Haricots secs</i>	54.297	52.752	1.846·1	1.318·8	— 527·3	1·65
Árpa — <i>Orge</i>	19.303	58.981	463·3	1.238·6	+ 775·3	1·55
Tojás — <i>Oeufs</i>	3.466	4.930	675·9	1.084·6	+ 408·7	1·36
Olajosmagvak — <i>Graines oléagineuses</i>	15.520	31.628	361·7	1.050·7	+ 689·0	1·32
Egyéb áruk — <i>Autres marchandises</i>	db — <i>pièce</i>	69.066	3.998	15.452·9	16.286·0	+ 833·1
	pár — <i>paire</i>	—	11.400			
	q — <i>q</i>	1,004.734	1,202.486			
Kivitel össz. — <i>Exportation totale</i>	db — <i>pièce</i>	85.383	38.146	58.561·9	79.830·5	+ 21.268·6
	pár — <i>paire</i>	—	11.400			
	q — <i>q</i>	1,845.731	2,769.527			

¹⁾ A mennyiség darabokban van kimutatva. — *La quantité est indiquée en pièces.*

aranykoronára csökkent. Az 1925. évben előjegyzési raktárakba érkezett s onnan belföldre kiadott árúk eddig még pontosan meg nem állapított értékét is figyelembe véve, a f. év első tizenegy hónapjában a passzivum mintegy 52 millió aranykoronára becsülhető. A kivitelre váró gabona, liszt és cukor mennyisége, valamint a gabonaáraknak a múlt év végén megindult lassú világpiaci áremelkedése előreláthatólag hosszabb időre biztosítja a külkereskedelmi mérleg egyensúlyát.

A novemberi behozatal a múlt évi novemberi eredménnyel szemben némileg emelkedett, a f. évi októberi behozatallal összehasonlítva azonban több mint 5 millió aranykoronával visszaesett. A múlt év november havi adataihoz képest a részleteknél sok esetben igen jelentékeny eltolódás mutatkozik. A textiliák behozatalát korlátozó intézkedések csak 1924 október havában szüntek meg, tavaly tehát az év utolsó negyedében vásároltak különösen nagy árutömegeket kereskedőink a külföldről, az idén pedig nagyrészen már az év harmadik negyedében beszerezte az ország a

téli idényre szükséges textiliákat. Ez az oka annak, hogy a behozott pamut- és gyapjúsövetek értéke több mint 11 millió aranykoronával csökkent. Jelentékenyebb visszaesés még csak a kikészített bőroknél mutatkozik. A többi cikkeknel jóformán általános az emelkedés. A nyerspamut-, nyersjuta- és nyersrizsimport fellendülése mellett a fa-, szén- és papirosbehozatal emelkedése érdemel említést. Az 1925. év október havával szemben a behozott pamut- és gyapjúsövetek, valamint a nyersfémek visszaesése szembevetendő.

A kivitel a múlt évi november havához képest több mint 35 százalékkal emelkedett. A legfontosabb kiviteli cikkek közül csak a cukorexport esett vissza. Az európai jó cukorrépatermés nemcsak a cukorárakat szorította le nagymértékben, hanem az ennek folytán kifejlődött éles verseny az exportot is visszafejlesztette. Egyes árúknál jelentkező lényegtelen csökkenés mellett emelkedett a liszt, gabona, vágó- és igásállatok, baromfi, friss és elkészített hús, disznózsír, tojás exportja.

K. K. dr.

Az 1924. évi világkereskedelem.¹⁾

Commerce mondial en 1924.

A háború előtti és utáni világkereskedelem összehasonlítása nagy nehézségekbe ütközik, mert az árszponyok s egyes országoknak a külkereskedelmi adatok összeállításánál követett módszere megváltoztak.

A Népszövetség megkísérelte az összehasonlítást akadályozó nehézségek kiküszöbölését. Gondos számításokkal arra az eredményre jutott, hogy 1924-ben a nemzetközi forgalomba került árúk átlag mintegy 50%-al magasabban értékeltettek, mint 1923-ban és másrészt, hogy a forgalom értéke 1924-ben ugyancsak közel 50%-kal volt nagyobb, mint a háború kitörése előtti évben. E két megállapításból viszont következik, hogy mennyiségileg az 1924. év világkereskedelme, mely az 1923. évinél valamivel magasabbra tehető, nem sokkal — hozzávetőleg csak 5%-kal — marad az 1913. év mögött.

A világkereskedelemnek a világrészek közti megoszlását I. sz. táblázatunk mutatja.

A táblázat adatai szerint Európa kereskedelme a többi világrészek javára hanyatlást mutat a háború előtti állapottal szemben. Az 1924. évi európai adatok azonban az előző

I. A világrészek részesedése a világkereskedelemben. — I. Participation des parties du monde au commerce mondial.

Világrész (ország) <i>Partie du monde (pays)</i>	Behozatal <i>Importation</i>		Kivitel <i>Exportation</i>		Összesen <i>Ensemble</i>	
	1913	1924	1913	1924	1913	1924
	%	%	%	%	%	%
Nagybritannia — <i>Grande-Bretagne</i>	16.42	18.82	14.05	13.97	15.28	16.47
Közép- és Kelet-Európa — <i>Europe centrale et orientale</i>	21.18	15.26	21.71	13.10	21.44	14.37
Európatöbbi országai — <i>Autres pays européens</i>	31.74	27.77	26.64	24.05	29.27	25.82
1. Egész Európa — <i>Europe entière</i>	69.34	61.85	62.40	51.12	65.99	56.66
2. Észak-Amerika ¹⁾ — <i>Amérique du Nord¹⁾</i>	12.23	16.29	15.83	22.10	13.96	19.10
3. Caribbean ²⁾ — <i>Caribbean²⁾</i>	1.54	2.04	2.10	3.62	1.82	2.79
4. Dél-Amerika — <i>Amerique du Sud</i>	5.59	4.95	6.60	6.78	6.07	5.84
5. Afrika — <i>Afrique</i>	1.70	1.89	2.61	2.65	2.14	2.26
6. Ázsia — <i>Asie</i>	7.14	9.79	7.84	10.33	7.48	10.06
7. Ausztrália — <i>Australie</i>	2.46	3.19	2.62	3.40	2.54	3.29
Összesen — <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100

¹⁾ Kanada és az Egy.-Áll. — *Canada et Etats-Unis.*

— ²⁾ Mexikótól Kanadáig bezárólag, a három nyugat-indiai köztársasággal. — *Du Mexique au Canada inclusivement, y compris les trois Républiques d'Inde occidentale*

¹⁾ L. Nemzetek Szövetsége: „Memorandum on Balance of Payments and Foreign Trade Balances, 1910—24.”

évek adatainál jobbak; már jelzik Európa kereskedelmének regenerációját. Úgy látszik, hogy Európa országai 1924-ben jórészt már visszaszerezték azokat a piacokat, amelyeket a világháború kitörése után elvesztettek. A háború előtti és utáni európai adatok összehasonlításánál mérlegelendő, hogy az 1924. évi külforgalom adatai némileg azért is magasabbak, mert a háború előtti Magyarország és Ausztria, valamint Oroszország területén lebonyolódott árucseré egy része — akkor mint belforgalom — az 1913. évi adatokban nem jutott kifejezésre.

Az egyes európai országokat vizsgálva megállapítható, hogy a külkereskedelmi forgalom csökkenése a legnagyobb mértékű Oroszországban, Németországban és általában Közép-Európában. Egyes országokban emelkedés is észlelhető. Az európai országok külforgalmának szintjét a háború előtti állapothoz képest a következő adatok mutatják:

II. Az európai országok külkereskedelme 1924-ben, az 1913. évi állapothoz viszonyítva.

Commerce extérieur des pays européens en 1924, par rapport à la situation de 1913.

Ország — Pays	1924 1913 = 100
Nagybritannia — Grande-Bretagne	107
Behozatal Importation	83
Kivitel Exportation	
Dánia — Danemark	130
Beh. — Imp.	134
Kiv. — Exp.	
Finnország — Finlande	99
Beh. — Imp.	113
Kiv. — Exp.	
Németorsz. — Allemagne	63
Beh. — Imp.	51
Kiv. — Exp.	
Magyaro. — Hongrie ¹⁾	88
Beh. — Imp.	74
Kiv. — Exp.	
Olaszország — Italie	93
Beh. — Imp.	90
Kiv. — Exp.	
Norvégia — Norvège	105
Beh. — Imp.	100
Kiv. — Exp.	
Oroszország — Russie	16
Beh. — Imp.	20
Kiv. — Exp.	
Svédország — Suède	133
Beh. — Imp.	93
Kiv. — Exp.	
Svájc — Suisse	81
Beh. — Imp.	75
Kiv. — Exp.	

¹⁾ Mai terület. — Territoire actuel.

A világkereskedelemnek a háború után Európa hátrányára Amerika és Ázsia felé történt eltolódását III. számú táblázatunk illusztrálja. A táblázat egyúttal szemlélteti a Csendes-Óceán növekvő szerepét is a világkereskedelemben az Atlanti-Óceánnal szemben.

III. A világkereskedelem (behozatal és kivitel összege) értéke 1913-ban és 1924-ben millió dollárban.

Valeur du commerce mondial (total de l'importation et de l'export.) en 1913 et en 1924, en millions de dollars.

Atlanti-csoport Groupe Atlantique	1913	1924
Nagybritannia — Grande-Bretagne	5.771	8.567
Franciaország — France	2.953	4.267
Németország — Allemagne	4.966	3.729
Hollandia — Pays-Bas	2.801	1.541
Svédország — Suède	446	713
Norvégia — Norvège	247	358
Dánia — Danemark	379	696
Olaszország — Italie	1.189	1.469
Belgium — Belgique	1.597	1.459
Spanyolország — Espagne	456	1.090
Argentína — Argentine	980	1.443
Brazília — Brésil	643	726
Kuba — Cuba	304	725
	22.732	26.783
Új világ és Csendes-Óceán csoport. Nouveau monde et groupe d'Océan Pacifique.		
Északamerikai Egyesült-Államok — Etats-Unis d'Amérique	4.223	8.079
Canada — Canada	1.051	1.859
Japán — Japon	678	1.723
Kína — Chine	710	1.450
Ausztrália — Australie	755	1.271
Új-Zeeland — Nouvelle-Zélande	204	441
Chile — Chili	270	307
Peru — Pérou	73	176
	7.964	15.306
Növekedés az Atlanti-csoportnál — Accroissement au groupe atlantique		% 18
Növekedés a Csendes-Óceán-csoportnál — Accroissement au groupe de Nouveau monde et d'Océan Pacifique		92
Az aranyértékben számított árák átlagos emelkedése — Hausse moyenne des prix calculés en valeur-or		50

A világ gabona- és lisztforgalma a háború előtt és után.¹⁾

Mouvement mondial des blés et des farines avant et après la guerre.

A világ gabona- és lisztforgalmának összeállításánál azoknak az országoknak exportadataira kell támaszkodnunk, melyek hatalmas mezőgazdasági termelésüknél fogva a legszámottevőbb szerepet játsszák az importra szoruló országok szükségleteinek fedezésénél. Jóllehet az a hat ország, mely kimutatásainkban szerepel, még nem reprezentálja az egész világforgalmat, a többi államokkal szemben azonban mégis olyan túlsúllyal jelentkeznek s az összforgalomnak olyan nagy részét bonyolítják le, hogy bátran vehetjük az összforgalom nagyságának megítélésénél ezek összesített eredményeit alapul. Az Egyesült-Államok, Kanada, Argentina, Ausztrália, India és Oroszország a búza világtermelésének jóval több mint felét szolgáltatják s termékeiknek jelentékeny része kivitelre kerül. Ezeknek az országoknak nagyobb arányú exportját részint hatalmas mezőgazdasági termelésük, részint ritka népességük teszi lehetővé. Az európai országok között ugyan vannak olyanok, melyeknek búzatermelésük nagyobb mint pl. Ausztráliáé (Francia-, Olasz-, Spanyolország),

ezek azonban jelentékeny termelésük dacára is, sűrű lakosságuknál fogva, bevitelre szorulnak.

A fentemlített főexportáló országok kiviteli forgalmát a rendeltetési helyek megjelölésével az I. sz. táblázat tünteti fel.

A háború előtti búzakivitel az 1910/14. évek átlagában 169,863.700 hl-t tett ki, a háború utáni 1920/24. évek átlagában már 215,846.400 hl-re emelkedett. Ha a végeredmények összehasonlíthatósága végett a háború előtti években az exportált mennyiségből levonjuk Oroszország részesedését (56,633.300 hl), úgy megállapítható, hogy a háború után a szóbanlevő országok búzaexportja 90%-kal növekedett a háború előttihez képest.

Az exportált mennyiségnek a háború előtti években 92%-át, a háború utáni években pedig 82%-át Európa foglalta le.

A háború előtt Oroszország volt a világ legnagyobb búzaexportáló állama, mely egymaga többet exportált, mint az Egyesült-Államok és Kanada együttvéve. A háború utáni években az oroszországi kivitel csaknem teljesen megszűnt s az ezáltal támadt ürt Amerika őstermelő államainak fokozottabb

¹⁾ L. Commerce Reports 1925 évi 41. szám.

I. A búza háború előtti és utáni világforgalma (ezer hektoliterekben átlag évente).

Mouvement mondial du froment avant et après la guerre (en milliers d'hectolitres moyennes annuelles).

Exportáltatott <i>Il a été exporté</i>	Egyesült-Államokból — <i>des Etats-Unis</i>		Kanadából <i>du Canada</i>		Argentínából <i>d' Argentine</i>		Ausztráliából <i>d' Australie</i>		Indiából <i>des Indes</i>		Oroszországból — <i>de Russie</i>	Összesen <i>Total</i>	
	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>
	1910—14	1920—24	1910—14	1920—24	1910—14	1920—24	1910—14	1921—24	1910—14	1921—25	1909—13	1910—14	1920—24
Északamerikába — <i>En Amérique du Nord</i> . . .	1126·9	11523·0	1526·7	7451·7	72·7	145·4	—	—	—	—	—	2726·3	19120·1
Európába — <i>En Europe</i>	18320·4	51326·2	25517·7	58668·9	27844·1	44637·8	13376·8	17375·3	17484·4	4616·5	54125·2	156668·6	176624·7
Délamerikába — <i>En Amérique du Sud</i>	145·4	545·2	—	72·7	4471·1	4798·2	436·2	72·7	—	—	—	5052·7	5488·8
Azsiába — <i>En Asie</i>	872·4	3344·2	72·7	1708·5	—	—	145·4	4034·9	109·0	72·7	—	1199·5	9160·3
Afrikába — <i>En Afrique</i>	218·1	727·0	36·4	145·4	—	145·4	1163·2	2508·1	72·7	145·4	—	1490·4	3671·3
Egyéb országokba — <i>En d'autres pays</i>	—	—	—	36·4	—	—	145·4	363·5	72·7	1381·3	2508·1	2726·2	1781·2
Összesen — <i>Total</i>	20683·2	67465·6	27153·5	68083·6	32387·9	49726·8	15267·0	24354·5	17738·8	6215·9	56633·3	169863·7	215846·4

II. A liszt háború előtti és utáni világforgalma (ezer hektoliterekben átlag évente).

Mouvement mondial des farines avant et après la guerre (en milliers d'hectolitres moyenne annuelle).

Exportáltatott <i>Il a été exporté</i>	Egyesült-Államokból — <i>des Etats-Unis</i>		Kanadából <i>du Canada</i>		Argentínából <i>d'Argentine</i>		Ausztráliából <i>d'Australie</i>		Indiából <i>des Indes</i>		Orosz- ország- ból — <i>de Russie</i>	Összesen <i>Total</i>	
	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>	<i>En</i>
	1910—14	1920—24	1910—14	1920—24	1909—13	1920—24	1910—14	1920—24	1910—14	1921—25	1909—13	1910—14	1920—24
Északamerikába — <i>En Amérique du Nord</i>	3895·5	4671·5	1162·3	2757·1	14·3	—	—	—	—	—	—	5072·1	7428·6
Európába — <i>En Europe</i>	7321·9	15036·6	4275·5	9834·2	232·1	1065·3	461·1	1548·7	55·6	—	1566·2	13912·4	27484·8
Délamerikába — <i>En Amérique du Sud</i>	1830·0	1415·0	104·9	424·5	1923·9	1060·5	—	—	—	—	—	3858·8	2900·0
Ázsiába — <i>En Asie</i>	3695·2	4560·0	132·0	675·8	—	—	1106·6	1590·0	542·2	564·4	389·6	5865·6	7391·9
Afrikába — <i>En Afrique</i>	197·2	1027·2	415·0	354·5	—	71·6	914·3	2687·1	399·1	491·3	165·3	2090·9	4631·7
Ausztráliába — <i>En Australie</i>	36·6	—	3·2	—	—	—	186·0	141·5	—	—	—	225·8	141·5
Egyéb országokba — <i>En d'autres pays</i>	1·5	—	—	—	—	—	46·1	106·5	2·2	71·6	1·6	52·4	178·1
Összesen — <i>Total</i>	16977·9	26710·3	6092·9	14046·1	2170·3	2197·4	2714·1	6073·8	1000·1	1127·3	2122·7	31078·0	50156·6

kivitele töltötte be. Az Egyesült-Államok háború utáni búzaexportja 220%-kal, Kanadáé 150%-kal, Argentínáé 53%-kal múlta felül a háború előtti kivitelt, míg India kivitelében 65%-os, Oroszországéban 90%-os visszaesés állott be.

A legfontosabb búzaexportáló államok liszt-kiviteli adatai már jóval szűkebb keretek közt mozognak. Ennek oka természetesen abban kereshető, hogy a gabonaneműekben bevételre szoruló országok, malomiparuk lehető fejlesztésével igyekeznek a drágább liszt-importot redukálni s az importált búzát a belföldön feldolgozni. Ez a fejlődési tendencia tapasztalható különösen Kanadában és Ausztráliában, melyek hatalmas búzatermésük mellett még a háború előtti években jelentékeny mennyiségű lisztimportra voltak utalva, míg a háború utáni években a bevitt liszt mennyiségét sikerült malomiparuk tervszerű fejlesztésével erősen lecsökkenteniök.

A lisztforgalomra vonatkozó részletes adatokat a II. sz. tábla mutatja.

A fenti országokból exportált liszt mennyisége a háború előtti évekhez képest, 1920—1924. évek átlagában, 62%-os növekedést mutat.

Az Egyesült-Államok kivitele az összkivitel 53%-át, Kanadáé 28%-át teszi. Az európai országok fejlettebb malomiparával van összefüggésben az a körülmény, hogy a liszt-exportnak korántsem megy olyan hányada Európába, mint a búzakivitelnek. A háború előtti években a liszt-kivitelben Európa 43, Ázsia 19, Észak-Amerika 17 és Dél-Amerika 13%-kal részesedtek, míg a háború utáni években az arányszámok rendre 55, 15, 15 és Afrikánál 9 voltak. Adataink szerint legnagyobb búza- és lisztfeleslegekkel az Egyesült-Államok és Kanada rendelkeznek; e cikkekből a fenti két ország csaknem ugyanolyan mennyiségeket exportál, mégis azzal a különbséggel, hogy a fejlettebb malomiparral bíró Egyesült-Államok kivitelében a lisztexport jóval nagyobb aránnyal van képviselve, mint a kanadai kivitelben.

Magyarország légiforgalma az 1925. évben.

Trafic aérien de la Hongrie en 1925.

Résumé. Outre les services de trafic aérien international qui reliaient, comme auparavant, en 1925 Budapest à Vienne et à Belgrade, il y a eu en Hongrie, pendant quelques mois de l'année, des services réguliers d'avions pour le transport de journaux, lesquels s'effectuaient entre la capitale et certaines grandes villes, et transportaient aussi des voyageurs.

Le trafic fut assuré par la Société anonyme hongroise de trafic aérien, par celle de trafic aérien d'Autriche, par la Société anonyme hongroise Aéroexpress, qui y contribuait avec ses propres machines et avec son personnel, et par la Compagnie internationale de trafic aérien (ci-devant Compagnie franco-roumaine.) Tandis que les deux premières Sociétés mentionnées ont fait un service régulier sur la ligne de Budapest à Vienne, la Compagnie internationale de trafic aérien a assuré, régulièrement, le service non seulement entre Budapest et Vienne, mais aussi entre Budapest et Belgrade. Ces services étaient faits par 18 avions dont le personnel conducteur comptait 13 membres.

Quant à l'observation de l'horaire, on voit une amélioration incontestable, car, en 1925, 77·3% des avions réguliers arrivèrent exactement, contre 53·3% en 1924. Pendant le trajet, les avions ont été, par suite de panne, etc. obligés d'atterrir 45 fois. Les voyageurs appartenaient à 29 États; les Hongrois en ont fait 33·4%; les Allemands, 16·6; les Autrichiens, 13·7; les Américains, 7·3; les Roumains, 5·5; les Français, 5·2; les ressortissants du Royaume S. C. S. 5·2; les Italiens, 2·0%; les ressortissants tchécoslovaques 1·5; 9·6% des voyageurs appartenaient à d'autres États.

Magyarország az 1925. évben is két útvonallal kapcsolódott bele a nemzetközi légiforgalomba: az egyik Bécsre, a másik Belgrádot kötötte össze az ország fővárosával. E két nemzetközi vonalon kívül eddig nem volt az országban olyan belföldi útvonal, melyen rendszeres forgalom lett volna. Ezért örömmel kell látnunk azt a kísérletet, hogy az év folyamán belföldi újságszállítás céljaira pár hónapon át rendszeres légijáratokat tartottak fenn, melyek Budapestet az ország néhány nagyobb városával kapcsolták össze s mellékesen utasokat is vittek magukkal.

A forgalmat — a Magyar légiforgalmi részvénytársaságon kívül — az Osztrák légiforgalmi részvénytársaság, a magyar Aeroexpress részvénytársaság gépeivel és személy-

zetével, továbbá a külföldi kezekben lévő Nemzetközi (ezelőtt Francia-román) légiforgalmi részvénytársaság látta el. A két előbb említett társaság a budapest—bécsi vonalon tartott fenn rendszeresen járatokat. A Nemzetközi légiforgalmi részvénytársaság viszont a budapest—bécsi vonalon kívül a budapest—belgrádi útvonalon járatta rendszeresen a gépeit.

A vállalatok 18 repülőgép segítségével bonyolították le a forgalmat, melyeknek vezetőszemélyzete 13 tagból állott. A Magyar légiforgalmi részvénytársaságnak 3 pilóta állott a szolgálatában, kiknek 5 gép volt a kezére bízva. Az Aeroexpress részvénytársaság 5 géppel és 4 pilótával látta el a szolgálatot. Végül a Nemzetközi légiforgalmi részvénytársaságnak átlag 8 gépe és 6 pilótája volt a Magyarországra eső vonalszakaszon folytatott közlekedés lebonyolításához. Itt érdemesnek tartjuk még a megemlítésre, hogy 4 pilóta kivételével, valamennyi gép vezetése magyar kezekre volt bízva.

A rendszeres forgalmú vonalakon az előző évhez képest, sűrűbb volt a közlekedés s a menetek száma 31-gyel növekedve, 1689-et tett ki. A menetidő pontos betartása tekintetében határozott javulás tapasztalható, amennyiben az év folyamán a meneteknek 77·3%-a (1924-ben 53·3%) a menetrendben előírt idő alatt jutott el rendeltetési helyére. Félórán aluli késést szenvedett a járatok 13·6%-a (1924-ben 20·7%) s a menetek 9·1%-a (1924-ben 26·0%) félóránál nagyobb késéssel tette meg útját. A repülőgépeknek a forgalmi időszak alatt 45 ízben (1924-ben 38) kellett kényszerűségből leszállaniok, melyeknek 22 esetben motorhiba, 23 esetben pedig a mostoha időjárás volt az előidézője.

A repülőgépjáratok számának növekedésével szemben a személyforgalom eredményei némi visszaesést mutatnak. Az év folyamán az előző évinél 485-tel kevesebb, összesen 2352 személy fordult meg a repülőgépeken, ezek közül 269-en tartoztak a női nemhez. Legélénkebb forgalom volt augusztus hónapban, amikor 456 személy vette a repülőgépeket igénybe; tehát minden gép átlag 2 utast vitt magával. Az utasok nemzetiségi viszonyait vizsgálva, meglehetősen tarka kép bontakozik ki előttünk. A repülőgépek közönsége ugyanis 29 különféle állam polgáraiból tevődött össze, ahol a magyarok az utasoknak 33·4%-át tették (1924-ben 43·0%).

1. A rendszeres légijáratok forgalma az 1925. évben. — *Mouvement des services réguliers d'avions en 1925.*

Vonal Lignes	Év — E n	Nombre			A megtett út hossza km-ben Longueur de l'espace par- couru en kilomètres	A menetidő óráiban Heures faites	Nombre			A szállított — Poids				Az előfor- dult - Nombre	
		Az érkezett des avions arrivés	Az indult des avions partis	Az összes de tous les avions			Az érkezett des voyageurs arrivés	Az indult des voyageurs partis	Az összes de tous les voyageurs	levél des lettres	újság des journaux	személy poggyász des bagages à main	árú des mar- chandises	Kényszerleszállások des atteriss. survenus par suite de panne géptörések des atteriss. sur- venus par suite de casse de machine	száma
		menetek száma					utasok száma			transportés					
										súlya kg-ban — en kilos					
Budapest—Bécs Budapest- Vienne	1925	605	609	1.214	302.995	2.242	873	1.119	1.992	817	21.674	27.230	75.268	29	1
	1924	604	615	1.219	¹⁾ 292.560	¹⁾ 2.030	1.134	1.397	2.531	²⁾ Vonalankint nem részletezhető					
Budapest-Belgrád Budapest-Belgrade	1925	233	242	475	155.318	1.057	215	145	360	465	59	10.045	39.695	16	—
	1924	221	218	439	120.530	816	183	123	306	²⁾ Vonalankint nem részletezhető					
Összesen - Total	1925	838	851	1.689	458.313	3.299	1.088	1.264	2.352	1.282	21.733	37.275	114.963	45	1
	1924	825	833	1.658	413.090	2.846	1.317	1.520	2.837	2.258	13.511	32.632	62.236	38	1

¹⁾ Helyesbített adat. — *Donnée corrigée.*²⁾ *On ne peut pas le détailler par ligne.*

Jelentősebb arányban szerepeltek még rajtuk kívül a németek (16·6%, 1924-ben 13·1%), az osztrákok (13·7%, 1924-ben 15·7%), az amerikaiak (7·3%, 1924-ben 4·2%), a román honosok (5·5%, 1924-ben 3·0%), a franciák (5·2%, 1924-ben 5·1%), a Sz. H. Sz. állam polgárai (5·2%, 1924-ben 2·1%), az olaszok (2·0%, 1924-ben 1·3%) és a cseh-szlovák köztársaság honosai (1·5%, 1924-ben 2·3%); míg az utasok 9·6%-a (1924-ben 10·0%) egyéb és előttünk ismeretlen államok kötelékébe tartozott. A szállított személyeknek 78·8%-a rendes viteldíjat fizetett s a mérsékelt menetjeggyel utazók aránya 9·8% volt; az állami szabadjegyes és az egyes vállalatok kötelékébe tartozó, s ugyancsak viteldíjmentes utasok pedig az összes utasoknak 11·4%-át tették.

A vállalatok áruforgalmi teljesítménye az áruszállítás újabb növekedéséről ad számot. Az év folyamán repülőgépeken továbbításra került levelek, újságok, személypoggyász és egyéb árúk súlya 64.616 kg-mal multa felül az előző év forgalmát s végeredményben 175.253 kg-ra rúgott. Az árúk között leggyakrabban selyemszövet, dísztoll, női kalap és ruha, prém, gyógyszer, tápszer és különféle gépalkatrész fordult elő. Legnagyobb volt az áruforgalom július hónapban, amikor 27.488 kg árú került elszállításra. Tehát ekkor minden gép átlag 107 kg rakománnyal volt megterhelve.

A két forgalmi vonal közül a budapest—bécsi vonal jelentőségében ebben az évben is messze túlszárnyalja a budapest—belgrádit. Az előbbin került ugyanis — három vállalat közreműködése mellett — az utasoknak 84·7 s az árúknak 71·3%-a továbbításra. A budapest—belgrádi vonalra viszont, melyen a

Nemzetközi légiforgalmi részvénytársaság egy-magában bonyolította le a forgalmat, az utasforgalomnak 15·3 s az áruforgalomnak 28·7%-a esett.

A menetrendszerű járatok részletes forgalmi eredményeiről s a forgalomnak a két útvonal közötti megoszlásáról az 1. számú táblázat tájékoztat.

A belföldi újságszállítójáratok négy hónapon át — májustól augusztusig — közlekedtek s a forgalmat, a Magyar légiforgalmi részvénytársaság és az Aeroexpress részvénytársaság gépei bonyolították le. Négy város került ezen az úton a fővárossal összeköttetésbe és pedig: Debrecen, Miskolc, Nagykanizsa és Szeged. A forgalmi időszak alatt 347 járat közlekedett, melyek összesen 75.638 km hosszú utat tettek meg. A gépeken az egész idő alatt 56.532 kg újság került elszállításra és ezenkívül 502 utast is vittek magukkal. A közlekedés az egész időszak alatt zavartalanul folyt, amennyiben egyetlen baleset sem fordult elő s a gépek mindössze 11 esetben kényszerültek — leginkább a kedvezőtlen időjárás miatt — útközben leszállásra. A legélénkebb volt a forgalom a budapest—szegedi útvonalon; erre a vonalra esik a meneteknek csaknem fele (158) s a szállított újságokból 24.473 kg. Mindegyik vonalon a június hónap volt a legerősebb forgalmú. Ebben a hónapban ugyanis a négy vonalon 112 menet 167 utast és 19.878 kg újságot vitt magával.

A vállalatok a menetrendszerű járataikon kívül, a közönség kívánságaihoz képest, rövidebb-hosszabb távolságokra terjedő egyéb alkalmi járatokat is indítottak. Az efajta rendkívüli menetekben a Nemzetközi légiforgalmi részvénytársaság nem vett részt. Alkalmi

2. Magyarország légiforgalma az 1925. évben.

Mouvement du trafic aérien de la Hongrie en 1925.

Felszállások és menetek <i>Départs et routes faites</i>	Év <i>En</i>	Az utak száma <i>Nombre des routes faites</i>	Menetidő órákban <i>Heures faites</i>	A szállított — <i>Poids</i>				
				utasok száma <i>nombre des voyageurs</i>	levél <i>des lettres</i>	újság <i>des journaux</i>	személy- poggyász <i>des bagages à main</i>	árú <i>des marchandises</i>
					<i>transportés</i>			
					súly kg-ban — <i>en kilos</i>			
Menetrendszerű járatok — <i>Services réguliers</i>	1925	1.689	3.299	2.352	1.282	21.733	37.275	114.963
	1924	1.658	2.846	2 837	2.258	13.511	32.632	62.236
Belföldi újságszállítás — <i>Transport de journaux en Hongrie</i>	1925	347	— *)	502	—	56.532	—	—
	1924	—	—	—	—	—	—	—
Alkalmi járatok — <i>Services d'occasion</i>	1925	57	89*)	155	—	—	277	105
	1924	54	—	119	—	—	—	—
Körrepülések és helyi felszállások — <i>Parcours circulaires et montées locales</i>	1925	360	104	1.078	—	—	—	—
	1924	346	— *)	1.136	—	—	—	—
Összesen — <i>Total</i>	1925	2.453	3.492	4.087	1.282	78.265	37.552	115.068
	1924	2.058	2.846	4.092	2.258	13.511	32.632	62.236

*) Nincs adat. — *Pas de données.*

járatok céljából a gépek 57 esetben (az előző évben 54) keltek útra s az általuk szállított 155 utas (az előző évben 119) között három nőt is találunk. A személyeken kívül 105 kg áru- és 277 kg személypoggyász volt még a rakományuk.

Nem lenne teljes Magyarország 1925. évi légiforgalmának a képe, ha az eddig elősorolt különféle járatok mellett a „repülőtéri felszállások” gyűjtőnév alá foglalt egyéb légi utakról meg nem emlékeznénk. Ezekre a felszállásokra vonatkozó adatainkat, a felszállások célja szerint csoportosítva, 3. sz. táblázatunkban közöljük.

A körrepülések és egyéb repülőtéri felszállások közönsége 1078 főből állott. A sétarepülések alkalmával a gépek legnagyobb részben a főváros és a Balaton felett tettek kisebb-nagyobb utakat. Kimutatásunk utolsó csoportjába soroztuk azokat a helyi felszállásokat is, melyeket légiforgalmi vállalatok kötelékébe nem tartozó gépekkel végeztek. Ugyanott szerepelnek azok a külföldi repülő-

3. Repülőtéri felszállások 1925-ben.

A felszállás célja	Menetek, illetőleg felszállások száma	Menetidő órákban
Fotorepülés	6	4
Próbarepülés	164	42
Propaganda- és egyéb utak	8	4
Röpcéduladobálás	17	9
Sétarepülés	117	32
A hazai légiforgalmi vállalatok kötelékén kívül álló repülőgépek felszállásai	48	13
Összesen :	360	104

gépek, melyek útjukban a mátyásfüldei repülőtérrel érintették.

Az év történetéhez tartozik még annak a feljegyzése, hogy az egész éven át előfordult egyetlen baleset emberáldozatot is követelt. Egy utas nélkül beérkező repülőgép ugyanis lezuhant, amikor a vezető pilóta is életét vesztette. *Várszeghy János dr.*

© ÁRSTATISZTIKA ÉS PÉNZÜGY ©

A nagykereskedelmi árak és a létfenntartási költségek index-számai 1925 december végén.

Nombres-indices des prix de gros et du coût de la vie à la fin du mois de décembre 1925.

Résumé. Le nombre-index des prix de gros s'est élevé, en décembre dernier, à 18.832 contre 18.611 en novembre; au 31 décembre, il dépassait de 1.2% celui du 30 novembre. Cet accroissement était en premier lieu dû à la hausse du blé, par suite de quoi le nombre-index des denrées alimentaires et des produits agricoles a augmenté de 4.6%. Tandis que l'indice des matières et des produits industriels a diminué de 1%, celui du coût de la vie s'est accru de 3.3%, donc dans une proportion plus grande que l'indice des prix de gros, car la hausse des denrées alimentaires y a une influence plus grande sur la formation du nombre-index moyen. Au 31 décembre, l'indice du coût de la vie était 14.743, contre 14.274 en novembre. Au cours de l'année 1925, les nombres-indices de la formation des prix ont décliné considérablement. L'indice des prix de gros a diminué de 23.466 à 18.832, soit de 19.7%, et celui du coût de la vie, de 17.103 à 14.743, soit de 13.8%. Si le décroissement de ce dernier était inférieur à celui de l'indice des prix de gros, c'est que, en vertu de la réglementation en vigueur, les loyers, quoique limités par la loi, furent augmentés en 1925 de 7.4%, ce qui fit hausser naturellement le nombre-index. En calculant la formation des prix en couronnes-or, l'indice des prix de gros a diminué en 1925 de 1.60 à 1.30 et celui du coût de la vie, de 1.16 à 1.02.

Az 1925. év utolsó hónapjában úgy a nagykereskedelmi árak, mint a létfenntartási költségek index-számai emelkedtek. A nagykereskedelmi index 1.2%-kal volt magasabb december 31-én, mint az előző hónap utolsó napján és 18.832-re emelkedett a november 30-i 18.611-gyel szemben. A nagykereskedelmi árak index-számának emelkedését első sorban a gabonadrágulás idézte elő. A világpiacon december havában egyre nagyobb erőre kapott a már novemberben is jelentkező szilárduló irányzat s ahhoz természetesen a budapesti tőzsdének is alkalmazkodnia kellett. Legnagyobb arányú volt a drágulás a búzánál, mely egy hónap alatt valamivel több mint 7%-kal drágult, de kivétel nélkül emelkedett a többi gabonafajták ára is. A gabonaárak

alakulásához simult azután persze a liszt ára is. Hozzávéve azután ehhez egyes más élelmiszereknél (vaj, tojás, stb.) mutakozó áremelkedéseket, az élelmezési cikkek és mezőgazdasági termékek átlagos index-száma mindennek következtében 4.6%-kal emelkedett. Hogy az összes árúk átlagánál mégis csak 1.2%-os emelkedés mutatkozott, annak oka az, hogy a közszükségleti cikkek másik fő kategóriájánál, az ipari anyagok- és termékeknél az index-szám decemberben is csökkenő irányzatú volt, amennyiben ez utóbbi december 31-én valamivel több, mint 1%-kal alacsonyabb volt, mint november 30 án. Az ipari anyagok és termékek áralakulásánál

A magyar nagykereskedelmi árak index-számai

(1913. évi átlagos árak = 1)

Nombres-indices des prix de gros en Hongrie

(Prix moyens de 1913 = 1)

Időpont Date	Élelmézi cikkek Produits alimentaires	Ipari anyagok — Matières nécess. à l'industrie	Belföldi árúk Articles de Hongrie	Külföldi árúk Articles étrangers	Nyersanyagok Matières premières	Gyártmányok Produits fabriqués	Összes árúk Ensemble des produits
a) Papirkorona alapon (en couronnes-papier)							
1924 december 31 31 décembre 1924	22940	23883	23002	24420	24381	22550	23466
1925 augusztus 31 31 août 1925	17518	20772	17826	2243	18848	19818	19333
1925 szeptember 30 30 sept. 1925	17899	20808	18077	22494	19525	19518	19521
1925 október 31 31 oct. 1925	16992	20457	17389	22087	18640	19209	18924
1925 november 30 30 nov. 1925	16687	20136	16960	22009	18140	19082	18611
1925 december 31 31 décembre 1925	17447	19919	17410	21759	18552	19112	18832
b) aranykorona alapon (en couronnes-or)							
1924 december 31 31 décembre 1924	1.56	1.63	1.57	1.66	1.66	1.54	1.60
1925 augusztus 31 31 août 1925	1.21	1.44	1.24	1.56	1.31	1.37	1.34
1925 szeptember 30 30 sept. 1925	1.24	1.44	1.25	1.55	1.35	1.35	1.35
1925 október 31 31 oct. 1925	1.18	1.42	1.20	1.53	1.29	1.33	1.31
1925 november 30 30 nov. 1925	1.15	1.39	1.17	1.52	1.25	1.32	1.29
1925 december 31 31 décembre 1925	1.20	1.38	1.20	1.50	1.28	1.32	1.30

egyébként jelentősebb árkilengések nem igen voltak, azonban a jelentkező árlemorzsolódások nagyszámú árucikkre terjedtek ki, úgy-hogy végeredményben bekövetkezett az ipari index említett arányú csökkenése.

Aranykoronában számítva a nagykereskedelmi árak index-számát, az index 1 pontos emelkedést mutat 1·29-ről 1·30-ra.

A létfenntartási költségek index-számai szintén emelkedtek és miután itt az élelmezési költségek változásának nagyobb befolyása van az átlagos index-szám alakulására, mint a nagykereskedelmi indexnél, az emelkedés aránya is nagyobb arányú volt, amit az is előmozdított, hogy a szén és a fa ára is emelkedett, viszont a ruházati cikkek kiskereskedelmi áránál semmi olcsóbbodás sem mutatkozott s így nem volt, ami a jelentkező drágulásokat legalább részben ellensúlyozhatta volna. A létfenntartási költségek emelkedése december folyamán így 3·3⁰/₀-ot tett ki és

A létfenntartási költségek változása egy 4-tagú munkáscsalád heti szükségletei alapján.

(1913. évi költség = 1.)

Changements du coût de la vie sur la base des besoins hebdomadaires d'une famille ouvrière de quatre membres
(Frais de l'année 1913 = 1.)

Időpont Epoque	Élelmezés Alimentation	Ruházat Habillemeut	Fűtés és világítás Chauffage, éclairage	Lakás Logement	Összes hetiköltség Frais hebdomadaires totaux	Összes hetiköltség a lakásbér nélkül Frais hebdomadaires totaux sans le loyer
a) Papírkorona alapon <i>Sur la base de la couronne-papier</i>						
1924 december 31 31 décembre 1924	21322	24435	17998	3637	17103	21834
1925 augusztus 31 31 août 1925	17956	20922	17758	5619	15354	18417
1925 szeptember 30 30 sept. 1925	17870	20543	17674	5619	15253	18284
1925 október 31 31 oct. 1925	16445	19024	17758	5619	14330	17072
1925 november 30 30 nov. 1925	15904	19024	17674	6597	14274	16690
1925 december 31 31 décembre 1925	16714	19024	18094	6597	14743	17306
b) aranykorona alapon <i>Sur la base de la couronne-or</i>						
1924 december 31 31 décembre 1924	1·45	1·66	1·23	0·25	1·16	1·49
1925 augusztus 31 31 août 1925	1·24	1·45	1·23	0·39	1·06	1·28
1925 szeptember 30 30 sept. 1925	1·23	1·42	1·22	0·39	1·05	1·26
1925 október 31 31 oct. 1925	1·14	1·32	1·23	0·39	0·99	1·18
1925 november 30 30 nov. 1925	1·10	1·31	1·22	0·46	0·99	1·15
1925 december 31 31 décembre 1925	1·15	1·31	1·25	0·45	1·02	1·19

maga az index-szám 14.274-ről 14.743-ra emelkedett. Ezzel ismét a békeparitás fölé került, mert aranykoronára átszámítva 1·02-t ért el, holott novemberben csak 0·99 volt. Figyelman kívül hagyva a lakbért, az index-szám 17.306 (aranykoronában 1·19) volt, míg november 30-án csak 16.690 (1·15).

Az elmúlt 1925. év az áralakulás szempontjából nevezetes volt annyiban, hogy az első teljes év volt az inflációs korszak után, melyben végig szilárd értékmérővel lehetett számolni s az ártényezők közül kikapcsolódott a pénz értékének hullámozása. Annál kedvezőbb tünet, hogy dacára a pénz teljes stabilitásának, az áralakulást jelző index-számok az év folyamán jelentékenyen csökkentek. A nagykereskedelmi árak index-számainak változása egy év alatt a következő volt:

	1924 december 31	1925 december 31	a változás aránya
Nagykereskedelmi árak indexszáma	papírkorona-ban 23.466	18.832	— 19·7 ⁰ / ₀
	aranykorona-ban 1·60	1·30	— 18·7 ⁰ / ₀

A csökkenés tehát közel jár a 20⁰/₀-hoz és látni, hogy míg az adatok szerint egy év előtt kerek 60⁰/₀-kal haladtuk meg a békeparitást, ma csak 30⁰/₀-kal állunk felette.

Jelentékenyen csökkent a létfenntartási költségek index-száma is, mint az kitűnik a következő adatokból:

	1924 december 31	1925 december 31	a változás aránya
Létfenntartási költségek indexszámai	a) lakbérrel egy.		
	papírkorona-ban 17.103	14.743	— 13·8 ⁰ / ₀
	aranykorona-ban 1·16	1·02	— 12·1 ⁰ / ₀
	b) lakbér nélkül		
	papírkorona-ban 21.834	17.306	— 20·7 ⁰ / ₀
	aranykorona-ban 1·49	1·19	— 20·1 ⁰ / ₀

Látni, hogy a létfenntartási költségek dacára a lakbér fokozatos emelkedésének, jóval több, mint tíz százalékkal csökkentek, a lakbért figyelmen kívül hagyva pedig a csökkenés eléri a 20⁰/₀-ot. Maga a lakbér az év folyamán (a múlt év utolsó negyedére megállapított arányból számítva) 78·4⁰/₀-kal emelkedett, de még mindig jelentékenyen alatta marad a paritásnak. El lehet mondani, hogy drágasági index-számainkban ma már a lakbér alacsonysága az utolsó nyoma a háborús és inflációs idők természetellenes áralakulásainak.

Kétségtelen, hogy az index-számok csökkenése a pénz stabilitásának és a forgalom

Különböző államok deviza- és ár-indexszámai.

Nombres-indices de prix et de cours de devises en différents pays.

Év, hó Année, mois	Anglia Angleterre	Ausztria Autriche	Belgium Belgique	Finnország Finlande	Francia. France	Hollandia Pays-Bas	Németorsz. Allemagne	Norvégia Norvège	Olaszorsz. Italie	Svájc Suisse	Svédorsz. Suède	Magyar. Hongrie	Ész.-Am. Egy.-All. — Ét.-Un. d'Amérique	
	K i i n d u l á s i i d ő p o n t — B a s e d e d a t e													
	1913	1914 I. fél- év — Ier semestre	1914 április avril	1 9 1 3				1914	1914 július juillet	1 9 1 3				
1925	VI	1.00	14.373	4.10	7.66	4.05	1.00	1.00	1.58	5.04	0.99	1.00	14.369	1.00
	VII	1.00	14.373	4.18	7.66	4.07	1.00	1.00	1.50	5.26	0.99	1.00	14.365	1.00
	VIII	1.00	14.373	4.25	7.66	4.07	1.00	1.00	1.44	5.26	0.99	1.00	14.426	1.00
	IX	1.00	14.347	4.38	7.65	4.09	1.00	1.00	1.30	4.74	1.00	1.00	14.488	1.00
	X	1.01	14.347	4.26	7.66	4.35	1.00	1.00	1.33	4.84	1.00	1.00	14.447	1.00
	XI	1.00	14.347	4.26	7.66	4.89	1.00	1.00	1.32	4.82	1.00	1.00	14.482	1.00
a) Váltóárfolyamok diszparitásának indexszámai (new-yorki paritás = 1) — Nombres-indices de la disparité des cours de devises (Parité de New-York = 1)														
1925	VI	1.58	20.360	5.52	11.29	5.43	1.53	1.34	2.60	7.11	1.62	1.61	20.326	1.57
	VII	1.57	19.680	5.59	11.18	5.58	1.55	1.35	2.54	7.36	1.61	1.61	19.591	1.60
	VIII	1.57	18.820	5.67	11.42	5.59	1.55	1.32	2.49	7.61	1.60	1.59	19.333	1.60
	IX	1.56	18.340	5.77	11.33	5.56	1.55	1.26	2.37	7.51	1.59	1.57	19.521	1.60
	X	1.55	18.300	5.75	11.21	5.73	1.54	1.24	2.23	7.46	1.59	1.54	18.924	1.58
	XI	1.54	17.950	5.69	—	6.06	1.54	1.21	2.20	7.41	1.57	1.55	18.611	1.58
b) Nagykereskedelmi árak indexszámai — Nombres-indices des prix de gros														
1925	VI	1.58	1.42	1.35	1.48	1.34	1.53	1.34	1.65	1.41	1.64	1.61	1.41	1.57
	VII	1.57	1.37	1.34	1.47	1.37	1.55	1.35	1.69	1.40	1.63	1.61	1.36	1.60
	VIII	1.57	1.31	1.33	1.49	1.37	1.55	1.32	1.73	1.45	1.62	1.59	1.34	1.60
	IX	1.56	1.28	1.32	1.48	1.36	1.55	1.26	1.82	1.58	1.59	1.57	1.35	1.60
	X	1.53	1.28	1.35	1.46	1.32	1.54	1.24	1.68	1.54	1.59	1.54	1.31	1.58
	XI	1.54	1.25	1.34	—	1.24	1.54	1.21	1.67	1.54	1.57	1.55	1.29	1.58
c) Aranyértékben számított nagykereskedelmi indexszámok — Nombres-indices des prix de gros calculés en or														
1925	VI	1.72	—	*) 1.35	11.91	3.90	1.79	1.38	2.59	5.96	1.69	—	16.165	1.55
	VII	1.73	—	1.36	12.18	4.01	—	1.43	—	5.98	1.69	1.76	16.126	—
	VIII	1.73	—	1.38	12.66		—	1.45	—	6.10	1.67	—	15.354	—
	IX	1.74	—	1.40	12.42		1.79	1.45	2.48	6.24	1.67	—	15.253	—
	X	1.76	—	1.41	12.28	—	—	1.44	—	6.43	1.65	1.75	14.330	—
	XI	1.76	—	—	—	—	—	1.41	—	6.43	1.65	—	14.274	—
d) Megélhetési indexszámok — Nombres-indices du coût de la vie														
1925	VI	1.72	—	—	1.56	0.96	1.79	1.38	1.73	1.18	1.71	—	1.12	1.55
	VII	1.73	—	—	1.60	0.98	—	1.43	—	1.14	1.71	1.76	1.12	—
	VIII	1.73	—	—	1.65		—	1.45	—	1.16	1.69	—	1.06	—
	IX	1.74	—	—	1.62		1.79	1.45	—	1.32	1.67	—	1.05	—
	X	1.74	—	—	1.60	—	—	1.44	—	1.33	1.65	1.75	0.99	—
	XI	1.76	—	—	—	—	—	1.41	—	1.33	1.65	—	0.99	—
e) Aranyértékben számított megélhetési indexszámok — Nombres-indices du coût de la vie, en valeur-or														

*) 1921 = 1.

teljes felszabadításának a gyümölcse. Bizonyos ugyan, hogy az árak egyes kategóriáinál az általános gazdasági depresszió is hozzájárult

az árnívó csökkentéséhez, ennek azonban a fenti tényezők mellett csak másodrendű szerepe lehetett.

Aralakulás Budapest 1925 november—december havában.

Formation des prix à Budapest aux mois de novembre et de décembre 1925.

M e g n e v e z é s D é s i g n a t i o n	Mennyi- ségi egy- ség Unité	Ár a k k o r o n á k b a n Prix en couronnes			Indexszámok 1925 december 31-én (1913 évi árak = 1) Nombres-indices au 31 décembre 1925 (Prix de 1913 = 1)
		1913	1 9 2 5		
		évi átlagár prix moyen annuel	nov. 30-án au 30 novembre	dec. 31-en au 31 decembre	
1. A nagykereskedelem árai.					
1. Prix du commerce en gros.					
a) Élelmezési cikkek és mezőgazdasági termékek.					
a) Denrées alimentaires et produits agricoles.					
Búza, tiszavidéki 76 kg-os — <i>Froment de la région de la Tisza</i>	q	22.04	372.500	398.750	18.092
Rozs — <i>Seigle</i>	"	17.83	238.750	242.500	13.601
Takarmányárpa — <i>Orge à fourrages</i>	"	16.11	235.000	242.500	15.053
Zab — <i>Avoine</i>	"	19.04	247.500	257.500	13.524
Tengeri — <i>Maïs</i>	"	15.11	185.000	188.750	12.492
Bab, fehér — <i>Haricots blancs</i>	kg	0.24	3 500	3.500	14.583
Burgonya, fehér — <i>Pommes de terre à chair blanche</i>	q	5.61	57.500	75.000	13.369
Búzaliszt 0-ás — <i>Farine de froment No 0</i>	kg	0.34	6.600	7.000	20.588
Búzaliszt 2-es — <i>Farine de froment No 2</i>	"	0.33	6.050	6.450	19.545
Búzaliszt 6-os — <i>Farine de froment No 6</i>	"	0.30	4 600	5.000	16.667
Maláta — <i>Malt</i>	q	31.—	550.000	540.000	17.419
Kristálycukor, zsákban — <i>Sucre en cristaux (en sacs)</i>	kg	0.81	14.300	14.300	17.654
Ökör, jobb minőségű — <i>Boeufs de qual. supérieure</i>	élő súly kg	1.02	14.250	13.000	12.745
Borjú — <i>Veaux</i>	"	1.14	16.500	17.250	15.132
Sertés, fiatal, nehéz — <i>Porcs, jeunes et lourds</i>	"	1.36	19.250	16.750	12.316
Juh — <i>Moutons</i>	"	0.64	6.000	8.500	13.281
Zsir — <i>Saindoux</i>	kg	1.51	25.500	23.500	15.563
Marhahús 1a helybeli, hátulja — <i>Viande de boeuf, 1ère qualité</i>	"	1.73	26.000	26.000	15.029
Vaj — <i>Beurre</i>	"	2.68	53.000	59.000	22.015
Tojás — <i>Oeufs</i>	1440 drb	97.53	3,312.000	3 888.000	39.865
Rizs (Burmah II.) — <i>Riz (Burmah II.)</i>	kg	0.34	8.000	8.000	23.529
Kávé (Santos) — <i>Café (Santos)</i>	"	2.65	62.000	62.000	23.396
Tea (Souchong) — <i>Thé (Souchong)</i>	"	6.00	95 000	95.000	15.833
Korpa — <i>Son</i>	q	11.15	163.750	173.750	15.583
b) Ipari anyagok és termékek.					
b) Matières et produits de l'industrie.					
Rúdvas — <i>Fer en barres</i>	q	18.90	370 000	370.000	19.577
Vaslemez, 1 mm-es — <i>Tôles de fer de 1 mm</i>	"	29.00	490.000	490 000	16.897
Vörösréz (elektrolyt) — <i>Cuivre (Electrolyte)</i>	kg	1.72	23.200	22 500	13.081
Ólom (huta) — <i>Plomb (de fonderie)</i>	"	0.52	13 650	13.000	25.000
Ón (Banka vagy Billiton) — <i>Etain (Banka ou Billiton)</i>	"	4.95	110 000	100 000	20.202
Horgany (huta) — <i>Zinc (de fonderie)</i>	"	0.64	15.000	14 600	22.813
Szén, hazai barnaszén — <i>Charbon, lignite indigène</i>	q	1.16	35.000	35.000	30.172
Szén, porosz, felsősziléziai — <i>Charbon de Prusse, de Haute-Silésie</i>	"	3.50	80.000	80.000	22.857
Petroleum (világító) — <i>Pétrole (à éclairage)</i>	kg	0.34	4.250	4.350	12.794
Benzin, nehéz motorbenzin 0.765/775° — <i>Benzine, benzine à moteur 0.765/775°</i>	"	0.30	6.000	6.000	20.000
Nyers pamut, amerikai — <i>Coton brut, américain</i>	"	1.45	37.910	37.725	26.017
Pamutfonál, 20-as számú — <i>Fils de coton, No 20</i>	"	2.30	60.690	60.690	26.387
Pamutszövet, középszálú, fehérített — <i>Tissus de coton blanchis, de fils moyens</i>	m	0.60	17.500	17.500	29.167
Nyers gyapjú, középfinom szövetgyapjú, szennyben nyírott — <i>Laine brute, laine pour tissus (m-fine)</i>	kg	1.47	37.000	34.500	23.469
Gyapjúsövet, férfi, téli, tiszta gyapjúból — <i>Tissus de laine pure et chaude, (tissus d'hiver), pour hommes</i>	m	6.00	170.000	168.000	28 000
Kender, gyári, tilolt — <i>Chanvre de fabrique écangué</i>	kg	0.80	21.000	21 000	26.250
Len, nyers — <i>Lin brut</i>	"	1.20	23.260	23.250	19.375

M e g n e v e z é s D é s i g n a t i o n	Mennyi- ségi egy- ség Unité	Á r a k k o r o n á k b a n Prix en couronnes			Indexszámok 1925 december 31-én (1913. évi árak = 1) Nombres-indices au 31 décembre 1925 (Prix de 1913 = 1)
		1913	1 9 2 5		
		évi átlagár prix moyen annuel	nov. 30-án au 30 novembre	dec. 31-én au 31 décembre	
Marhabőr, nyers, zöldsúlyú, vágóhídi — <i>Peaux de boeuf d'abattoir, brutes et vertes</i>	kg	1.30	18.500	18.500	14.231
Borjúbőr, nyers, zöldsúlyú, hosszúlábú, fejes — <i>Peaux de veau brutes, avec pieds et tête</i>	"	2.05	28.000	29.000	14.146
Talpbőr, Vache-croupon — <i>Cuir à semelles, vache- croupon</i>	"	5.85	68.000	67.000	11.453
Felsőbőr, box-calf, fekete — <i>Cuir à empeigne, box calf noir</i>	□-láb	1.45	21.000	20.000	13.793
Újságpapiros, rotációs — <i>Papier à journaux, à presse rotative</i>	kg	0.25	6.350	6.350	25.400
Tégla, 25×12×6 cm méretű — <i>Briques de 25× 12×6 cm</i>	1000 drb	31.—	480.000	480.000	15.484
Mész, darabos, égetett — <i>Chaux, grossière et cuite</i>	q	2.20	46.500	46.500	21.136
Épületfa, ácsolt, fenyőfából — <i>Bois de sapin de construction, charpenté</i>	m ³	45.—	675.000	650.000	14.444
Kénsav, 66° Bé — <i>Acide sulfurique</i>	q	10.—	170.000	170.000	17.000
Szuperfoszfát — <i>Superphosphate</i>	kg ^o / _o	0.50	7.400	7.400	14.800
Tűzifa — <i>Bois de chauffage</i>	q	2.28	41.500	42.000	18.421
2. A kiskereskedelem árai.					
2. Prix du commerce en détail.					
Marhahús, levesnek való — <i>Viande de boeuf, pour soupe</i>	kg	1.93	26.000	28.000	14.508
Sertéshús, comb — <i>Viande de porc, cuisse</i>	"	1.98	29.000	29.000	14.646
Disznózsír — <i>Saindoux</i>	"	1.77	30.000	28.000	15.819
Tej — <i>Lait</i>	liter	0.31	4.600	5.200	16.774
Tojás — <i>Oeufs</i>	db	0.074	2.000	2.450	33.108
Liptói túró — <i>Fromageon de Lipto</i>	kg	1.95	38.000	38.000	19.487
Kenyér, félbarna, gyári — <i>Pain demi-brun, fait en fabrique</i>	"	0.30	5.750	6.000	20.000
Búzaliszt, 2-es — <i>Farine de froment, No 2.</i>	"	0.34	6.250	6.500	19.118
Burgonya, fehér — <i>Pommes de terre à chair blanche</i>	"	0.08	950	1.200	15.000
Savanyúkáposzta — <i>Choucroute</i>	"	0.27	4.500	4.500	16.667
Bab, fehér, apró — <i>Haricots secs, blancs, à petites graines.</i>	"	0.41	4.250	4.750	11.585
Cukor, finomított, kristály — <i>Sucre raffiné, en cristaux</i>	"	0.88	15.800	15.800	17.955
Férfiruha, II. rendű, gyári — <i>Vêtements pour hommes, IIe qual., manufacturés</i>	db	40.—	700.000	700.000	17.500
Női ruha, II. rendű, gyári — <i>Vêtements pour femmes, IIe qual., manufacturés</i>	"	50.—	875.000	875.000	17.500
Gyermekruha, II. rendű, gyári — <i>Vêtements pour enfants, IIe qual., manufacturés</i>	"	20.—	400.000	400.000	20.000
Férfiing (munkásing) — <i>Chemises pour hommes (chemises d'ouvrier)</i>	"	2.90	65.000	65.000	22.414
Férfiálónadrág — <i>Caleçons pour hommes</i>	"	3.—	69.000	69.000	23.000
Női ing — <i>Chemises pour femmes</i>	"	3.10	58.000	58.000	18.710
Férfiharisnya, rövid — <i>Chaussettes pour hommes</i>	pár	0.52	15.000	15.000	28.846
Női harisnya — <i>Bas pour femmes</i>	"	0.90	28.000	28.000	31.111
Gyermekharisnya — <i>Bas pour enfants</i>	"	0.50	17.000	17.000	34.000
Férficipő, gépszeges, fekete box — <i>Chaussures pour hommes, clouées à la machine, box noir.</i>	"	15.—	285.000	285.000	19.000
Női cipő, fekete box, magasszárú, fűzős — <i>Chaussures pour femmes, box noir, hautes, à lacets</i>	"	16.—	290.000	290.000	18.125
Gyermekcipő, 33—35. sz. — <i>Chaussures pour enfants, No 33—35</i>	"	10.—	185.000	185.000	18.500
Fűtőszén, porosz — <i>Charbon de chauffage, de Prusse</i>	q	3.80	88.000	90.000	23.684
Tűzifa, aprított — <i>Bois de chauffage, menu</i>	"	2.96	57.000	60.000	20.270

A pénzügyi betétek.

Dépôts en banque.

Résumé. L'effectif total des dépôts placés à la Caisse d'épargne postale et aux 13 principaux établissements de crédit de Budapest s'est élevé en décembre de 433 millions de couronnes-or à 449.9 millions, dont 123.4 millions revenaient aux dépôts de caisse d'épargne et 326.5 millions aux dépôts sur comptes courants. La proportion de l'accroissement mensuel a été, aux dépôts de caisse d'épargne, de 2.5%, et aux dépôts sur comptes courants, 4.4%. Pendant un an, les dépôts de caisse d'épargne se sont accrus de 365.9%, les dépôts sur comptes courants, de 59.3% et l'effectif total des dépôts, de 94.1%.

A postatakarékpénztárnál és a budapesti 13 legnagyobb pénzügyintézetnél elhelyezett betétek álladéka decemberben is emelkedett. Úgy a takarékbetéteknél, mint a folyószámlabetéteknél egyaránt emelkedés mutatkozott. A takarékbetétek álladéka a szóbanforgó pénzügyintézeteknél november 30-tól december 31-ig 120.3 millió aranykoronáról 123.4 millió

aranykoronára emelkedett. Ez a 3.1 millió aranykoronát kitevő növekedés 2.5%-nak felel meg. A folyószámlabetétek 312.7 millió aranykoronáról 16.8 millió aranykoronával 326.5 millió aranykoronára emelkedtek. A növekedés itt 4.4%, tehát meghaladja a takarékbetétek emelkedési arányát.

1924 december 31-én a takarékbetétek álladéka még csak 26.4 millió aranykorona, a folyószámlabetéteké 205.0 millió aranykorona volt. Az előbbiek tehát az év folyamán 365.9%-kal (tehát közel ötszörösükre), az utóbbiak pedig 59.3%-kal emelkedtek. A betétek együttes állományánál az emelkedés 94.1%-nak felel meg. Az évi szaporulat összesen 218.5 millió aranykoronát tett ki, a miből 97.5 millió esik a takarékbetétekre és 121.5 millió a folyószámlabetétekre. 1925 december 31-én a takarékbetétek állománya 14.3%-át teszi az 1913. évinek, míg a folyószámlabetétek állománya megfelel a háború előtti állomány 44.2%-ának.

Megnevezés — Désignation	Takarékbetétek álladéka — Effectif des dépôts de caisses d'épargne		Folyószámlabetétek álladéka — Effectif des dépôts sur comptes-courants		Betétek összesen Dépôts totaux	
	nov. - nov.	dec. - déc.	nov. - nov.	dec. - déc.	nov. - nov.	dec. - déc.
	hó végén aranykoronákban — à la fin du mois, en couronnes-or					
Magyar koronaértékben elhelyezett betétek — Dépôts placés en valeur de couronne hongroise.						
Postatakarékpénztár — Caisse d'épargne postale	14,240.101	8,393.327	84,971.533	83,595.032	99,211.634	91,988.359
13 legnagyobb budapesti pénzügyintézet — 13 établissements de crédit les plus importants de Budapest	102,854.900	110,787.420	162,914.150	160,338.913	265,769.050	271,126.333
Magyar koronaértékű betétek összesen — Total des dépôts placés en couronnes hongroises	117,095.001	119,180.747	247,885.683	243,933.945	364,980.684	363,114.692
Külföldi értékben elhelyezett betétek — Dépôts placés en valeurs étrangères	3,241.286	4,216.136	64,847.444	82,545.752	68,088.730	86,761.888
Betétek összesen — Dépôts totaux .	120,336.287	123,396.883	312,733.127	326,479.697	433,069.414	449,876.580
Index-számok — Nombres-indices						
Belföldi értékben elhelyezett betétek alakulása az 1913. XII/31-i betétállományhoz viszonyítva — Formation des dépôts placés en valeurs indigènes par rapport à l'effectif de dépôts du 31 déc. 1913.	13.5	13.8	33.5	33.0	22.8	22.6
Az összes betétek alakulása az 1913. XII/31-i betétállományhoz viszonyítva — Formation des dépôts totaux par rapport à l'effectif de dépôts du 31 déc. 1913	13.9	14.3	42.3	44.2	27.0	28.1

A részvények értéke.

Valeur des actions.

Résumé. En tenant compte des droits de priorité d'achat affectant l'effectif de 1913, le nombre-indice indiquant la fluctuation de cours des valeurs cotées à la Bourse de Budapest était, calculé sur la base du franc suisse, de 10·2 au 31 décembre dernier, contre 10·3 au mois précédent et 13·3 à la fin de 1924, donc, par rapport à novembre, il ne montrait pas de changement essentiel. Si l'on prend en considération l'accroissement total d'actions, on voit que l'indice de celles-ci était de 14·0 au 31 décembre, contre 14·3 en novembre dernier et 18·0 à la fin de 1924.

1925 decemberében a budapesti tőzsdén jegyzett értékpapírok értéke csak kisarányú változást mutat. Az értékpapírok árfolyamhullámzását jelző s az 1913. évi részvényállományt érintő elővételi jogok figyelembevételével svájci frank alapon kiszámított indexszám december folyamán 10·3-ról 10·2-re esett, tehát az 1913. december 31-i állapothoz képest 100 svájci frank akkori befektetés az elővételi jogok teljes kihasználása mellett december 31-én 10·2 svájci frankot ér. A változás tehát nem jelentős. Az árfolyamkilengések a részvények összes kategóriáinál szűk határok között mozogtak s a hó végén csak a gáz és villamossági vállalatok részvényei mutattak az előző hónappal szemben jelentékenyebb (mintegy 9%-os) árfolyamvesztést.

Ha a részvényindexet úgy állapítjuk meg, hogy a részvénygyarapodást nemcsak az elővételi jogon elért határig, hanem teljes egészében vesszük számba, az ílymódon számított arányszám 14·0% volt a novemberi 14·3-mal szemben.

Az 1925. év folyamán a tőzsde irányzata általában csökkenő volt és a mult év dec. 31-e óta az összes tőkeváltozások figyelembevételével számított indexszám 18·0-ról 14·0-ra szállott le, az 1913. évi értéket 100-zal egyenlőnek véve. A részvénygyarapodást csak az elővételi jogon elért határig véve figyelembe, az index egy év alatt 13·3-ról 10·2-re süllyedt.

A részvénycsoport megnevezése Désignation des groupes d'actions	Indexszám - Nomb.-indices.			
	az 1913. évi részvényállományt érintő tőkeváltozások számba- vételével — en tenant compte des changements de capitaux affectant l'effectif d'actions de 1913.		az összes tőkeváltozások számbavételével — en égard aux changements totaux de capitaux	
	nov. nov.	dec. déc.	nov. nov.	dec. déc.
hó végén — à la fin du mois				
I. Bankok — Banques .	6·5	6·6	9·3	8·9
II. Takarékpénztárak — Caisses d'épargne .	3·5	3·5	6·9	6·9
III. Biztosító-társaságok — Sociétés d'assurance .	3·5	3·7	3·6	3·6
IV. Gözmalmok — Mino- teries	30·0	29·9	37·8	37·7
V. Bányák és téglagyárak — Mines et brique- teries	23·2	23·6	28·5	29·0
VI. Könyvnyomdák — Im- primeries	8·7	8·9	21·6	21·8
VII. Vasművek és gépgyá- rak — Forges et ate- liers de construct. mécanique	19·0	18·9	20·8	20·7
VIII. Közlekedési vállalatok — Communications et transports	5·2	5·1	7·2	7·1
IX. Cukorgyárak — Suc- reries	43·7	43·0	50·3	53·6
X. Gáz- és villamossági vállalatok — Gaz et électricité	25·2	23·0	49·1	44·9
XI. Sörgyárak és szesz- ipari vállalatok — Brasseries et distil- leries	37·1	37·2	71·3	70·1
XII. Szállodák és gyógyfür- dők — Hôtels et étab- lissem. d'eaux miné- rales	21·6	21·6	37·6	37·5
XIII. Textilipari vállalatok — Entreprises textiles .	22·6	22·2	26·4	25·5
XIV. Vegyészeti vállalatok — Entreprises chi- miques	14·5	13·8	15·5	15·2
XV. Különféle vállalatok — Entreprises diverses .	20·8	18·5	33·2	30·1
Az összes részvények in- dex — Nombre ind. des actions totales	10·3	10·2	14·3	14·0

Sz. Gy. dr.

Európa eladósodása.¹⁾*Endettement de l'Europe.¹⁾*

A háború előtt Európa volt a világ hitelezője. Az Európán kívüli földrészek rohamos gazdasági fejlődése, mely a XIX. században ment végbe, csak úgy volt lehetséges, hogy Európa, és elsősorban természetesen Nyugat-európa, rendelkezésre bocsátotta a szükséges tőkét. A háború ezt az adós-hitelező viszonyt alapjában megingatta. A háború oly sohasem képzelt arányú pénzügyi erőfeszítést követelt, mely maga után vonta a tengerentúli államok — Európa egykori adósai — tőkéinek Európába való özönlését. Hasonlóképen igénybe kellett vennie Európának a tengerentúli tőke segítségét a háború befejezése után az újjáépítés céljaira.

Táblázatunk feltünteti az államok egymás-közi adósságait, az 1924. évvégi állapot szerint. A táblázat szerint a világ államainak külföldi államadóssága az 1924. év végén 259·6 milliárd pengőre becsülhető. Ebben az összegben bentfoglaltatnak az összes, külföldön felvett államadósságok, nincsenek tekintetbe véve azonban a békeszerződéseken alapuló jóvátételi követelések.

Két szempontból lehetne ezt a 259·6 milliárd pengőben megállapított adósságot a

tényleges viszonyok alapján kisebbnek tekinteni. A külföldi államadósságok egy része elértéktelenedett valutára szól, melyet aligha fognak teljes aranyértékben visszafizetni. Másrészt pedig a háborúban meggazdagodott államok a háború előtti időből származó adósságuk egy részét visszavásárolták. Ez főleg Svédországra, Spanyolországra és egyes délamerikai államokra vonatkozhatik. Megoldatlan az orosz államadósságok problémája is.

A világ összes külföldi államadósságából 192·8 milliárd pengő esik Európára, 66·8 milliárd pedig a többi világrészre.

Szembeállítva egymással a hitelező és az adós államokat, kitűnik, hogy az egész világon csak három hitelezőállam van, oly államok t. i., melyeknek követeléseai meghaladják adósságukat. Ezek 1. az Egyesült-Államok 83·2 milliárd pengő tiszta követeléssel, 2. Anglia 81·3 milliárd és 3. Hollandia 1·1 milliárd pengő tiszta követeléssel. A világnak ez a 165·6 milliárd pengőt kitevő nettóadóssága következőképen oszlik meg:

milliárd
pengő

Európa (Anglia és Hollandia nélkül) 101·0
Más világrészek (Egy.-Állam. nélkül) 64·6

Az európai kontinens tehát ma a világ legnagyobb adósa. Adóssága oly nagy, hogy

Az államok egymásközi adósságának megoszlása világrészek szerint (millió pengőkben).

Répartition, par parties du monde, des dettes existantes entre les Etats (en millions de pengős).

A d ó s D é b i t e u r s	H i t e l e z ő — C r é a n c i e r s										Főösszeg Total
	Európa — Europe				Egyéb világrészek — Autres parties du monde						
	Anglia Grande- Bretagne	Nyugat- Európa Europe occid.	Kelet-Európa Europe orient.	Összesen Ensemble	Amerikai Egye- sült-Államok Etats-Unis d'Amérique	Egyéb Amerika Autres Etats d'Amérique	Ázsia Asie	Afrika Afrique	Ausztrália Australie	Összesen Ensemble	
Anglia — Grande-Bre- tagne	—	2003·4	1669·4	3672·8	27224·9	85·8	213·0	—	—	27523·7	31196·5
Nyugat-Európa — Europe occident. .	37678·2	7760·3	—	45438·5	43861·5	209·6	57·0	56·5	—	44184·6	89623·1
Kelet-Európa — Europe orient. . .	26825·1	37656·5	610·7	65092·3	6154·9	45·8	726·6	—	—	6927·3	72019·6
Európa összesen — Europe entière .	64503·3	47420·2	2280·1	114203·6	77241·3	341·2	996·6	56·5	—	78635·6	192839·2
Amerika — Amérique	11857·3	3074·9	104·9	15037·1	3591·2	13·6	—	—	—	3604·8	18641·9
Ázsia — Asie . . .	16030·5	3239·9	1147·5	20417·9	2401·5	—	783·8	—	—	3185·3	23603·2
Afrika — Afrique .	4837·6	4359·5	—	9197·1	4·2	—	—	—	—	4·2	9201·3
Ausztrália — Australie	15310·2	—	—	15310·2	—	—	—	—	58·6	58·6	15368·8
Főösszeg — Total	112538·9	58094·5	3532·5	174165·9	83238·2	354·8	1780·4	56·5	58·6	85488·5	259654·4

¹⁾ A Wirtsch. u. Stat. nyomán. (L. 1925. évf. 16. sz.) — *D'après „Wirtsch. u. Stat.“ (Voir année 1925, numéro 16.)*

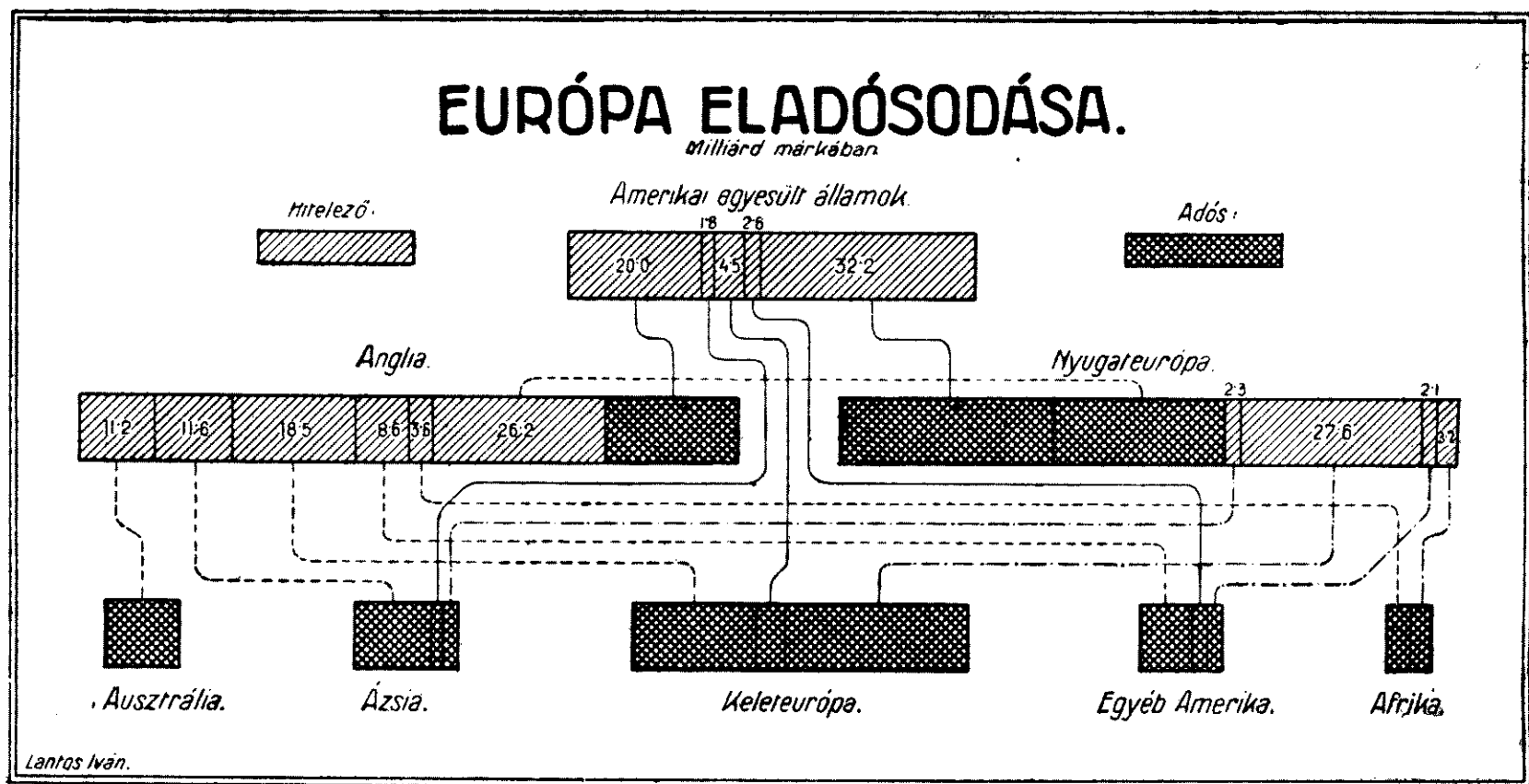
A világ államainak egymásközti adósságai (millió pengőben).

Dettes entre les Etats (en millions de pengős).

A d ó s o k <i>Débiteurs</i>	H i t e l e z ő k — C r é a n c i e r s											
	E u r ó p a — E u r o p e						Tengerentúl — <i>Pays d'outre-mer</i>					
	Anglia <i>Angle- terre</i>	Többi entente- állam - <i>Les autres Etats de l'Entente</i>	Sem- leges <i>Neutres</i>	Közép- és Kelet- Európa - <i>Europe Centr. et Orient.</i>	Egyéb <i>Autres</i>	Össze- sen <i>Ensemble</i>	Amerikai Egy- Államok - <i>Etats Unis d'Amérique</i>	Angol világhír. <i>Empire britannique</i>	Egyéb <i>Autres</i>	Össze- sen <i>En- semble</i>	Világ <i>Monde entier</i>	Tiszta- adósság <i>Dette nette</i>
Anglia — <i>Grande-Bretagne</i>	—	2.003·4	—	1.669·4	—	3.672·8	27.224·9	213·0	85·8	27.523·7	31.196·5	—
Franciaország — <i>France</i>	18.926·1	—	125·2	—	—	19.051·3	25.402·0	32·8	251·6	25·686·4	44.737·7	21.191·1
Belgium — <i>Belgique</i>	758·8	4.019·7	102·4	—	—	4.880·9	3.775·8	38·7	—	3.814·5	8.695·4	7.631·8
Olaszország — <i>Italie</i>	16.207·9	386·4	—	—	—	16.594·3	11.992·0	—	—	11.992·0	28.586·3	26.327·3
Portugália — <i>Portugal</i>	1.674·0	76·8	—	—	—	1.750·8	—	—	—	—	1.750·8	1.744·4
Luxemburg — <i>Luxembourg</i>	—	191·2	—	—	—	191·2	—	—	—	—	191·2	191·2
Entente Európa összesen — <i>Entente europ. entière</i>	37.566·8	6.677·5	227·6	1.669·4	—	46.141·3	68.394·7	284·5	337·4	69.016·6	115.157·9	1) 24.257·9
Svédország — <i>Suède</i>	—	—	—	—	907·5	907·5	314·5	—	—	314·5	1.222·0	1.005·4
Norvégia — <i>Norvège</i>	111·4	—	22·9	—	497·1	631·4	552·3	—	—	552·3	1.183·7	1.036·8
Dánia — <i>Danemark</i>	—	—	—	—	426·3	426·3	708·1	—	—	708·1	1.134·4	1.116·3
Hollandia — <i>Pays-Bas</i>	—	—	—	—	—	—	573·4	—	—	573·4	573·4	—
Svájc — <i>Suisse</i>	—	—	—	—	—	—	543·4	—	—	543·4	543·4	405·6
Spanyolország — <i>Espagne</i>	—	—	—	—	1.004·8	1.004·8	—	—	—	—	1.004·8	882·0
Semleges Európa összesen — <i>Neu- tres europ. ensemble</i>	111·4	—	22·9	—	2.835·7	2.970·0	2.691·7	—	—	2.691·7	5.661·7	3.347·5
Németország — <i>Allemagne</i>	333·8	235·5	190·5	—	—	759·8	629·0	—	—	629·0	1.388·8	617·8
Danzig — <i>Dantzig</i>	41·7	—	—	—	—	41·7	—	—	—	—	41·7	41·7
Cseh-Szlovákia — <i>Tchéco-Slovaquie</i>	187·0	600·6	—	—	—	787·6	938·8	—	—	938·8	1.726·4	1.574·1
Ausztria — <i>Autriche</i>	705·1	802·1	112·4	92·3	—	1.711·9	297·1	—	—	297·1	2.009·0	1.886·9
Magyarország — <i>Hongrie</i>	289·3	534·6	44·4	33·5	—	901·8	53·9	—	—	53·9	955·7	955·7
Románia — <i>Roumanie</i>	1.013·1	1.715·0	1·6	143·7	—	2.873·4	431·7	—	—	431·7	3.305·1	3.278·3
Bulgária — <i>Bulgarie</i>	—	102·7	—	341·2	1.185·5	1.629·4	—	—	—	—	1.629·4	1.629·4
Sz. H. Sz. állam — <i>Royaume S. C. S.</i>	910·4	1.640·0	—	—	860·1	3.410·5	454·0	—	—	454·0	3.864·5	3.716·1
Görögország — <i>Grèce</i>	2.039·3	653·8	—	—	—	2.693·1	155·8	45·8	—	201·6	2.894·7	2.872·9
Törökország — <i>Turquie</i>	—	—	—	—	4.112·4	4.112·4	—	—	—	—	4.112·4	4.112·4
Lengyelország — <i>Pologne</i>	137·8	1.643·4	66·6	—	—	1.847·8	1.363·4	—	—	1.363·4	3.211·2	3.211·2
Litvánia — <i>Lithuanie</i>	—	0·5	—	—	—	0·5	39·1	—	—	39·1	39·6	39·6
Lettország — <i>Lettonie</i>	7·8	—	7·2	—	—	15·0	36·0	—	—	36·0	51·0	51·0
Esztország — <i>Esthonie</i>	37·7	5·9	1·4	—	—	45·0	104·6	—	—	104·6	149·6	149·6
Oroszország — <i>Russie</i>	21.054·7	7.225·4	—	—	14.916·2	43.196·3	1.437·3	—	726·6	2.163·9	45.360·2	42.934·0
Finnország — <i>Finlande</i>	67·4	120·5	299·5	—	578·7	1.066·1	214·2	—	—	214·2	1.280·3	1.280·3
Közép- és Kelet-Európa összesen — <i>Europe Centr. et Orientale ens.</i>	26.825·1	15.280·0	723·6	610·7	21.652·9	65.092·5	6.154·9	45·8	726·6	6.927·3	72.019·6	68.487·2
Európa összesen — <i>Europe entière</i>	64.503·3	21.957·5	974·1	2.280·1	24.488·6	114.203·6	77.241·3	330·3	1.064·0	78.635·6	192.839·2	18.673·4
Kanada — <i>Canada</i>	1.765·4	—	—	—	—	1.765·4	1.206·0	—	—	1.206·0	2.971·4	2.854·2
Délafrika — <i>Afrique du Sud</i>	3.663·2	—	—	—	—	3.663·2	—	—	—	—	3.663·2	3.663·2
India — <i>Inde</i>	9.493·8	—	—	—	—	9.493·3	—	—	—	—	9.493·3	9.493·3
Ausztrália — <i>Australie</i>	12.113·9	—	—	—	—	12.113·9	—	—	—	—	12.113·9	12.113·9
Új-Zéland — <i>Nouvelle-Zélande</i>	3.196·4	—	—	—	—	3.196·4	—	58·6	—	58·6	3.255·0	3.255·0
Ázsiai gyarmatok — <i>Colonies asiat.</i>	1.436·2	—	—	—	—	1.436·2	—	—	—	—	1.436·2	1.097·2
Afrikai gyarmatok — <i>Colonies afric.</i>	1.067·5	—	—	—	—	1.067·5	—	—	—	—	1.067·5	1.067·5
Amerikai gyarmatok <i>Colonies amér.</i>	455·2	—	—	—	—	455·2	88·7	—	—	88·7	543·9	543·9
Brit birtokok összesen — <i>Possessions britanniques ensemble</i>	33.191·1	—	—	—	—	33.191·1	1.294·7	58·6	—	1.353·3	34.544·4	34.029·7
Francia gyarmatok - <i>Col. françaises</i>	—	1.751·8	—	—	—	1.751·8	—	—	—	—	1.751·8	1.751·8
Belga " " <i>belges</i>	98·7	500·7	—	—	—	599·4	—	—	—	—	599·4	599·4
Dán " " <i>danoises</i>	—	—	17·2	—	—	17·2	—	—	—	—	17·2	17·2
Holland " " <i>holland.</i>	306·1	—	1.252·6	—	—	1.558·7	857·6	—	—	857·6	2.416·3	2.416·3
Amerikai " " <i>améric.</i>	—	—	—	—	—	—	1.152·0	—	—	1.152·0	1.152·0	1.152·0
Egyéb gyarmatok összesen — <i>Aut- res colonies ensemble</i>	404·8	2.252·5	1.269·8	—	—	3.927·1	2.009·6	—	—	2.009·6	5.936·7	5.936·7
Japán — <i>Japon</i>	2.962·5	494·7	—	—	—	3.457·2	857·4	—	—	857·4	4.314·6	2.873·1
Kína — <i>Chine</i>	1.491·9	1.019·6	7·2	1.147·5	—	3.666·2	140·2	—	657·8	798·0	4.464·2	4.464·2
Siam — <i>Siam</i>	228·2	—	—	—	—	228·2	—	126·0	—	126·0	354·2	354·2
Perzsia — <i>Perse</i>	112·4	—	—	—	—	112·4	—	—	—	—	112·4	112·4
Egyiptom — <i>Egypte</i>	—	—	—	—	2.572·8	2.572·8	—	—	—	—	2.572·8	2.516·2
Libéria — <i>Libérie</i>	8·0	—	—	—	—	8·0	4·2	—	—	4·2	12·2	12·2
Afrika és Ázsia összesen — <i>Afri- que et Asie ensemble</i>	4.803·0	1.514·3	7·2	1.147·5	2.572·8	10.044·8	1.001·8	126·0	657·8	1.785·6	11.830·4	10.332·3
Középamerika összesen — <i>Amérique centrale entière</i>	920·6	71·3	—	—	1.842·0	2.833·9	311·2	—	—	311·2	3.145·1	3.145·1
Délamerika összesen — <i>Amérique du Sud entière</i>	8.716·1	1.081·3	63·1	104·9	—	9.965·4	1.379·6	—	13·6	1.393·2	11.358·6	11.121·0
Tengerentúl összesen — <i>Pays d'out- re-mer ensemble</i>	48.035·6	4.919·4	1.340·1	1.252·4	4.414·8	59.962·3	5.996·9	184·6	671·4	6.852·9	66.815·2	2) 64.564·8
Világ összesen — <i>Monde entier</i>	112.538·9	26.876·9	2.314·2	3.532·5	28.903·4	174.165·9	83.238·2	514·9	1.735·4	85.488·5	259.654·4	—
Tiszta hitelezők — <i>Créanciers nets</i>	81.342·4	—	—	—	28.903·4	—	83.238·2	—	—	18.673·4	—	—

1) Netto hitelezők. — Créanciers nets.

2) Az Amerikai Egyesült-Államok kivételével. — Excepté les Etats-Unis d'Amérique.

1 pengő = 0.734 ar. márká, 1 ar. márká = 1.362 pengő.

A világ eladósodottságának mérlege (milliárd pengő).

Bilan de l'endettement du monde (en milliards de pengős).

A d ó s D é b i t e u r s	Hitelező — Créanciers		
	Mai névleges állapot — Etat nominal actuel	Az orosz adósságok nélkül — Non compris la dette russe	A jóvátételi kötelezettségek beszámításával — Y compris les réparations de guerre
Anglia — Grande-Bretagne	+ 81.3	+ 62.0	+ 77.0
Nyugat-Európa ¹⁾ — Europe occidentale	— 31.5	— 53.7	— 6.0
Kelet-Európa — Europe orientale	— 68.5	— 25.6	— 88.3
Európa összesen — Europe entière	— 18.7	— 17.3	— 17.3
Egyesült-Államok — Etats-Unis d'Amér.	+ 83.2	+ 81.9	+ 81.9
Egyéb Amerika — Autres pays d'Amérique	— 18.3		
Ázsia — Asie	— 21.8	— 64.6	— 64.6
Afrika — Afrique	— 9.1		
Ausztrália — Australie	— 15.3		

¹⁾ Egyéb ántánt-államok és semlegesek. — *Autres Etats de l'Entente et neutres.*

Anglia követelés-többlete sem tudja ellensúlyozni s így egész Európa, az angol többletet is beszámítva, elvesztette hitelezői minőségét és a többi világrészek adósává vált.

Európa adósságainak terhe nagyon egyenlőtlenül oszlik meg az európai államok között. Anglia, mint már említve volt, 81.3 milliárdnyi követelésével a hitelező államok közé tartozik. De magán a kontinensen is egyenlőtlenül oszlanak meg az adósságterhek.

Az orosz adósságok törlése Európa adós-jellegén mit sem változtatna, mert a tengerentúli orosz adósságok összege túlcsekély ahhoz, hogy eltörlésük érezhetően tehermentesítene az európai kontinenst. Az orosz adósságok törlése csak a főhitelezőt, Nyugat-Európát érintené súlyosan és tenné Európának ezt a részét a világ legnagyobb adósává.

A jóvátételi kötelezettségek számbavétele természetesen gyökeresen megváltoztatja a helyzetet. A békeszerződések a győztes államokat tehermentesíteni s a háború következményeit a legyőzöttekre áthárítani igyekeznek. Ha az orosz adósságokat és a jóvátételt is számbavesszük, az európai adósságok megoszlása a következő:

	milliárd pengő
Anglia — Grande-Bretagne	+ 96.3
Nyugat-Európa — Europe Occidentale	+ 16.2
Kelet-Európa — Europe Orientale	— 131.2
Európa összesen — Europe entière	— 18.7

Ez esetben tehát a nyugateurópai terület is aktívvá válik és 130 milliárdot meghaladó óriási passzivitással Közép- és Kelet-Európára nehezedik az európai adósságok egész terhe.

A csődök száma néhány államban.¹⁾

Nombre des faillites en quelques Etats.

A csődök számának 1924-ig általában emelkedő tendenciája a gazdasági helyzet rosszabbodását tükrözi. A csődöknek a háborús és a háború után közvetlenül következő években megcsappant száma 1921-ben fokozatosan emelkedni kezdett. A havi átlag az

utolsó 3—4 évben a legtöbb országban meghaladta a háború előtti átlagot. 1925-ben azonban már világszerte jelei mutatkoznak a javulásnak s úgyszólván csak Magyarország és Németország igen szomorú havi adatai nagyobbak az 1924. évi adatoknál.

O r s z á g P a y s	1913	1921	1922	1923	1924	1 9 2 5										
						I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
						h a v i á t l a g moyennes mensuelles										
Olaszország — <i>Italie</i> . . .	616	149	297	474	607	674	629	599	598	630	618	702	495	509	678	—
Nagybrit. — <i>Grande-Bretagne</i> . . .	294	307	423	451	428	440	432	513	369	475	451	479	315	352	404	—
Hollandia — <i>Pays-Bas</i> . . .	174	261	256	256	255	277	258	287	253	240	231	284	175	212	250	—
Svájc — <i>Suisse</i>	152	195	283	351	368	371	370	354	338	304	363	360	271	408	319	—
Svédország — <i>Suède</i> . . .	—	56	57	46	46	49	50	59	57	40	51	50	38	42	60	36
Norvégia — <i>Norvège</i> . . .	317	432	388	289	263	256	267	266	262	282	254	278	212	260	267	—
Dánia — <i>Danemark</i> . . .	33	88	82	77	72	75	62	80	72	69	82	69	63	92	73	83
Finnország — <i>Finlande</i> . .	28	59	65	47	44	57	45	48	49	49	39	44	50	47	54	—
Németország — <i>Allemagne</i> .	40	12	31	34	42	47	31	44	36	28	12	25	20	—	—	—
Ausztria — <i>Autriche</i> . . .	815	256	82	23	504	796	723	776	687	807	766	797	751	914	1164	1320
Magyaror. — <i>Hongrie</i> . . .	—	—	—	9	37	53	64	54	78	48	60	47	60	37	75	—
Cseh-Szlov. — <i>Tchéco-Slov.</i>	—	3	3	1	5	7	17	26	41	36	39	40	34	37	53	53
Lengyelország — <i>Pologne</i>	—	32	240	303	204	272	226	248	216	213	188	168	151	145	200	—
Északam. Egyes.-Államok	—	—	4	2	9	35	46	35	32	38	23	—	—	—	—	—
<i>Etats-Unis d'Amérique</i>	1213	1668	1868	1597	1643	2340	1654	1654	1667	1572	1437	1451	1349	1234	1408	1467
Kanada — <i>Canada</i> . . .	152	193	298	276	185	267	247	198	178	162	136	130	105	152	149	183
Chile — <i>Chili</i>	—	14	10	6	11	21	8	8	10	13	12	14	16	9	—	—
Egyiptom — <i>Egypte</i> . . .	—	19	15	14	18	11	16	20	13	36	28	7	9	5	—	—
Délafrikai Unió — <i>Union de l'Afrique du Sud</i> . .	92	179	206	189	162	101	101	101	118	118	118	—	—	—	—	—
Új-Zéland — <i>Nouvelle-Zél.</i>	29	30	58	56	55	31	49	56	45	40	63	70	41	53	73	—

¹⁾ A Bulletin Mensuel de Statistique adatai. Az 1925. évi magyarországi adatok helyesbítették s a Szemlének gazdasági jelzőtáblájában eddig közölt adatoktól is eltérnek. Ennek oka, hogy ezúttal a naptári hónapok adatai, míg korábban a hó közepén lezárt egyhavi időszak adatai közöltek.

Magyarország nemzetközi fizetési mérlegének alakulása 1923-ban és 1924-ben.

Formation de la balance internationale des paiements de la Hongrie en 1923 et en 1924.

A Magyar Statisztikai Szemle 1925. évi 11—12. számában Magyarország 1923. és 1924. évi nemzetközi fizetési mérlege cím alatt a 493—498 lapon közölt táblázat 15/c tételénél a tábla összeállítása alkalmával történt tévedés folytán nem vétetett fel a malmok és cukorgyárak által visszafizetett campagne-hiteleknek az a része, amely a valutáris célokra felvett hitelekre fiztetett vissza s a fizetési mérleget ismertető szövegben ezen a címen 1923-ra 4,051,092, 1924-re 36,568,123 aranykorona összeggel külön ki van mutatva. Ezen adatoknak a táblázatba való beiktatásával úgy a 15/c tétel, továbbá a megfelelő összesítő tételek, valamint az 1924. évi mérleg egyenlege módosul, úgy, hogy végeredményben 36,305,315 aranykorona passzív egyenleg jelentkezik.

Par suite d'une erreur commise lors de l'élaboration du tableau publié, sous le titre ci-dessus, aux pages 493—498 de notre numéro 11—12 de 1925, on n'a pas compris, au poste 15/c, cette partie des emprunts de campagne remboursés par les moulins et raffineries de sucre qui fut remboursée sur les emprunts contractés, pour se procurer des devises afin de maintenir le cours de la couronne et qui, d'après l'étude relative à la balance des paiements, montait en 1923 à 4,051,092 couronnes-or, et en 1924, à 36,568,123. En comprenant ces sommes au tableau, le poste 15/c, ainsi que les totaux généraux connexes et le solde de la balance de 1924 se modifient, et la balance se solde par un passif de 36,305,315 couronnes-or.

Könyvismertetések.

Chronique de livre.

Johannes Müller: Deutsche Wirtschaftsstatistik. Ein Grundriss für Studium und Praxis. Jena, 1925. XII. és 333. l.

A gazdasági vonatkozású számadat-szükséglet kielégítésének megkönnyítése képezi ennek a könyvnek a célját. A gazdasági élet legkülönbözőbb területei tekintetében közli, hogy Németországról mely forrásokból meríthető tájékozódás, miután pedig a statisztika legnagyobb veszélyét az képezi, hogy a közönség az általa nyújtott adatokat kritika nélkül fogadja és alkalmazza, ismerteti az adatok nyelésének módját és figyelmeztet arra, hogy mely hibaforrások érvényesülésével kell számolni és hogy a statisztikai fogalommeghatározások hol és mely mértékben térnek el a közgazdasági hasonló hangzású fogalmak tartalmától. Az egyes fejezeteket ezenfelül az egyes tárgykörökre vonatkozó legfontosabb összefoglaló adatok élénkítik és irodalmi tájékoztatók egészítik ki.

A könyv hasznos, miután a rendszeres gazdasági statisztikai munkák száma még igen csekély. Kiterjed a népesség foglalkozási és társadalmi tagozódására, az érdekképviselőkre, a termelés egész területére stb. stb. Az egyes részletkérdésekre vonatkozó módszertani megjegyzések a szerző alapos gyakorlati tudását igazolják. Sajnálatos azonban, hogy nem kísérelte meg a matematikai statisztikai módszer érdekesnek ígérkező alkalmazását a gazdasági statisztika területén. Az összefüggések okozati vizsgálatától is tartózkodik, magyarázatai és felvilágosításai a leíró statisztika ismérveit nem haladják meg. Alighanem ez annak is az oka, hogy messzebbmenően kidolgozott kérdések, mint pl. a munkabér-statisztika módszerei vagy a jövedelem-statisztika Pareto által előre vitt területe mostoha rövidséggel vannak elintézve.

A gazdasági statisztikai feldolgozás terén rendkívül fontos interpoláció ügye még csak említve sincs sehol. Az indexszámok készítésének elvi alapjai is az elnagyolás tüneteit viselik.

A részleteiben mégis becses munkának leggyengébb fejezete a gazdasági statisztikának a tudományok körén belül elfoglalt helyzetével foglalkozik. Eszerint a gazdasági statisztika önálló tudomány volna, mely a gazdasági élet tömegjelenségeivel foglalkozik, a statisztikai módszer alapján. Nézetem szerint — s ez távolról sem jelenti a statisztikai munka lebecsülését — a statisztikai módszer alkalmazása ugyan kétségtelenül értékes eredményekkel jár a gazdasági kérdések vizsgálatánál is, a módszer egy-
magában, önálló tárgykör vagy sajátos szemszög nélkül, nem alkalmas azonban arra, hogy tudományt

képezzen. A demológia e tekintetben természetesen más megítélés alá esik, annak önálló tudományjellege elismerhető. A gazdasági statisztika elégedjék meg viszont azzal, hogy a gazdasági viszonyok felderítésének mind nélkülözhetetlenebb eszközévé fejlődik.

Ervin Scheu: Deutschlands wirtschaftsgeographische Harmonie, Breslau, 1924. VIII. és 175. l.

Scheu lipcei egyetemi tanár könyve sikerült kísérletet jelent egy eddig elhanyagolt gazdaságstatisztikai feladat megoldására. Németország különböző vidékeinek gazdasági összefüggését és egymásra utaltságát próbálja igazolni, az ilyen jellegű munkánál szükségképpen és egyedül helyesen figyelembe veendő földrajzi tájegységek alapján. Azt kívánja tehát bemutatni, hogy a különböző országok és tartományok gazdaságilag miként, mely árucikkek tekintetében érintkeztek egymással s hogy ezen jószágcsere mely mértékben befolyásolták természeti tényezők. A külkereskedelmi statisztika egyik céljához hasonló feladatot old tehát meg Németország különböző tájegységei tekintetében (a külkereskedelmi statisztika másik célja: az áruforgalomnak a fizetési mérleg alakulására gyakorolt hatása természetesen ebben a vonatkozásban nem jön számba, bár az is érdekes lehetne). Az alkalmazott módszer részben a termelés és fogyasztás adatainak, részben a vasutak és belvízi hajózási vállalatok áru fuvarozására vonatkozó adatok felhasználásából áll. Ezeket az adatokat olyként állítja össze, hogy egyrészt kimutatja, hogy a különböző cikkek egyes termelővidékeinek termelése hova értékesített, másrészt leírja, hogy a fogyasztási gócpontoknak bizonyos árúkra irányuló kereslete mely tájakról nyert kielégítést.

A módszer helyes és az eredményeknek térkép-vázlatokon való közlése szemléltető. Sajnálatos azonban, hogy Scheu oly kevés számadatot közöl s inkább csak a tendenciák vázolására helyez súlyt. Az is kár, hogy a gazdasági település kérdésének elmélete elhanyagolt marad, noha kétségtelen, hogy a jószágcsere alakulásának szükségszerűségébe annak segítségével mélyebb betekintést nyerhetett volna. Viszont el kell ismerni, hogy sok nehézség toronyosult Scheu munkájával szemben. Így a közlekedési statisztika felépítésére való tekintettel nehéz a földrajzi tájegységek adatait szétválasztani, továbbá ismeretes az, hogy úgy a termelési, mint a fogyasztási statisztika sok tekintetben hiányos. Újabb statisztikai adatok részbeni hiánya következtében nagyrészt háború előtti adatok vannak felhasználva, ami minden-

esetre azzal az előnnyel is jár, hogy a versaillesi békeszerződés következtében Németország által elvesztett területek Németország egyéb területeivel való gazdasági összefüggését megfelelően ki lehetett domborítani.

Igen öröndetes, hogy — mit a gazdasági földrajz a világgazdaság tekintetében már régóta mivel — a gazdasági telephelynek, a termelésnek és a fogyasztásnak a térhez való viszonya végre egy ország szélesebb területén belül is figyelemben részesül. Az áruforgalom irányát eddig csak a vámhatároknál figyelték meg tüzetesen: milyen hasznos lett volna pedig, ha a békeszerződések során részletesebb számadatokkal tudtuk volna azt igazolni, mit így *Buday* tanulmányában számszerűleg nem minden irányban bizonyíthatott, hogy t. i. a Magyarbirodalom nem csupán földrajzi tájegységet képezett, hanem egyúttal részeinek gazdasági összefüggése és jószágcsereje révén oly gazdasági egység is volt, melynek megbolygatása Közép-Európa gazdasági termelékenységét csökkenti. A Magyarbirodalom különböző részei egymásra gyakorolt gazdasági vonzásának kimutatása olyan jellegű munka volna, amilyent Magyarország városi lakosságára nézve a belső vándorlások tekintetében *Kenéz Béla* már húsz évvel ezelőtt elvégzett.

Weltmontanstatistik, herausgegeben von der Preussischen Geologischen Landesanstalt. — Die Versorgung der Weltwirtschaft mit Bergwerkserzeugnissen, I. 1860—1922, — I. Teil, Kohlen, Erdöl und Salze, bearbeitet von M. Meisner, Stuttgart, 1925, mit 132 Zahlentafeln und 69 Abbildungen. XII. és 230. l.

A *Meisner* által összegyűjtött és rövid kommentárral ellátott adatok oly tárgyakra és kérdésekre vonatkoznak, melyek ma úgy a világpolitika, mint a közérdeklődés középpontjában állanak. A könyvben megtalálhatók a kőszénre és a barnaszénre, a kőolajra, földgázra és hasonló anyagokra, valamint a kősóra, kálisóra, chilesalétromra és a levegőből előállított nitrogénre vonatkozó adatok, melyek a vonatkozó anyagok melléktermékeire (pl. koksza, stb.) is kiterjednek mindig. Az adatgyűjtemény tartalmazza a termelés mennyiségét, értékét, a ki- és behozatalt, a fogyasztást, az árakat, a munkáslétszámot, a munka eredményességét, az üzemi baleseteket, a kitermelhető készletmennyiségeket, a kőolajnál a termelés finanszírozására vonatkozó adatokat is. Az adatok elsősorban az 1900—1913. évekről szólnak, az azt megelőzőekről csak néhány szám tájékoztat, az 1914—1922, nagy változásokat magába foglaló évek azonban ugyancsak kielégítően vannak ismertetve. A munka érdeme, hogy az egész világra kiterjedő adatokat közöl, használhatóságát irodalmi tájékoztatók és tárgymutató növeli. A közölt adatok bizonyos mértékig statisztikailag fel vannak dolgozva, a megoszlást, fejlődést szemléltető viszonyszámok ki vannak számítva. Az egész mégis csak nyersanyagszerű adatgyűjtemény, annak azonban rendkívül hasznos és becses. Sajnálatos mindamellett, hogy a bányatermelés konjunktúráinak vázolója és azok összefüggésbe hozatala az általános gazdasági konjunktúrákkal elmaradt.

A munka rendkívül gondos és tetszetős kiállítását, a szép kivitelt, nagyszámú grafikonokat külön is meg kell dicsérni.
Varga István dr.

A m. kir. közp. statisztikai hiv. könyvtárába újabban érkezett fontosabb munkák jegyzéke.

Liste des principaux ouvrages récemment arrivés à la bibliothèque de l'Office central royal de statistique de Hongrie.

Nemzetközi vonatkozású művek. (*Publications d'intérêt international.*) — *Mémoire sur les balances des paiements et sur les balances du commerce extérieur.* 1910/1924. II. Société des Nations. Genève.

Ausztria. (*Autriche.*) — *Statistik des auswärtigen Handels Österreichs.* 1925. I. Halbjahr. Bundesministerium für Handel und Verkehr. Wien.

Statistisches Handbuch für die Republik Österreich. VI. Jahrgang. 1925. Bundesamt für Statistik. Wien.

Németország. (*Allemagne.*) — *Die Wahlen zum Reichstag am 4. Mai 1924 u. am 7. Dezember 1924.* Stat. Reichsamt. Berlin. (Stat. des Deutschen Reichs. 315, V.)

Kriminalstatistik. 1923. Stat. Reichsamt. Berlin. (Stat. des Deutschen Reichs. 320.)

Jahresberichte der Gewerbe-Aufsichtsbeamten und Bergbehörden. 1923/1924. I. Preussen. II. Bayern, Sachsen, Württemberg, Baden. III. Thüringen, Hessen, Hamburg, Mecklenburg-Schwerin, Oldenburg, Braunschweig, Anhalt, Bremen, Lippe, Lübeck, Mecklenburg-Strelitz, Waldeck, Schamburg-Lippe. IV. Zahlentafeln. Übersicht über die Gewerbe-Aufsichtsbeamten usw., ihre Hilfskräfte und die Aufsichtsbezirke. Gesamtsachverzeichnis. Reichsarbeitsverwaltung. Berlin.

Die endgültigen Ergebnisse der Volkszählung vom 16. Juni 1925 in den Gemeinden, Amtsbezirken, Landkommissarbezirken und für das Land Baden im ganzen. Badisches stat. Landesamt. Karlsruhe.

Stat. Jahrbuch der Stadt Magdeburg. 1914/1924. Stat. Amt. Magdeburg.

Svájc. (Suisse.) — *Annuaire stat. de la Suisse.* 33e Année, 1924. Bureau fédéral de stat. Berne.

Nagybritannia és Írország. (Grande-Bretagne et Irlande.) — *The registrar-general's statistical review of England and Wales.* 1924. (New annual series. No. 4). Tables: I. Medical. II. Civil. General register office. London.

Belgium. (Belgique.) — *Recensement général,* 1920. II. köt. Ministre de l'intérieur et de l'hygiène. Bruxelles.

Dánia. (Danemark.) — *Sylviculture du Danemark,* 1923. Département de stat. Copenhague. (Stat. Meddelelser. Raekke 4. Bind 74. Haefte 1.)

Svédország. (Suède.) — *Bergshantering,* 1924. Kommerskollegium. Stockholm.

Kroppsutvecklingen hos minderåriga industriarbetare i Sverige. K. socialstyrelsen. Stockholm.

Allmänna väg-och vattenbyggnader, 1924. Kungl. väg-och vattenbyggnadsstyrelsen. Stockholm.

Finnország. (Finlande.) — *Maanviljelys ja karjanhoito* 1924. Helsinki. (Suomen virallinen tilasto XIII/39).

Poststatistik. 1923. Helsinki. (Suomen virallinen tilasto X.III/21.)

Észtország. (Esthonie.) — *Élevage du bétail en Esthonie,* 1924. (Bureau central de stat. de l'Esthonie. Tallinn. (Stat. agricole. III.)

Stat. de l'hygiène publique. Bureau central de stat. de l'Esthonie. Tallinn. 1925. (Démographie III.)

Oroszország. (Russie.) — *Abrégé des données statistiques de l'Union des républiques socialistes soviétiques.* Administration centrale de la stat. Moscou. 1925.

Mouvement des prix en Ukraine, 1923. Dir. centrale de la stat. Kharkoff.

Les sociétés de crédit agricole de l'Ukraine en octobre 1924. Dir. centrale de la stat. Kharkoff.

Mouvement de la population des principales villes de l'Ukraine. 1923. Dir. centrale de la stat. Kharkoff.

L'instruction publique en Ukraine, janvier 1924. Les institutions d'éducation sociale. Dir. centrale de la stat. Kharkoff.

Románia. (Roumanie.) — *Stat. pour l'année agricole,* 1923/1924. II. La production agricole. Dir. stat. agricole și a publicațiilor. București.

Görögország. (Grèce.) — *Stat. du mouvement de la navigation.* 1922. Dir. de la stat. Athènes.

Japán. (Japon.) — *Résumé stat. du mouvement de la population de l'empire du Japon.* 5e Année. 1923. Bureau de la stat. générale. Tokio.

Egyiptom. (Égypte.) — *Annual return of shipping, cargo and passenger traffic in the ports of Egypt and Suez Canal transits,* 1924. Stat. department. Cairo.

Annual statement of the foreign trade of Egypt. 1920/1924. Stat. department. Cairo.

Ausztrália. (Australie.) — *Stat. register,* 1924 — 1925. XI/XII. rész. Local government and miscellaneous. Registrar gen. of Western Australia Perth.

© E G Y É B ©

Hírek az értékmegállapító bizottság köréből.

Nouvelles de la commission hongroise de la fixation de valeurs.

Címadoományozás. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága *Dunckel Károly* kereskedelmi tanácsosnak, a Magyar Acélárúgyár r.-t. ügyvezető igazgatójának a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

A bizottság kiegészítése. A m. kir. kereskedelemügyi Miniszter Úr a bizottság szervezeti szabályzata 3. §-ának 3. pontja alapján az Iparosok Országos Központi Szövetkezetét felvette a bizottságban képviselőre jogosult közgazdasági célú egyesületek közé. A szövetkezetet a bizottságban *Kertay Ferenc* aligazgató fogja képviselni.

A bizottság elnöke a szervezeti szabályzat 7. §-a alapján szakértőnek meghívta *Castiglione Henriket*, az Eco filmkereskedelmi és kölcsönző r.-t. igazgatóját.

Halálozás. Az értékmegállapító bizottságnak a múlt év december havában két szakosztályelnöke költözött el az élők sorából, királykúti *Bachruch Károly* és békei *Pirkner János*. *Bachruch* a XVII. szakosztályt (Mű és hangszerek, apróárúk, nemesfémek), *Pirkner* a IV. szakosztályt (Allatok, állati termékek) vezette. Mindketten egy emberöltőt meghaladó időt dolgoztak a bizottságban s ennek nagyobbik részét az elnöki tisztségben töltötték el. Úgy *Bachruch*, mint *Pirkner* a legkiválóbb szakemberek közé tartozott, akik sokoldalú elfoglaltságuk mellett a legnagyobb gondgal és lelkiismeretességgel foglalkoztak az értékmegállapító bizottság ügyeivel. Szakavatottságukat érezhetően fogja nélkülözni a bizottság.

Magyarország gazdasági jelzőtáblája. — Tableau économique de la Hongrie.

Megnevezés Désignation	Egység Unité	Háború előtti adatok ¹⁾ Données d'avant- guerre ¹⁾	1923	1924	1 9 2 5	
					november novembre	december décembre
1. Népmozgalom. — Mouvement de la population.		1909—1912. évi átlag moyenne de 1909—1912.				
Házasságkötések — Mariages	száma nombre	68.000	78.706	75.453	13.144	5.182
1000 lél. jut — Proport. pour 1000 âmes	"	9.1	9.6	9.1	19.4	7.4
Élve szülöttek — Nés-vivants	"	263.000	238.971	214.918	17.565	16.594
1000 lél. jut — Prop. pour 1000 âmes	"	35.2	29.2	26.0	25.9	23.6
Halálozás — Décès	"	174.000	159.287	164.371	9.870	11.717
1000 lél. jut — Prop. pour 1000 âmes	"	23.3	19.5	19.9	14.5	16.7
Egy éven aluli elhaltak — Décédés au-dessous d'un an	"	55.000	43.943	41.852	2.632	2.789
100 évesülöttre esik — Proportion pour 100 nés-vivants	"	20.9	18.4	19.5	15.0	16.8
Gümőkórban elhaltak — Décès causés par la tuberculose	"	27.000	25.215	25.758	1.246	1.435
1000 lél. esik — Prop. pour 1000 âmes	"	3.5	3.1	3.1	1.8	2.0
Szaporodás — Accroissement	"	89.000	79.684	50.547	7.695	4.877
1000 lél. jut — Prop. pour 1000 âmes	"	11.9	9.7	6.1	11.4	6.9
Kivándorolt — Émigrés	"	—	2.951	2.025	96	—
Visszavándorolt — Rémigrés	"	—	287	474	54	—
2. Munkapiac. — Marché du travail.						
Hatósági munkaközvetítők :						
Offices publics de placement :	száma nombre	—	80.331	100.094	5.162	4.710
Munkahelyek — Offres d'emploi	"	—	104.579	149.294	13.843	13.481
Munkakeresők — Demandes d'emploi	"	—	—	—	—	—
100 munkahelyre esett munkakereső Proportion des demandes d'emploi pour 100 offres d'emploi	"	—	130.2	149.1	268	286
Munkaközvetítés — Placements	"	—	51.888	49.493	3.117	2.888
100 munkahelyre esett közvetítés — Proportion des placements pour 100 offres d'emploi	"	—	64.2	49.4	60.4	61.3
Munkanélk. száma Nombr. des chômeurs :						
Keresztényszocialista szakszervezetek Syndicats socialistes-chrétiens		—	—	⁵⁾ 1.734	⁶⁾ 1.242	⁶⁾ 1.273
Szociáldemokrata szakszervezetek — Syndicats socialistes-démocrates		—	—	⁵⁾ 27.437	⁶⁾ 26.246	⁶⁾ 26.711
Együtt — Ensemble		—	—	⁵⁾ 29.171	⁶⁾ 27.488	⁶⁾ 27.984
Munkabérek ²⁾ — Salaires : ²⁾	órabér kor. salaires à l'heure en cour.					
Bádogos — Ferblantiers	"	—	—	7.721	9.218	9.636
Asztalos — Menuisiers	"	—	—	6.812	8.318	7.965
Szabó — Tailleurs	"	—	—	8.581	9.136	8.690
Kőműves — Maçons	"	—	—	8.459	10.333	8.750
Napszámos — Journaliers	"	—	—	4.853	6.074	6.563
Gyári munkásnő — Ouvrières de fabr.	"	—	—	2.964	3.721	3.840
Napszámosnő — Journalières	"	—	—	3.715	4.889	6.163
3. Termelés. — Production.		1911/13. évi átl. moyenne de 1911—1913				
Búza — Froment	q	22,206.183	18,426.572	14,034.771	—	⁷⁾ 18.942.014
Rozs — Seigle	"	8,248.424	7,944.139	5,614.498	—	⁷⁾ 7,742.259
Árpa — Orge	"	7,869.244	5,937.613	3,203.123	—	⁷⁾ 5,224.057
Zab — Avoine	"	4,449.918	3,985.575	2,280.718	—	⁷⁾ 3,560.879
Tengeri — Mais	"	15,024.289	12,509.418	18,828.066	—	⁸⁾ 23,488.383
Burgonya — Pommes de terre	"	19,507.196	13,342.276	15,351.479	—	⁸⁾ 23,054.775
Cukorrépa — Betteraves à sucre	"	15,867.212	8,635.888	12,742.032	—	⁸⁾ 15,252.572
Bor (mustterm.) — Vin (production de moût)	hl	1,997.622	4,696.560	1,363.172	—	⁹⁾ 3,589.523
Kőszén ³⁾ — Houille ³⁾	q	8,060.857	6,786.436	6,886.750	598.105	—
Barnaszén ³⁾ — Lignite ³⁾	"	54,525.932	62,246.767	57,416.547	5,146.511	—
Szesz — Alcool	hl	—	⁴⁾ 238.856	⁴⁾ 225.144	54.478	—
Cukor (nyerscukorértékben) — Sucre (en valeur de sucre brut)	q	2,758.927	⁴⁾ 818.820	⁴⁾ 1,234.450	630.120	—

¹⁾ Az adatok Magyarország mai területére vonatkoznak. — Les données se rapportent au territoire actuel de la Hongrie. —
²⁾ A munkaközvetítés alkalmával felajánlott munkabérek mérlegelt átlaga. Csak budapesti adatok. — Moyenne pondérée des salaires
offerts par les bureaux de placement de Budapest. Ces données ne se rapportent qu'à Budapest. — ³⁾ Nettó termelési adatok. —
Données nettes de la production. — ⁴⁾ A feltüntetett évvel végződő gazdasági év adatai. — Données de la campagne finissant
à l'année indiquée. — ⁵⁾ Átlag. — Moyenne. — ⁶⁾ A hó utolsó napján megállapított adatok. — Données établies au dernier jour
du mois. — ⁷⁾ A cséplési statisztikai összeírás ideiglenes adatai. — Données provisoires de la statistique du battage. — ⁸⁾ A m.
kir. földművelésügyi miniszter szeptember hó 30-án kiadott vetésjelentése szerint. — D'après le rapport du 30 septembre du
ministre royal hongrois de l'Agriculture. — ⁹⁾ Az 1925 évre vonatkozó ideiglenes adat. — Données provisoires relatives à 1925.

(folytatás — suite)

Megnevezés <i>Désignation</i>	Egység <i>Unité</i>	Háború előtti ad. <i>Données d'avant- guerre</i>	1923	1924	1 9 2 5	
					november <i>novembre</i>	december <i>décembre</i>
4. Pénz és hitel.¹⁾ — Monnaie et crédit.¹⁾		1913				
A korona zürichi árfolyama — <i>Cours du change de la cou- ronne à Zurich</i>	100K = sv. fr. 100 cour. = francs suiss. 1 sv. fr. = kor. 1 fr. suiss. = couronnes.	105.01	0.0305	0.007025	0.00727	0.007255
Postatakarékpénztári betétállá- dék — <i>Effectif des dépôts à la Caisse d'épargne postale</i> .	millió kor. <i>en millions de cour.</i>	—	104.699	1,884.895	1,432.919	1,331.328
13 legnagyobb pénzint. betétáll. — <i>Effectif des dépôts des 13 établ. de crédit les plus importants</i>	"	—	421.654	3,454.371	4,821.886	5,179.637
Csődök — <i>Faillites</i>	száma <i>nombre</i>	—	15	58	53	39
Kényszeregyezségek — <i>Concor- dats judiciaires</i>	"	—	—	—	141	173
Magyar Nemzeti Bank — <i>Banque Nationale de Hongrie</i> :						
Érckészlet — <i>Encaisse métall.</i> : (arany, ezüst, devizák és valu- ták — <i>or, argent, devises et valeurs</i>)		—	—	³⁾ 2479497	⁴⁾ 265511575	⁴⁾ 267242447
Leszámított váltók, közraktári jegyek és értékpapírok — <i>Trai- tes, warrants et titres escomptés</i>		—	—	³⁾ 1976888	⁴⁾ 126051034	⁴⁾ 134181302
Jegyforg. — <i>Billets en circul.</i>		—	—	³⁾ 4513990	⁴⁾ 406420659	⁴⁾ 415514996
Kamatláb — <i>Taux en banque</i>	%	—	—	12.5	7	7
Tőzsdeindex ²⁾ — <i>Indice de la Bourse</i> ²⁾	száma <i>nombre</i>	100	32.6	13.3	10.3	10.2
Nagykereskedelmi indexszám — <i>Nombre-indice des prix de gros</i>	"	1	7.915	23.466	18.611	18.832
Megélhetési indexszám — <i>Nombre- indice du coût de la vie</i> . .	"	1	—	17.103	14.274	14.743
5. Külkereskedelmi forgalom Commerce extérieur.						
Behozatal — <i>Importation</i> . . .	drb — <i>pièces</i>	—	164.720	327.589	81.798	—
	q	—	37,540.090	45,135.320	5,203.165	—
	ezer ar. kor. <i>en milliers de couronn.-or</i>	—	422.985	702.806	71.923	—
Kivitel — <i>Exportation</i> . . .	drb — <i>pièces</i>	—	1,195.174	1,217.297	38.146	—
	q	—	12,089.211	16,956.746	2,769.527	—
	ezer ar. kor. <i>en milliers de couronn.-or</i>	—	338.088	575.010	79.830	—

¹⁾ A csődök kivételével év-, illetve hóvégi adatok. — *Excepté les faillites, ces données se rapportent à la fin de l'année, respectivement à la fin du mois.*

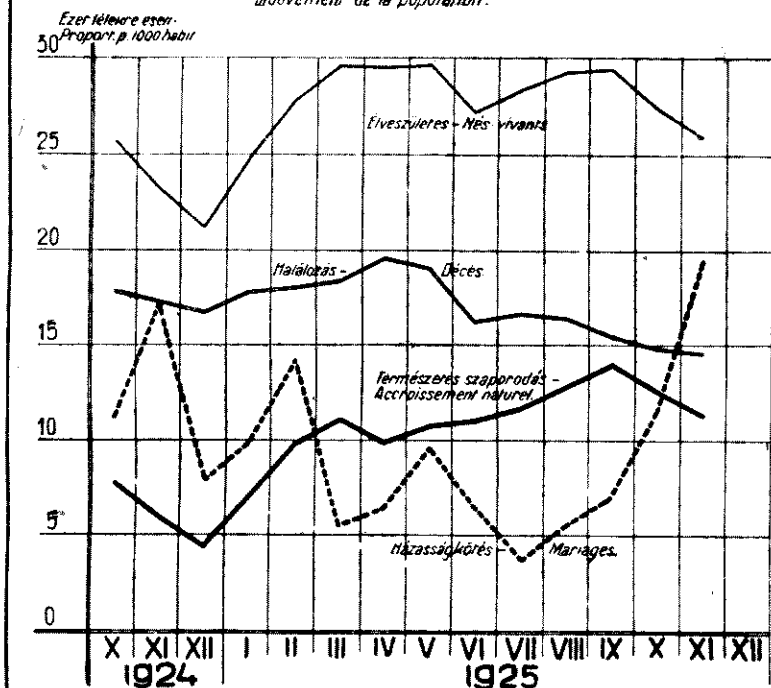
²⁾ Az 1913. évi részvényállományt érintő tőkeváltozások számbavételével. — *Eu égard aux changements de capitaux affectant l'effectif d'actions de 1913.*

³⁾ Milliő koronákban. — *En millions de couronnes.*

⁴⁾ Pengőkben. Egy pengő értéke 12.500 korona. — *En pengő-s. Un pengő vaut 12.500 couronnes.*

NÉPMOZGALOM.

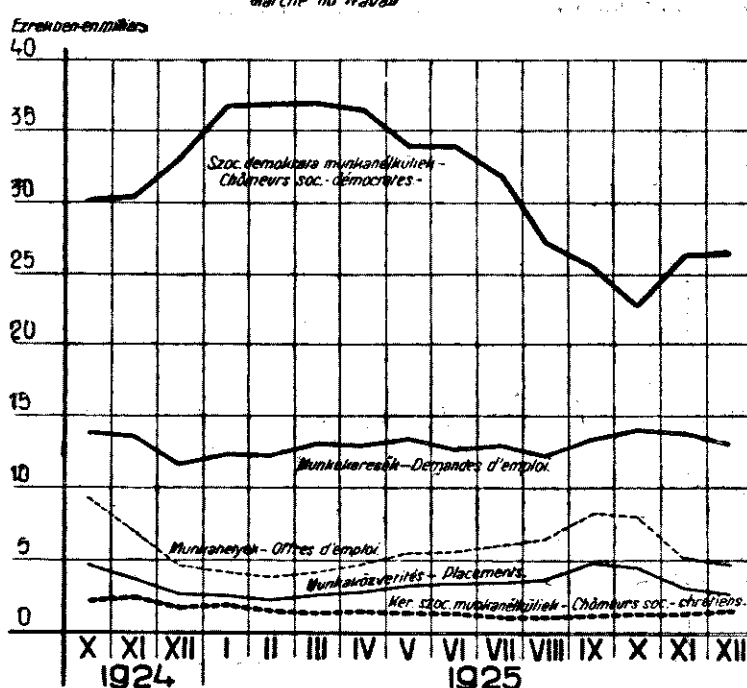
Mouvement de la population.

Lantos I.

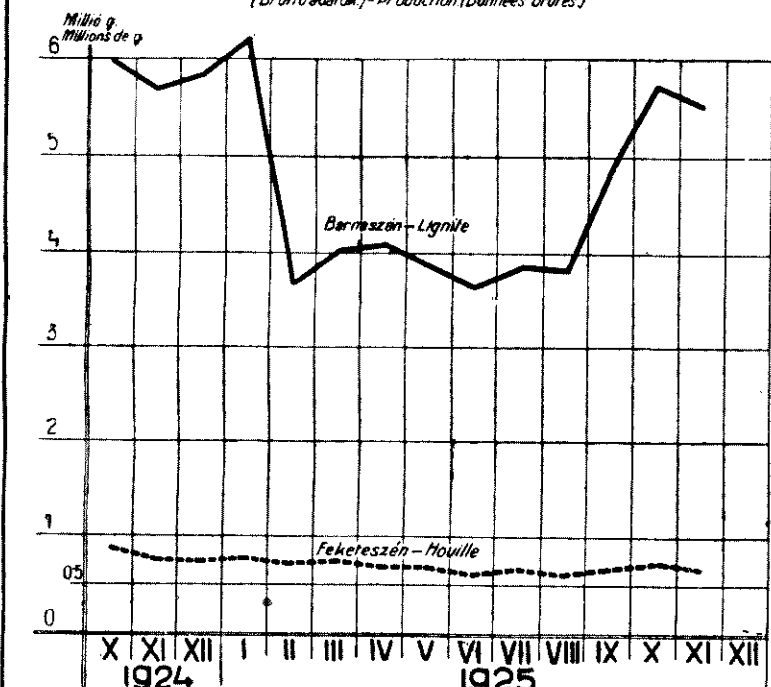
MUNKAPIAC.

Marché du travail.

TERMELÉS.

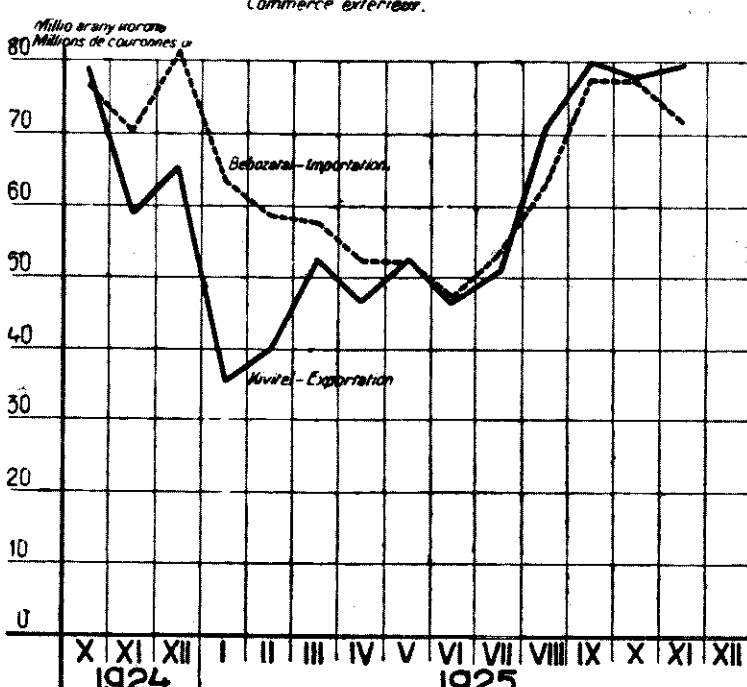
(Bruttó adatok.) - Production (Données brutes)

Lantos I.

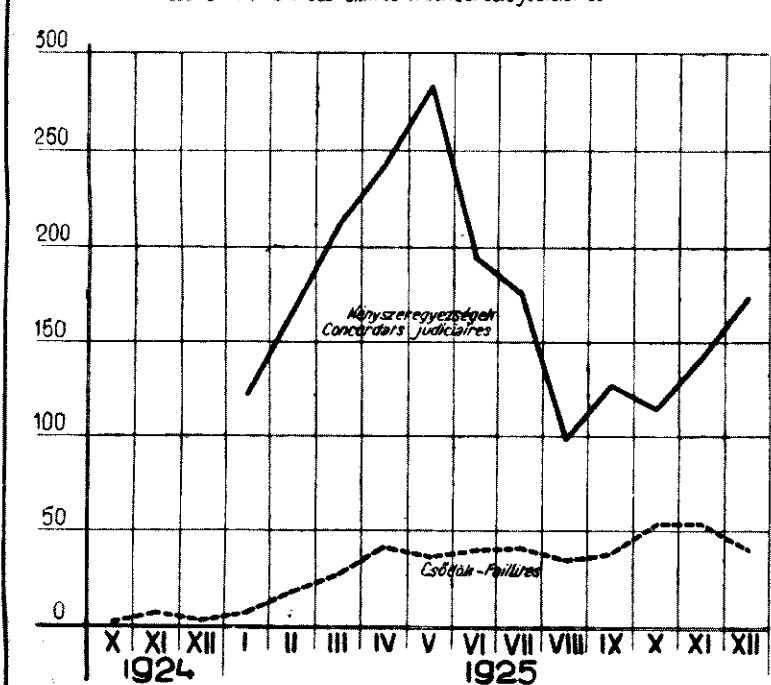
KÜLKERESKEDELMI FORGALOM

Commerce extérieur.

CSŐDÖK ÉS KÉNYSZEREGYEZSÉGEK

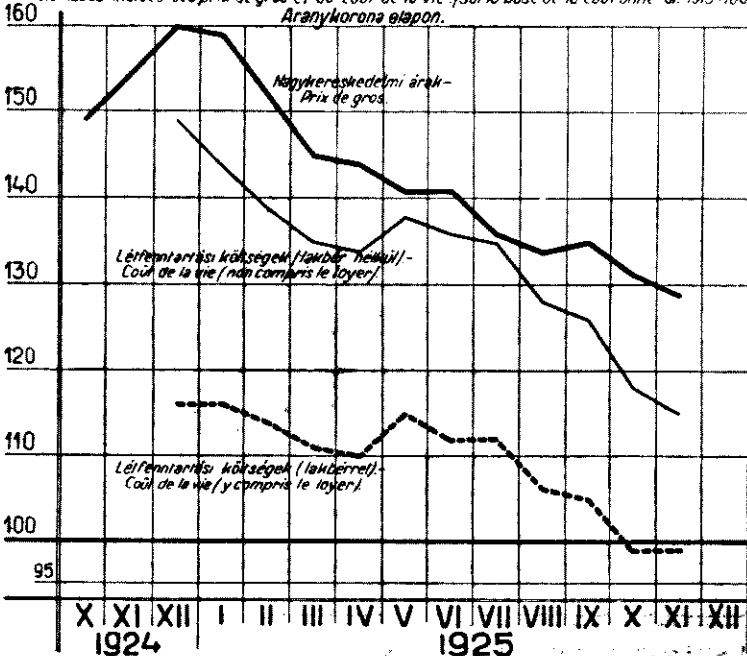
száma - Nombre des faillites et concordats judiciaires

Lantos I.

A NAGYKERESKEDELMI ÁRAK ÉS A LÉTFENNTARTÁSI KÖLTSÉGEK INDEXSZÁMAI. (1913=100).

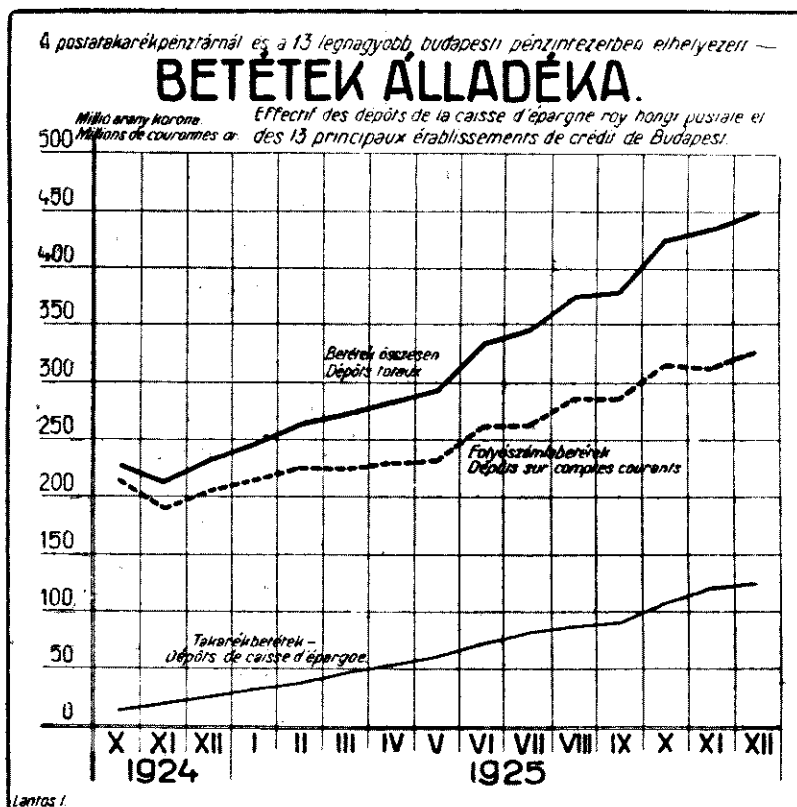
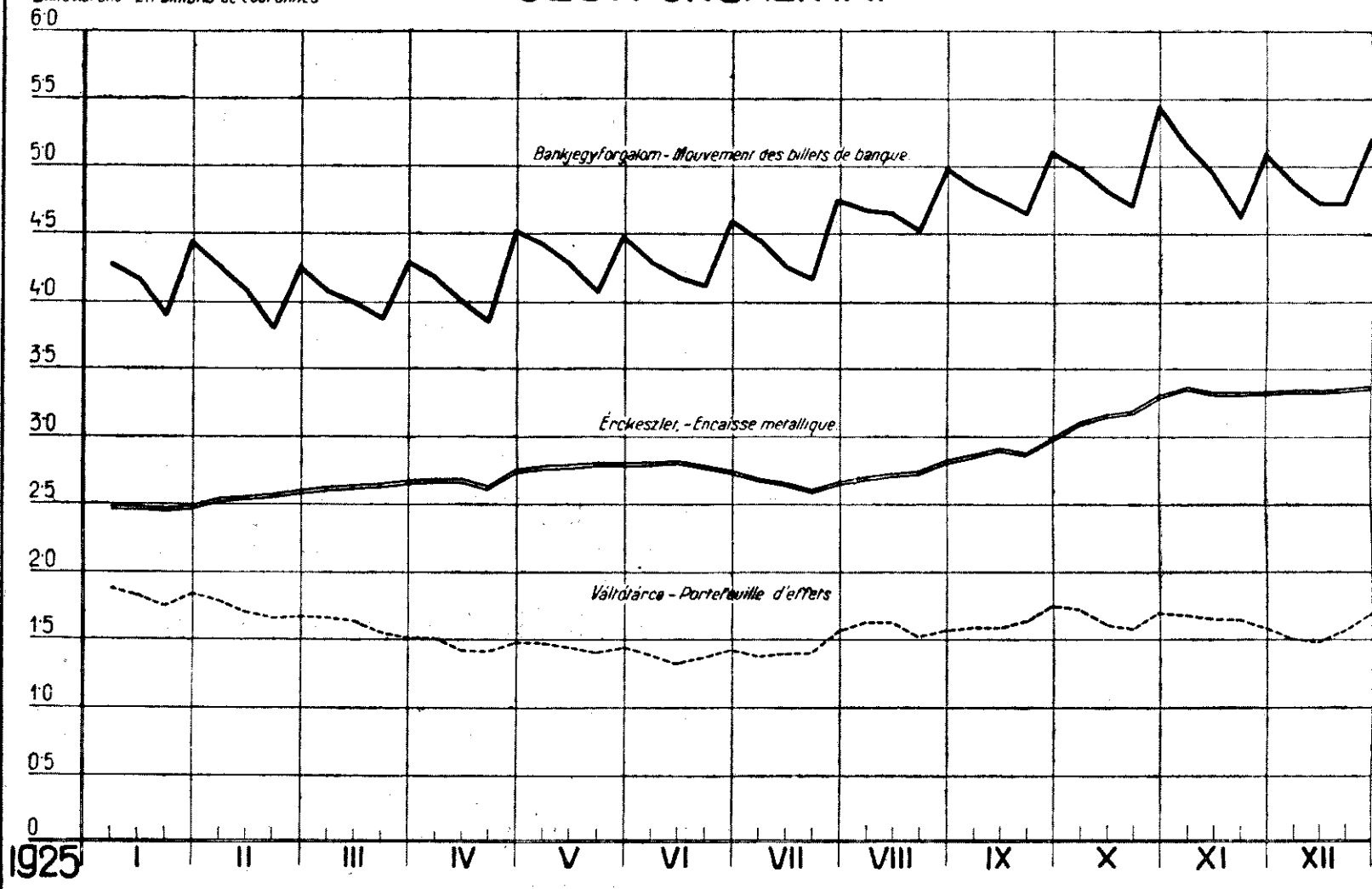
Nombres-indices des prix de gros et du coût de la vie. (Sur la base de la couronne-or. 1913=100).

A MAGYAR NEMZETI BANK ÉRCKÉSZLETE, VÁLTÓTÁRCÁJA ÉS BANK- JEGYFORGALMA.

Encaisse métallique, portefeuille d'effets et mouvement des
Billettárca - En billions de couronnes

billets de banque de la Banque Nationale de Hongrie

A nagykereskedelmi árak és a betétálladék adatai
a hóvégi állapotot tüntetik fel.